

Landsmøte 2015
Sarpsborg, 6. – 8. november

SAK 4

**Årsmelding for
2013 og 2014**

Inneholder:

- 1) Naturvernforbundets årsmelding 2013**
- 2) Naturvernforbundets årsmelding 2014**

Lundefugl. (Foto: Erlend Haarberg)

Årsmelding 2013

Innhold

Forord	3
1) Organisasjon.....	4
Landsmøtet 2013.....	4
Styrking av Naturvernforbundet i regionene.....	4
Aktive lokallag og fylkeslag	5
Organisasjonsbygging - Naturvernskolen	6
Planlegging av hundreårsjubileet og Naturvernforbundets historie	6
Nordisk samarbeid	7
2) Politisk og faglig arbeid	10
Levende kyst	10
Oljefritt Lofoten, Vesterålen, Senja	11
Gruver	11
Oljefri.....	12
Energismart	12
Kampanje om riktig vedfyring samt ENØK-råd	12
Motorferdsel.....	13
Arktisk miljør samarbeid og fiskerier.....	13
Samferdsel.....	13
Vassdragsvern – og redd elvene kampanjen	13
Villaks og oppdrett.....	14
Internasjonale klima- og CBD-forhandlinger	15
Miljøjussportalen og arbeid med naturmangfoldloven	15
Valget 2013.....	16
Faglig og politisk aktivitet i Naturvernforbundets utvalg og nettverk	16
3) Internasjonalt prosjektarbeid	18
4) Kommunikasjon	20
Ny kommunikasjonsstrategi.....	20
Magasinet Natur & miljø	20
Naturvernforbundet på nett	21
Sosiale medier	22
Naturvernforbundet i media – rene tall	22
5) Økonomi og administrasjon.....	24
Vedlegg 1: Styrende organer.....	25
Vedlegg 2: Verv og representasjon i 2013	27
Vedlegg 3: Samarbeidspartnere og støttespillere	30
Vedlegg 4: Eksempler på høringer, brev og innspill i 2013	32
Vedlegg 5: Årsberetning og regnskap	36

Forord

Naturvernforbundet vant noen svært viktige seire i 2013, men møtte også nye utfordringer. Miljøsaker ved kysten har vært i fokus, og vi fikk nok en gang forhindret oljeselskapene i å starte oljeleting utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. Og langs kysten av Møre, rundt Jan Mayen, ved iskanten og i Skagerrak. Et langsiktig arbeid med et sterkt folkelig press og samarbeid med Folkeaksjonen oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja og Natur og Ungdom gav resultater. Sammen Nigerianske Environmental Rights Action (ERA) har vi jobbet for å få Shell til å rydde opp i gammelt oljesøl.

I valgkampen høsten 2013 bidro Naturvernforbundet til et helt nødvendig fokus på at svært mye av de fossile ressursene, kull, olje og gass må bli liggende om Norge og verden skal lykkes i å forhindre de mest alvorlige konsekvensene av klimaendringene. Lokalt ser vi at vårt prosjekt www.oljefri.no bidrar til helt konkrete utslippskutt ved at folk skifter ut sin gamle oljefyr.

Miljøødeleggende gruvedrift har vært en sentral sak for Naturvernforbundet i 2013. Her har vi inngått viktige allianser med Norges Fiskarlag, Norges Kystfiskarlag, Fiskeri- og havbruksnæringen og ikke minst mange ildsjeler lokalt. Kampene mot å bruke Repparfjorden og Førdefjorden som søppelplass for gruveindustrien har vært av de mest sentrale.

Gjennom hele vår historie har Naturvernforbundet vært opptatt av å beskytte naturen mot ødeleggende inngrep. I 2013 opplevde vi to ganger at miljøverndepartementet tillater store inngrep i naturreservat, i Sør-dalen i Sogn- og Fjordane og Åkersvika i Hedmark. Det bekymrer oss. Vi ser også at utbygging av motorveier, kjøpesentre, kraftledninger og vind- og vannkraft utgjør et enormt press på viktige naturverdier og verdifull matjord. Et stort antall vind- og vannkraftplaner tar opp mye tid for Naturvernforbundet, både nasjonalt og i fylkes- og lokallagene. Dette var en viktig sak på vårt landsmøte høsten 2013.

Organisasjonens nye informasjonsstrategi bidro i 2013 til at vi nå har tre ganger så mange følgere på både Facebook og Twitter. Naturvernskolen har hatt flere samlinger for tillitsvalgte og er en viktig arena for læring og erfaringsutveksling, og vi ser at regionsatsningen gir flere nye lokallag og økt aktivitet.

Naturvernforbundets årsmelding gir en oversikt over en del av det faglige, politiske og organisatoriske arbeid som er gjort fra sekretariatet i 2013. Den er sekretariatets tilbakemelding til landsstyret om hvordan del to av arbeidsprogrammet for 2012 – 2013, som ble vedtatt av landsmøtet på Hamar i 2009, er gjennomført. Samtidig er årsmeldingen den rapporten organisasjonen sender til Klima- og miljødepartementet der vi viser hvordan Naturvernforbundet oppfyller kravene for å få tilskudd etter forskrift om tilskudd til frivillige miljøorganisasjoner og allmennnyttige miljøstiftelser.

Årsmeldingen er på ingen måte en uttømmende rapport om alt organisasjonen har gjort. Da må man også lese de innholdsrike årsmeldingene til de enkelte fylkes- og lokallag.

Oslo, 25. april 2014

Maren Aschehoug Esmark, generalsekretær

1) Organisasjon

Landsmøtet 2013

Naturvernforbundets landsmøte ble arrangert i Trondheim 30. august til 1. september. Fylkeslaget i Sør-Trøndelag gjorde en stor innsats og det var en uforglemmelig helg med Fliflet og Reiss som spilte for en smekkfull landsmøtesal, miljøvernminister på middagsbesøk, småfisk og østers i akvarier på torget i Trondheim, politisk debatt midt i valgkampen og fine utflukter.

Landsmøtet er Naturvernforbundets øverste organ og her vedtar organisasjonen hva den mener om de overordnede miljøpolitiske utfordringene, samt arbeidsprogrammet for de to neste årene. Det er også landsmøtet som velger leder, nestleder og organisasjonens lands- og sentralstyre de kommende to årene. Landsmøtet er også et svært viktig møtepunkt der delegater og andre treffer natur- og miljøvernere fra hele landet, utveksler erfaringer og ideer, og finner inspirasjon. Landsmøtet er en av de viktigste møteplassene vi har i Naturvernforbundet.

Lars Haltbrekken ble gjenvalgt som leder på niende året, til trampeklapp og stående applaus. Organisasjonen fikk ny nestleder i Ellen Munden Paalgard fra Hamar som har sin naturvernbakgrunn blant annet fra SABIMA. Landsmøtet utnevnte også to nye æresmedlemmer, Honoria Hamre fra Hordaland og Vigdis Siri fra Finnmark.

Det var gode diskusjoner på årets landsmøte og særlig var det engasjement om presset på norsk natur forårsaket av utbyggingen av fornybar energi. Her ble det gjort justeringer i både arbeids- og prinsippprogram og en uttalelse om ny energipolitikk ble vedtatt. Arbeidsprogrammet for 2014 og 2015 er omfattende og ambisiøst med hovedsatsinger på jubileumsfeiring, naturglede og redusert oljetempo. Ellers ble regionsatsingen videreført og arbeidsområder som skog, gruver, fiskeri og oppdrett er kommet inn. Det nye arbeidsprogrammet tydeliggjør også usikkerhetene når det gjelder prosjektfinansiering til å gjennomføre ulike deler av programmet. Uttalelser og nyheter fra landsmøtet finnes på nettsidene <http://naturvernforbundet.no/landsmote>

Styrking av Naturvernforbundet i regionene

På landsmøtet i 2009 ble regionsatsingen vedtatt, med formål å styrke Naturvernforbundets arbeid i regionene. Trøndelag var først ute med sin koordinator høsten 2010, og i februar 2013 startet nordområdekoordinatoren for Finnmark, Troms og Nordland og nordområdekontor er etablert i Tromsø. Regionstyret for Nord-Norge består av de tre fylkeslederne, en sentralstyrerepresentant og generalsekretær.

Naturvernforbundets regionsatsing i Nord-Norge har organisasjonsbygging som hovedprioritering fordi vi trenger en sterk organisasjon i nord for å møte de store utfordringer i landsdelen. Olje, gruvedrift, fornybarsatsing, oppdrett og klima truer natur og landskap og de tradisjonelle næringer, fisk, reindrift og landbruk, som bygger på evigvarende fornybare ressurser. Det massive kappløpet om naturrikdommen i nord er heller ikke tilpasset sivilsamfunnenes kultur, kapasitet og rett til medvirkning.

Regionsatsingen i Nord-Norge har gitt resultater og vi har blant annet fått et nytt lokallag i Tana-Varanger (Finnmark), samt at 2013 gav medlemsvekst i to av tre fylker, og flere nye møteplasser på tvers av fylkesgrensene i nord.

I 2013 er Finnmarksaksjonen mot forgiftning fra gruver etablert. I november ble det arrangert gruvekonferanse i Kautokeino hvor nordiske miljøvernorganisasjoner og aktivister var samlet til felles kunnskapsutveksling og inspirasjon. I august markerte vi motstand mot sjødumping i Repparfjorden med konserter og appeller på torget i Kvalsund. I desember avviste kommunestyret i Kautokeino Arctic Gold sine planer om gullgruve i Biedjovaggi, en stor seier for lokallaget som har arbeidet aktivt mot planene i mange år. Det er skrevet mange høringer i vassdrags- og vindkraftsaker og i de tre nordligste fylkene har Naturvernforbundet vært på nærmere 40 befaringer totalt, flest i Nordland og en del i Troms. Den største saken har vært kampen for et oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja (LoVeSE) som ble løftet frem i stortings-valgkampen. Naturvernforbundet har ikke lokallag i LoVeSe-området, men har gjennom arbeidet styrket samarbeidet med Folkeaksjonen og Natur og Ungdom lokalt og dermed også synliggjort Naturvernforbundet i LoVeSe som er et prioritert område. Med regionsatsingen har det vært mulig for Naturvernforbundet å være tett på og profilere organisasjonen og saken lokalt.

Med regionsatsingen har Naturvernforbundet fått styrket samarbeidet i nord med Forum for natur og friluftsliv (FNF), og utvikler et tettere samarbeid med friluftorganisasjoner, reindrift og sametinget, som er viktige alliansepartnere på flere saksfelt.

I Trøndelag fortsetter regionsatsingen. I løpet av perioden har det tilkommet fire nye lokallag og aktiviteten i lokallagene er mange steder styrket. Det jobbes mye med politiske saker slik som vind- og vannkraftutbygginger, og det har vært flere gode samlinger for medlemmer der blant annet naturopplevelser har stått i sentrum. Satsingen er et samarbeid mellom nord og sør, der fylkeslederne har den daglige oppfølgingen av fylkessekretær, men hvor arbeidsgiveransvar og personalansvar ligger hos sekretariatet i Oslo. Det gjøres en god jobb for å finne prosjektmidler som dekker mye av regionsatsingen i Trøndelag. Blant annet er det naturgledeprosjekter og oljefri. Likevel har det vist seg vanskelig å finne nok midler til å dekke hele fylkessekretærstillingen, og landsstyret godkjente i budsjettet for 2013 å dekke 40 % av lønnen fra sentrale midler.

En viktig diskusjon som har blitt løftet i organisasjonen i løpet av året er hvordan sekretariatet i større grad kan bistå fylkes- og lokallag som har eller ønsker å få ansatte. Landsstyret vedtok i oktober å gjennomføre en undersøkelse der ønsker og behov kartlegges. Arbeidet vil følges opp i 2014.

Lokallaget i Kristiansand har siden 2011 klart å ha en deltidsansatt lokallagsleder, og sekretariatet bistår ved å ha det formelle arbeidsgiveransvaret, noe lokallaget selv dekker kostnadene for. I 2013 har dette gitt økt aktivitet i Kristiansandsregionen. I januar var det inspirasjonssamling for miljøvernere der det deltok folk fra blant annet Naturvernforbundets lokallag, Miljøagentene, Framtiden i våre hender og Grønn Hverdag. Med fylkeslaget arrangerte de "Fest for havet og de fornybare arbeidsplassene" på restaurant Verftet i Ny-Hellesund i april for å skape nye allianser mot oljeboring i Skagerrak.

Aktive lokallag og fylkeslag

Naturvernforbundet har aktive lokallag i samtlige fylker, og aktive fylkeslag i alle fylker med unntak av Aust-Agder. I løpet av 2013 ble det startet opp nye lokallag på Hitra-Frøya (Sør-Trøndelag) og Tana-Varanger (Finnmark).

Naturvernforbundet og Natur og Ungdom hadde ved utgangen av 2013 studentlag i Oslo, Bergen, Trondheim, Lillehammer, Rauland og på Ås. Nytt studentlag av året er Lillehammer. Arbeidet med studentlag er et samarbeid med Natur og Ungdom.

I tillegg til de to regionsekretærene har Naturvernforbundet i 2013 hatt lønnede daglige ledere eller fylkessekretærer, på heltids- eller deltidstillinger, i Oslo/Akershus, Oppland, Buskerud, Vestfold, Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane.

Organisasjonsbygging - Naturvernskolen

Naturvernskolen skal være et pedagogisk tilbud til Naturvernforbundets medlemmer og tillitsvalgte. Gjennom kurs og en ressursdelingstjeneste på nett skal Naturvernskolen sørge for økt kunnskap og engasjement i hele landet om hvordan jobbe med, og vinne, sine lokale natur og miljøraker.

Høsten 2012 ble www.naturvernforbundet.no/skolen utviklet, og siden ble lansert mars 2013. På denne siden har vi samlet informasjon om forskjellige organisatoriske og faglige, og politiske saker. I hovedsak har vi fokus på å legge ut foredrag man kan lese gjennom og lære av, eller lokallag kan holde det for hverandre. Disse foredragene har allerede blitt brukt ved flere inspirasjonssamlinger, blant annet i Troms og Hordaland. Det ligger også ute videosnutter av foredrag. Det er en god link mellom denne siden og www.miljojuss.no.

Naturvernskolen legger også opp til samlinger. Det første Naturvernskolen-kurset ble holdt i Kristiansand for medlemmer i Agder i februar 2013, og en samling for tillitsvalgte fra hele landet ble holdt 8. og 9. mars 2013 i Oslo. Naturvernskolen ble evaluert høsten 2013, og vil videreutvikles i 2014. Erfaringer og materiell fra avholdte kurs og samlinger vil legges til på nettsidene, og videoforedragene vil oppdateres.

Planlegging av hundreårsjubileet og Naturvernforbundets historie

Forberedelsene til markering av Naturvernforbundets hundreårsjubileum i 2014 har pågått for fullt i 2013. Gjennom ulike aktiviteter er målet at jubileet skal bidra til at flere blir kjent med Naturvernforbundet, at flere blir medlemmer og at økonomien styrkes slik at jubileumsaktivitetene får varig verdi for organisasjonen.

Naturvernforbundet har en stolt historie. Det er viktig å gjøre historien bedre kjent, og å fortelle den på en måte som inspirerer flere til å bli med i naturvernarbeidet. Vi har i 2013 laget en egen jubileumsnettside som lanseres januar 2014, der en kortversjon av Naturvernforbundets 100 års naturvernhistorie presenteres, og der de viktigste begivenhetene og kampsaker omtales. Redaksjonen har høsten 2013 arbeidet med et utvidet jubileumsnummer av vårt medlemsblad Natur & miljø nr. 1-2014, der vår historie og seiere presenteres. I tillegg har vi laget en vandrefotoutstilling der dette kommer til uttrykk gjennom flotte bilder, tatt av kjente naturfotografer.

I jubileumsåret vil det hovedsakelig legges opp til lokale feiringer over hele landet, og en rekke fylkes- og lokallag har ved årsskiftet meldt inn ulike jubileumsaktiviteter rundt omkring i hele landet. Hele aktivitetspotten for 2014 (300.000 kroner) er øremerket lokale jubileumsarrangementer. Blant annet vil en rekke fylkeslag starte opp vandretutstillingen på selve bursdagen 18. februar 2014. Andre eksempler på lokale jubileumsaktiviteter som er planlagt er lokale kunstutstillinger, ulike foredrag/seminar, turer til lokale seiere og verneområder og lokale bursdagsfeiringer på torget med stand.

En fotokonkurranse er planlagt i samarbeid med Norsk selskap for fotografi (NSFF) som vi håper vil aktivere egne medlemmer, NSFFs medlemmer og andre miljøinteresserte. Konkurransen vil pågå gjennom hele jubileumsåret og har hovedtema naturglede.

Dinamo Forlag tok i 2013 kontakt med Naturvernforbundet og ønsket et samarbeid for å lage og gi ut en praktbok i 2014 med gode fotografier og små tekster om natur, i anledning at Naturvernforbundet fyller 100 år. Samarbeidsavtale ble inngått, og det ble i 2013 jobbet med ide og konsept for denne boken.

Det er ønskelig med en enhetlig kommunikasjon rundt jubileet, og et jubileumsmerke som vi vil bruke gjennom hele 2014 på nettsider, Facebookside, Natur & miljø, brevark, presentasjoner ol. er blitt utviklet i 2013. Vi tror det er viktig å synliggjøre jubileet i alle kanaler slik at hele organisasjonen viser gjennom hele året at dette er vårt jubileumsår.

På slutten av året begynte vi planleggingen av en miljøfestival og folkefest på Østlandet 31. juli – 3. august 2014. Målet er at Miljøfestivalen skal bli et familievennlig arrangement i Nordmarka med mulighet for naturvernfaglig skoling/inspirasjon til de voksne, og aktiviteter til barna. Også Folkefesten 3. august ønsker vi skal bli et familievennlig arrangement, med aktiviteter for barn, konserter, teateroppsetninger og om mulig utendørs fotoutstilling, et sentralt sted i Oslo sentrum.

Vi har også jobbet med et konsept for en 100-årsstafett, en e-postgiverkampanje som skal gå i begynnelsen av jubileumsåret.

Arbeidet med Naturvernforbundets historiebok har fortsatt gjennom 2013. Viktige deler av arbeidet med historieboken er gjort av historiebokutvalget, i samarbeid med det sentrale sekretariatet. Boken vil være ferdig til 2016.

Nordisk samarbeid

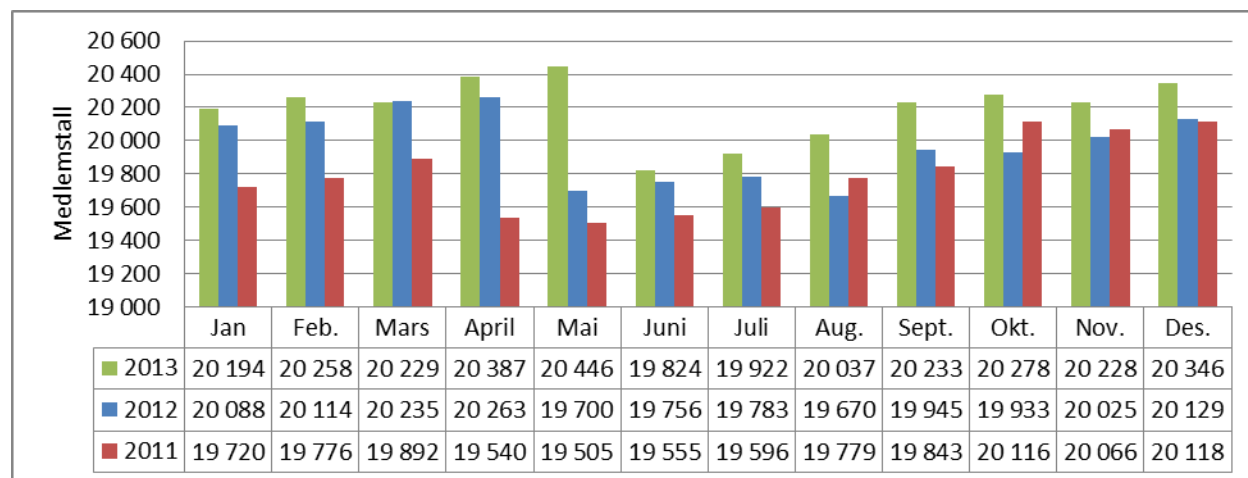
Høsten 2013 var det møte for de nordiske miljøorganisasjonene på Gunnarsholtd på Island. Det ble her også avholdt en gruveworkshop som Naturvernforbundet arrangerte. Tilstede var Landvernd fra Island, Naturfredningsforeningen fra Danmark, Naturskyddforeningen fra Sverige og Suomen luonnonsuojeluliitto og Natur och Miljö fra Finland der lederne og/eller ansatte fra alle organisasjonene møttes og diskuterte felles utfordringer. På gruvekonferansen i Kautokeino deltok det også fagpersoner og aktivister fra Finland og Sverige, og gjennom gruvearbeidet har Naturvernforbundet skapt allianser med andre nordiske land.

Medlemsutvikling og medlemskap

Medlemstallet per 31. desember 2013 var 20 346. Det er en økning på 217 medlemmer fra året før (1 % økning). Medlemstallet til Naturvernforbundet har hatt en jevn stigning de siste fem årene, fra rundt 18 000 medlemmer i 2008 til over 20 000 i 2011. Landsstyrets mål for antall medlemmer i 2013 var 23 000 og ble ikke nådd. Det skyldes i hovedsak at lite ressurser er satt inn på vervetiltak.

Gjennomsnittsalderen på medlemmene ved årsslutt var 51 år, med en kjønnsfordeling på 52 % menn og 48 % kvinner.

Graf medlemsutvikling 2011 – 2013:*

* Fall i medlemstallet før sommeren skyldes utmelding av medlemmer som ikke har betalt medlemskap.

I 2013 ble det likhet med de tre siste årene arrangert en nasjonal verveuke på høsten. Arbeidet med å støtte opp under verveaktiviteter i lokal- og fylkeslag og å bygge vervekultur i organisasjonen ble videreført i 2013. De største rekrutteringskanalene er nettsidene og lokal verving.

Økt satsing på bruk av sosiale medier er antatt å ha en effekt på nyrekruttering, det er målt økt trafikk til nettsidene fra Facebook de siste årene (se om sosiale medier), men det er ikke mulig direkte å telle innmeldinger som følge av aktivitet i sosiale medier.

Prisene for medlemskap (kontingentsatser) og medlemskategoriers ble vedtatt endret av Landsstyret i 2013. Endringer i kontingentsatser gjelder kontingent for 2014, og ble implementert fra og med høsten 2013 i og med at kontingentkrav sendes på høsten for kommende år.

De viktigste endringene er som følger:

- Familiemedlemskap inkluderer nå gratis medlemskap i Miljøagentene for barn i husstanden for dem som ønsker det. Tidligere gjaldt dette kun for ett barn. Prisen for familiemedlemskap økte fra 420,- til 450,-.
- Pensjonistmedlemskap har endret navn fra «pensjonist» til «rabattert medlemskap», og tilbys pensjonister, arbeidsledige eller andre med lav inntekt. Prisen for denne gruppen er økt fra 175,- til 200,- (første år og normalt).
- Pensjonist familie- og student familiemedlemskap er slått sammen til en kategori og heter nå «rabattert familiemedlemskap». Tilbys familier med redusert inntekt som studenter, pensjonister og uføre. Pris for første år er 200,- og ellers 300,-.
- Det ble innført en aldersgrense for studentmedlemskap ved fylte 30 år. Innføring av en aldersgrense medførte at et stort antall studentmedlemmer ble konvertert til

hovedmedlemsskap eller «rabattert medlemskap». Prisen for første år er senket til 50,-, mens normalsatsen er økt 200,-.

- Sats for livstidsmedlemsskap er økt fra 7 000,- til 10 000,-.

Tabeloppstilling medlemskategorier og kontingentsatser 2013 og 2014.

2013	Pris første år	Normal
Hoved	200,-	390,-
Pensjonist	100,-	175,-
Student	100,-	175,-
Familie	300,-	420,-
Pensjonist familie	200,-	200,-
Student familie	200,-	200,-
Livstid		7 000,-

2014	Pris første år	Normal
Hoved	200,-	390,-
Rabattert	200,-	200,-
Familie	300,-	450,-
Rabattert familie	200,-	300,-
Student	50,-	200,-
Livstid		10 000,-

2) Politisk og faglig arbeid

Levende kyst

I 2013 har Naturvernforbundet arbeidet videre med hovedaktiviteten Levende kyst. I tillegg til en kampanje for oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja har sekretariatet hatt løpende kontakt med og samarbeidet med lokallag som jobber med ulike kystsaker.

Det har vært jevnlig aktivitet på kystbloggen, med cirka 30 innlegg i 2013. Kartet over naturressurser i nord, som ble lagt ut på bloggen i juli har vært veldig populært, og blitt delt over 800 ganger på Facebook. Oppropet for bedre kystmiljø i Nordsjøen, som også startet som en bloggsak, fikk over 600 underskrifter før det ble overlevert miljøvernministeren. På e-postnettverket kyst@naturvernforbundet.no har det også vært aktivitet, om enn litt mindre i denne perioden.

Lokale aktiviteter for levende kyst: Flere i sekretariatet har hatt gleden av å delta på flotte kystarrangementer hos lokal- og fylkeslag i løpet av året. Temaene har variert fra oppdrett og fiskeri til fjorddeponi, forsøpling og strandrydding til naturglede og livet i havet. Det har blitt arrangert temakvelder og seminarer, turer og festivaler. I sommer har mange langs kysten nordover til Trondheim fått med seg levende-kyst budskapet malt på seilene til Roar Julseth i et samarbeid med Naturvernforbundet. Flere lokallag har også fått besøk av seilbåten underveis. Levende kyst-brosjyrene som ble laget i 2012 er fremdeles populære og blir brukt på stands rundt omkring i landet.

Andre eksempler på deltakelse fra sekretariatet i lokale kystaktiviteter/samarbeid med lag langs kysten:

- Deltakelse på inspirasjonssamlinger og aktivitetsdager som Fest for Skagerrak Ny-Hellesund, Kystens Dag Trondheim, Strandrydding, Levende Kyst-dagen på Hvaler, Havnefestival Kragerø, Fiskefestival (verdens mest artsrike måltid) Langesund, feltbesøk og innledninger/møte blant annet Søgne, Vats, Hustadvika og Kristiansund, med mer
- Deltatt i prosjektgruppen for Jomfruland Marine nasjonalpark (blir den 4. i Norge etter Hvaler, Færder og Saltstraumen) og generelt fulgt med på det marine nasjonalparkarbeidet.
- Deltatt på halvårsmøtet i Miljødirektoratets nasjonale konsultasjonsgruppe for opprydding i forurenset sjøbunn.
- Overvåket farlig-avfallstransporter på skip, til og fra landanlegg og utlandet, sammen med en rekke lokallag. Samarbeid med miljømyndighetene.
- Deltatt på Hardangerfjordseminaret teknologi og holdt innlegg om problemene med åpne anlegg i oppdrettsnæringen.
- Hjulpet med lokale saker: naturtypefeltregistrering og motekspertise i forbindelse med storutbygging i Korsviksfjorden, Kristiansand. Foreløpig seier på klagesak om kanalbygging til sjelden poll ved Kileneset, Søgne. Høring og bistand til lokalaksjon vedrørende søknad om stort oljeavfallsanlegg ved Førresfjorden, Rogaland. Diverse mindre strandsonesaker, litt oppdrett, skoleprosjekter og endel forurensning/miljøgifter. Blant annet stort presseutspill sammen med Naturvernforbundet i Grenland om at miljøgiftovervåkingsprogrammet ligger helt nede i 2013 etter at industrien selv overtok ansvaret, ikke en eneste sjømatprøve ble tatt.
- Tett samarbeid mellom sekretariatet, gruveutvalget og lokale aksjonsgrupper om arbeid mot fjorddeponi i Førdefjorden og Repparfjorden. Faglig og politisk arbeid, samt medieutspill.

- Deltar i Nordsjøprosjektet "Blue Vision for the North Sea".

Oljefritt Lofoten, Vesterålen, Senja

Hovedkampanjen under Levende kyst i 2013 har vært Oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja i samarbeid med Folkeaksjonen og Natur og Ungdom. I forbindelse med stortingsvalget i 2013 kom kampen for et oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja igjen høyt på agendaen, og mye tid har vært brukt til oljerelatert arbeid. 23. februar ble varder tent på omkring 100 steder for å varsle fare. Mange lokallag arrangerte vardebrenning eller deltok på aksjoner sammen med andre lag og foreninger. I sekretariatet ble det brukt en del arbeidsressurser på mobilisering til arrangementet, samt arbeid med presse. Like etter vardebrenningen fikk vi med oss mange partiledere på tur til Lofoten under Lofotfisket. Partilederne i Venstre, SV, KRF, MDG og Rødt, samt representanter fra SP var blant deltakerne som hentet inspirasjon for å fortsette kampen, og fikk oppleve det inspirerende folkemøtet på ungdomshuset på Ballstad med over 200 oppmøtte. Dette ble en bra aksjon med mye bra mediedekning og flotte bilder av partilederne som står sammen for et oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja.

Folkefest i Kabelvåg i august samlet 1500 mennesker på torget i Kabelvåg. Også andre problemområder har blitt belyst gjennom media og lokale arrangementer. I august var det «Fest for Skagerrak» i Ny-Hellesund. I slutten av juli var det «oljeting» i Steigen, og nesten hundre personer var samlet til en spennende debatt på brygga. I tillegg har det vært mange medieoppslag rundt en artikkelserie om olje fra produsert vann. Det har blitt laget en oljebrosjyre der vi viser til de unike naturressursene i nord, samt klima- og forurensningsproblemer og konflikter med fiskeriene ved oljeboring. Denne har blitt brukt på ulike arrangementer og stands i løpet av høsten, og er planlagt sendt til de nye stortingspolitikere. Brosjyren har vært populær på stands og opplaget på 500 som ble trykt opp er nå tomt. Da samarbeidsavtalen mellom de fire borgerlige partiene ble lagt frem arrangerte Naturvernforbundet, Natur og Ungdom og Folkeaksjonen oljefritt LoVeSe en spontan feiring i Miljøhuset.

Arbeid mot oljeforurensning i Nigeria

I 2013 har Naturvernforbundet jobbet med å sette søkelys på oljeforurensningen i Niger-deltaet i Nigeria for å presse de ansvarlige oljeselskapene til å rydde opp oljesølet og gi kompensasjon til den berørte lokalbefolkningen. Gjennom en underskriftskampanje rettet mot Shell har Naturvernforbundet samlet inn 600 underskrifter hvor vi krever at Shell rydder opp i oljeforurensningen. Temaet har også vært fokus på en rekke seminarer og presentasjoner rundt om i landet, og det har blitt trykket opp en bildeutstilling om olje Nord/Sør. I samarbeid med Naturvernforbundet i Nordland har vi også startet et vennskapssamarbeid mellom lokalbefolkningen og fiskere i Bodø i nord og Bodo i sør mot oljeboring. I tillegg har vi jobbet opp mot norske myndigheter for at regjeringen skal følge Etikkrådets anbefaling om å sette Shells investeringer i Nigeria under observasjon.

Gruver

I 2013 la regjeringen frem den nye mineralstrategien, som har som mål at Norge skal bli et attraktivt land å drive mineralvirksomhet i. Samtidig er det flere gruveprosjekter som er under planlegging hvor det vil bli store miljøkonsekvenser. De viktigste sakene Naturvernforbundet har jobbet med er planene om dumping av gruveavfall i Repparfjord i Finnmark og Førdefjorden i Sogn og Fjordane. I forbindelse med disse sakene har det vært flere store markeringer i Vevring/Førde og i Kvalsund. Det er i stor grad et samarbeid mellom lokale aksjonsgrupper og Naturvernforbundet på fylkes- og

nasjonalt nivå, samt Natur og ungdom. Også gullgruveplanene i Kautokeino, som kommunestyret nå har gått i mot, har vært en svært viktig sak for lokallaget i regionen. I samarbeid med lokal- og fylkeslag har det i løpet av året blitt arrangert nordisk gruvekonferanse i Kautokeino, demonstrasjoner i Repparfjord og markeringer i Førde/Vevring. Det har blitt skrevet flere høringsuttalelser og brev til regjeringen, samt mange medieoppslag, spesielt i lokalavisene. De to fjorddeponisakene ligger nå på kommunalministerens og klima- og miljøministerens bord, og arbeidet fortsetter med uforminsket styrke. Kampen mot miljøødeleggende gruveplaner har også bidratt til å skape allianser med sjømat- og reindriftsnæringen.

Det har i perioden blitt opprettet et gruveutvalg, bestående av syv dyktige personer fra hele landet. Gruveutvalget har så langt hatt to telefonmøter og er godt i gang med arbeidet. Det har blitt jobbet aktivt med gruveproblematikk i mange lokal- og fylkeslag.

Oljefri

Også i 2013 har Naturvernforbundets klimaprojekt bidratt til at enda flere har erstattet oljefyrte anlegg og ildsteder med fornybare oppvarmingsløsninger og renset og fjernet sin oljetank. Vi har sammen med kommunene arrangert 11 informasjonsmøter med til sammen 740 deltakere fra Grimstad i sør til Trondheim i nord. Nettsiden oljefri.no har i 2013 hatt 45 832 besøk, og 34 904 unike brukere. Dette er en økning på 29 prosent fra 2012 – og det høyeste tallet siden nettsiden ble lansert i 2010. Totalt kom det inn 445 henvendelser (6 prosent opp fra 2012), og 1669 forespørsler ble sendt til Oljefris tilbydere.

I 2013 lanserte vi Oljefri i fire nye kommuner: Radøy, Lindås og Askøy i Hordaland og Grimstad i Aust-Agder. Vi har også tatt flere steg for å gjøre prosjektet – på mellomlang sikt – tilgjengelig i hele landet. Vi har ellers registrert 46 medieoppslag i løpet av året om prosjektet.

Borettslag og sameier: Vi har i flere år jobbet opp mot borettslag og sameier med vårt Oljefri-prosjekt. Vi ser at det for mange borettslag er vanskelig å få gjort oppgradering, rehabilitering og energibesparende tiltak fordi en ikke blir enige om fordeling av kostnadene. Vi har gjort en kartleggingsjobb for å se på holdningene til dette og deltatt i et forskningsprosjekt.

Energismart

Det europeiske samarbeidsprosjektet TopTen har fortsatt vært et viktig arbeid for Naturvernforbundet. I juni 2013 lanserte vi en ny og mer brukervennlig nettside med navn www.energismart.no. Målet med siden er å gi forbrukere tips til energisparing og adferdsendringer som fører til reduksjon i energiforbruket. TopTen-samarbeider har som mål å gi forbruker oversikt over de mest energieffektive produktene innenfor de mest strømintensive produktene i hjemmet. I Norge har vi hatt fokus på at butikker og grossister tar inn de mest energieffektive produktene som er på markedet, som til nå har vist seg vanskelig. Sammen med de 19 partnerne i prosjektet følger Naturvernforbundet også de politiske prosessene rundt EUs Eco-design-direktiv.

Kampanje om riktig vedfyring samt ENØK-råd

I 2013 har vi testet ut to pilotprosjekter som begge har som mål å gi folk gode klima- og energiråd: **Riktig vedfyring:** Høsten 2013 gjennomførte vi en kampanje om riktig vedfyring sammen med Feiermesternes Landsforening, Miljødirektoratet og Norsk Varme. Samarbeidspartnerne har gitt ut en brosjyre og video om hvordan en skal tenne opp riktig, samt tips om mest miljøvennlig oppvarming.

ENØK-assistanse: I 2013 har vi gjennomført et pilotprosjekt om energirådgiving sammen med studenter ved energi- og miljølinja på NTNU i Trondheim. Til sammen fikk 47 husholdninger i Trondheim energirådgiving. Prosjektet har vært støttet av Sør-Trøndelag fylkeskommune og Tryg Allmennyttig stiftelse.

Motorferdsel

I februar 2013 leverte Høyre og Fremskrittspartiet et dokument 8-forslag på Stortinget som foreslo å endre motorferdselsloven slik at fornyelseskjøring skulle bli tillatt i kommunal regi. Dette sto i fare for å bli vedtatt med stemmer fra Senterpartiet, som var i regjering. For å forhindre dette vedtok regjeringen å sette i gang et tidsavgrenset forsøk der 40 kommuner selv kunne forvalte slik kjøring innenfor en rammeforskrift. Dette forsøket vedtok den nye regjeringen å utvide til å gjelde alle distriktskommuner som ønsket det, noe 108 kommuner responderte positivt på. Som mottrekk har vi arrangert seminar på Stortinget, trappet opp aktiviteten i motorferdselnettverket betydelig, iverksatt tett samarbeid særlig med DNT og Frifo, og vært aktive i media. Ironisk nok tok ikke saken av før etter valget, men inn mot jul bedret det seg betydelig. Høsten 2013 ble Naturvernforbundet tildelt Finsefondets pris (165 000 kroner), som går uavkortet til arbeidet vårt mot motorferdsel.

Arktisk miljøsamarbeid og fiskerier

I januar var Naturvernforbundet invitert som en av hovedinnlederne på Arctic Frontiers i Tromsø, og benyttet anledningen til å snakke om klimaendringer i nordområdene og presset på natur og urbefolkning. Samtidig lanserte vi brosjyren om fiskerier i Arktis som viser de utfordringer fiskeripolitikken møter ettersom klima endrer seg og de store kommersielle fiskebestandene kan begynne å vandre. Gjennom samarbeid med våre russiske partnere har vi satt fokus på hvilken enorm ressurs de arktiske fiskebestandene er og på sjømat fra Barentshavet.

Samferdsel

I 2013 var Nasjonal transportplan 2014–2023 den store saken, som legger rammene for hvor mye penger som skal brukes på veinett, farleder og jernbane – og som trekker opp hovedretninger for hvordan transportsystemet skal utvikles. Samferdselsdepartementet la i mars la fram stortingsmelding om saken, med behandling i juni. Sammen med mer enn 50 andre organisasjoner overleverte vi i januar et opprop til samferdselsministeren, med krav om at transportplanen må føre til kutt i klimagassutslipp. Videre brukte Naturvernforbundet mediene aktivt for å fremme sine syn, sammen med mye møtevirksomhet og samarbeid med andre organisasjoner. Planen resulterte i betydelig mer penger til jernbane og annen kollektivtransport, men er ellers en gigantplan for mer motorveiutbygging og "fullt kjø" i luftfarten, som etter alt å dømme vil føre til økte klimagassutslipp, store naturinngrep og mye matjord som må legges under asfalt. Utover arbeidet med transportplanen har kampen mot konkrete klima- og naturødeleggende motorveiutbygginger stått sentralt. Vi utga også en rapport som konkret ser på mulighetene for å flytte mer gods fra vei til jernbane. Vi engasjerte oss i statsbudsjettet og registrerte med glede at noen av våre krav fikk flertall, etter budsjettforliket mellom regjeringen og deres støttepartier. Fylkeslaget i Hordaland bidro til å sette el-sykkelen på dagsordenen gjennom deres kampanje om dette.

Vassdragsvern – og redd elvene kampanjen

I 2013 var det stor aktivitet på vassdragsfronten. Vassdragsvernrådet hadde to møter der de la ambisiøse mål for året. Resultatet har vært et vellykket vassdragsseminar, to fullbookede vassdragstreff, nytt liv i redd elvene kampanjen og en ny vassdragsbrosjyre, samt mange høringsuttalelser og mye mediarbeid. Vassdragsseminaret «[Usikker framtid for våre vassdrag](#)» ble

arrangert 16. april 2013 på vegne av Samarbeidsrådet for Naturvernsaker. Hele 80 personer var til stede fra forvaltning, utbyggerinteresser, forskning og fra natur- og friluftslivsorganisasjonene. Mange interessante og gode innlegg ble holdt om vannkraftutbygging, vassdragsnatur, forvaltning og vilkårsrevisjoner.

Vassdragstreff i [Trongfossen](#) 21.07.2013. Over 40 personer møtte opp og viste sitt engasjement mot utbygging av den siste gjenværende fossen i lakseelva Namsen (Nord-Trøndelag). Her fikk både utbyggingsinteressene, lokale politikere, forskere og verneinteresser komme til orde. Det var stor bekymring for framtiden til Namsblanken, verdens minste laks. Treffet ble avsluttet med en befaring til Trongfossen.

Vassdragstreff i [Vigdalen](#) 16.-17 august 2013 (Jostedalen, Sogn og Fjordane). Vigdalens befolkningstall ble doblet under vassdragstreffet for Vigdøla. Både grendalaget, lokalbefolkningen, Vernegruppa vern Vestsida-Vigdøla og Naturvernforbundet kom for å markere motstand mot utbyggingsplanene av livsnerven i dalen. Her var både utbyggings og verneinteresser representert. Treffet fikk god oppfølging av lokale medier.

Vassdragsbrosjyre «[Vill, vakker og fornybar?](#)» ble lansert og trykket sommeren 2013. Målet med brosjyren var å vise situasjonen i dag, der el-sertifikatene har ført til et enormt press på vassdrag, hvilke verdier som kan gå tapt og hva regjeringen må gjøre for å sikre at utbygging av fornybar energi ikke går på bekostning av viktige naturverdier. Her valgte Naturvernforbundet 12 vassdrag som vi har jobbet og kommer til å jobbe spesielt mye med. Brosjyren ble delt ut på vassdragstreffene og til fylkes- og lokallag som hjelp i deres politiske arbeid.

Viktige saker som vi ellers har jobbet mye med er: oppfølging av ESA-klagen, vedrørende Norges oppfølging av vanndirektivet, i samarbeid med mange andre miljøorganisasjoner. Mange høringsuttalelser til prinsipielt viktige saker og en god del mediearbeid.

Redd elvene er et samarbeid mellom Naturvernforbundet, DNT, DNT-ung, Natur og Ungdom og Padleforbundet. I 2013 ble det holdt fire møter mellom organisasjonene for å samkjøre kampanjen. Det ble satt i gang en [sommerkampanje](#), der folk ble oppfordret til å sende bilder av sine elver. Kampanjens mål var å gi et klart budskap til regjeringen om at de må jobbe for å ivareta den sårbare vassdragsnaturen vår og bremse det enorme vannkraftutbyggingstempoet.

[Facebooksiden](#) for Redd elvene økte fra 150 likes til 1000 likes. Målet med siden er å opplyse om aktuelle saker og skape debatt om norsk vannkraftutbygging. Kampanjen videreføres i 2014.

Villaks og oppdrett

Naturvernforbundet har i 2013 jobbet for å bevare den atlantiske laksen, gjennom arbeid for bevaring av laksevassdrag og gjennom arbeid mot negativ påvirkning fra oppdrett og dumping av gruveavfall i nasjonale laksefjorder, men også direkte gjennom nettverk og informasjonsarbeid. Vi har vært aktive deltakere i Villaksalliansen, og samarbeidet med blant annet Norske Lakseelver om medieutspill. Vi har holdt foredrag om truslene mot villaks både på strategisamling internt i organisasjonen og på Hardangerfjordseminaret. Vi har bistått lokallag som jobbar med villaksforvaltning, bevaring av vassdrag og oppdrettsproblematikk.

Internasjonale klima- og CBD-forhandlinger

Vi har gjennom året fulgt arbeidet med Konvensjonen om biologiske mangfold (CBD) gjennom vårt nettverk i Friends of the Earth, og blant annet deltatt på møte i biomangfoldnettverket i Praha i oktober. Sammen med Regnskogsfondet og Utviklingsfondet har vi arrangert seminar om CBD og betaling for økosystemtjenester, og skrevet faktaark til de nye stortingspolitikkerne. Det var bra oppmøte på seminaret og vi ønsker å fortsette denne årlige tradisjonen.

Naturvernforbundet deltok på FNs klimatoppmøte i Warszawa i november med en delegasjon på to personer. Ola Skaalvik Elvevold var en del av den utvidede norske delegasjonen, mens Lars Haltbrekken deltok som NGO-representant. Medlemsbladet Natur & miljø var i tillegg representert med to personer, Kristian Skjellum Aas og Tor Bjarne Christensen, og laget en fyldig nyhetsdekning på nett og i sosiale medier under forhandlingsmøtet. Flere medlemmer deltok i Klimamarsjen midt under forhandlingene.

Tidligere i året har Naturvernforbundet deltatt på alle forhandlingsmøter i UNFCCC-regi, samt flere koordinerings- og informasjonsmøter. Leder har holdt innledninger og informert om klimaforhandlingene og deltatt i debatter, og vi har hatt flere medieutspill og informasjonstiltak om forhandlingene, blant annet med en egen klimablogg. Aktiviteten vil etter all sannsynlighet øke frem mot forhandlingsmøtet i Paris i desember 2015, da det etter planen skal vedtas en verdensomspennende avtale om klimaspørsmålet.

Miljøjussportalen og arbeid med naturmangfoldloven

I 2013 har Naturvernforbundet lansert vår store satsing www.miljøjuss.no. Portalen ble klar i slutten av februar 2013, og publisert på nett 8.mars. Nettsiden ble raskt etablert med høy rangering i søkemotorer som Google på grunn av mye relevant innhold. Miljøjuss.no har siden oppstart 8.mars 2013 og frem til i dag, ett år etter, hatt 2643 besøk, 1967 unike besøkende og 7335 sidevisninger. Av dette var det 500 besøk i de tre første ukene etter lansering. Etter det ligger besøksfrekvensen rundt 5-10 besøk om dagen, med tydelige topper rundt seminarer og andre markedsføringsfremstøt. Besøket det siste halvåret har økt sammenliknet med første halvår.

Miljøjuss.no ble lansert på nett og gjennom et lanseringsseminar holdt i Miljøhuset sitt konferansesenter i Grensen, Oslo, fredag 8. mars 2013. Det var fullt hus med over 80 deltakere og fine plenumsdiskusjoner. Invitasjon til dette åpne og gratis arrangementet var spredt bredt til samarbeidsorganisasjoner, jusmiljøer og via sosiale medier. Filmoverføring fra seminaret ble også streamet direkte på nett. Miljøverndepartementet og Naturvernforbundet rapporterte fra seminaret i egne medier.

I ettertid har vi hatt en egen artikkel om miljøjuss i Miljøkrim, bladet til Økokrim, og Miljøjuss.no er innarbeidet som et element i den nye Naturvernskolen, og presentert på naturvernskolesamlinger for egne aktive medlemmer og tillitsvalgte. Miljøjussportalen har samlet opp flere nye saksavgjørelser fra miljøforvaltningen som passer som nye eksempelsaker, og det jobbes videre med å samle opp materiale til nye temaartikler, spesielt motorferdsel, mineralloven, samlet belastning, ferskvannsfiske_loven og havressursloven.

Hvordan bruke naturmangfoldloven har vært tema ved flere anledninger, og på skogsamlingen som ble arrangert av skogutvalget i august ble det holdt innlegg om hvordan skogloven og dens

forskrifter kan og bør brukes sammen med naturmangfoldloven. Sammen med Frifo og SABIMA arrangerte Naturvernforbundet i begynnelsen av desember en todagers konferanse med navnet «Naturmangfoldloven under lupen» med svært godt oppmøte og gode diskusjoner. Vi har også bidratt på samlinger i regi av FNF i Trøndelag og Oslo med foredrag om bruk av naturmangfoldloven.

Valget 2013

Naturvernforbundet deltok i Klimavalg 2013, en partipolitisk uavhengig allianse som mobiliserte for å få klimautfordringen høyere opp på dagsordenen før stortingsvalget. Lørdag 24. august var den store aksjonsdagen, da mange av aktørene i Klimavalg 2013, inkludert Naturvernforbundet, markerte seg rundt i det ganske land. Etter valget brukte Naturvernforbundet mye tid på å påvirke ny regjeringsplattform og ny regjeringserklæring gjennom innspill, møter og mediearbeid.

Faglig og politisk aktivitet i Naturvernforbundets utvalg og nettverk

Naturvernforbundet har i 2013 hatt fem aktive utvalg, inkludert det nye gruveutvalget. De aktive medlemmene i utvalgene gjør en sentral jobb for organisasjonen og er svært viktige i det faglige og politiske arbeidet. Landsstyret nedsatte i 2013 et utvalg som har gått gjennom mandatet for utvalgene og nytt og forenklet mandat ble vedtatt på landsstyremøtet i oktober. Alle utvalg har en kontaktperson i sekretariatet, og landsstyret har gjennom budsjettbehandlingen bestemt at hvert utvalg har 10.000 kroner tilgjengelig for dekning av kostnader.

Skogutvalget har blant annet arrangert skogsamling på Hedmark med godt oppmøte og et svært lærerikt program med befarings i verneverdig gammelskog. Det er etablert et godt og nært samarbeid mellom WWF, SABIMA og Naturvernforbundet om skogsakene, og det arbeides med å få Natur og Ungdom med på laget. Blant annet vil skogutvalget ha med representanter for de andre organisasjonene. Utvalget er utvidet med representanter fra Nord-Norge, for å møte utfordringene knyttet til treslagsskifte. Skogutvalget har hatt to møter. Det er i tillegg etablert et nettverk av skogaktive og folk som arbeider mot treslagsskifte. Fokus har i 2013 vært rettet mot Statskog og deres forvaltning av vår felles eiendom. Et fellesbrev med skognæringen og miljøorganisasjonene om skogvern er sendt til revidert statsbudsjett 2013 og budsjett 2014

Vassdragsvernrådet har hatt vassdragstreff ved Vigdøla og ved Trongsfossen. Disse har vært vellykkede, med god deltakelse og bra pressedekning. Brosjyren "Vill, vakker og fornybar" ble produsert og forelå til landsmøtet i august 2013 med presentasjon over 12 viktige vassdrag. Det ble arrangert en sommerkampanje på Facebook med bilder fra utbyggingstruede vassdrag - og med god oppslutning. Rådet har vært engasjert i utbyggingsplanene for Tolgafallene og utbyggingsplanene i Einunndalen.

Rovdyrutvalget har vært spesielt aktivt i region 6 (Trøndelag, Møre og Romsdal). Det er blitt fremmet klager på jaktkvoter og fellingstillatelser på alle de fem aktuelle artene, unntatt ørn. Det er svært vanskelig å få klageorganenes medhold, men det er oppnådd reduserte kvoter for jakt på gaupe. Utover å utforme klager har utvalgsmedlemmer deltatt som tilhørere, til dels med anledning til innlegg, på møter i de regionale nemdene. Videre er det gitt innspill til revisjon av forvaltningsplaner og til evaluering av ulvesonen i Hedmark, Østfold, Akershus og Oslo. Det er også laget innlegg til nasjonale og regionale medier og blitt respondert på utspill fra forvaltningsorganer og andre aktører i rovdyrdebatten. Utvalgets leder har sammen generalsekretær deltatt på kontaktutvalget for rovdyrsmøte i Stockholm. I 2013 har utvalget forsøkt å rekruttere medlemmer fra alle de åtte offentlige rovdyrregionene, og har nå medlemmer fra regionene 2, 3, 5 og 6.

Også *Motorferdselsnettverket* har vært aktivt, særlig med de to dokument 8-forslagene som er kommet i Stortinget om muligheten for kommuner til å etablere rekreasjonsløyper for skuterkjøring og med regjeringens forslag om et forsøksordning utenom motorferdselloven.

Fjellrevutvalget er representert i referansegruppa for Universitetet i Tromsø sitt prosjekt: "Fjellrev i Finnmark", men har i 2013 ikke hatt så mye aktivitet. Nettstedet www.fjellrev.no driftes av Naturvernforbundet og er mye besøkt.

Naturvernforbundets skogutvalg arrangerte skogvernsamling i Hedmark

3) Internasjonalt prosjektarbeid

I 2013 har Naturvernforbundet videreført det internasjonale arbeidet i tråd med internasjonal strategi 2011-2020 som ble vedtatt av Landsstyret i februar 2011. En viktig del av Naturvernforbundets internasjonale arbeid er å bidra til å styrke miljøbevegelsen gjennom prosjektsamarbeid om energi og klima med partnere i 15 land i øst og sør. Vi ser at våre partnere blir stadig sterkere aktører nasjonalt. Mange av våre partnerland har begrenset politisk rom for det sivile samfunn, likevel deltar de fleste av våre partnere i viktige prosesser med bidrag til utvikling av bedre miljøpolitikk på nasjonalt nivå. I tillegg har vi alene og i samarbeid med andre organisasjoner deltatt i en rekke internasjonale prosesser.

Vi har videreført arbeidet med ren energi og Oilwatch i Afrika. Arbeidet omfatter partnerorganisasjoner i Mosambik, Togo og Nigeria, samt støtte til nettverkene Young Volunteers for the Environment (JVE) og Oilwatch. I mars var Erling Solvang fra Landsstyret med på reise til Nigeria for å se på oljeforurensning og besøke partnerorganisasjoner. I etterkant har vi jobbet for å etablere vennskapssamarbeid mellom fiskere i lokalsamfunnet Bodo i Nigeria og Bodø i Norge. I Mosambik har vi bidratt til å etablere FEDESMO som samlende plattform for ulike aktører som jobber med å fremme tilgang til moderne energitjenester og bærekraftig bruk av biobrensel. I september 2013 bidro Naturvernforbundet til at vår partner JVE i Togo kunne arrangere Tunzafrika i samarbeid med UNEP, en konferanse for afrikanske ungdomsorganisasjoner som jobber med miljø. JVE er en sentral drivkraft i Afrika for å fremme ungdoms miljøengasjement og deltakelse i beslutningsprosesser.

Vi har videreført samarbeidsprosjekt med Regnskogsfondet, der vi følger bruken av de norske regnskogsmilliardene, samt arbeider opp mot klimaforhandlingene. Naturvernforbundet har også aktivt arbeidet opp mot det norske initiativet Energy+, og har blant annet gitt innspill til hvordan resultater bør måles når Norge skal bruke midler på å øke energitilgang i andre land.

Med støtte fra Utenriksdepartementet har vi videreført arbeid med energi, klima og utdanning i de tidligere landene i Sovjetunionen. Gjennom skoleprosjektet SPARE har om lag 300 000 elever lært om klimaproblemene og hvordan riktig energibruk kan bidra til å løse dem. På skolene har praktiske energitiltak gjort skolehverdagen bedre for mange tusen elever. Vi har jobbet med politisk påvirkningsarbeid mot den nye tollunionen mellom Kazakhstan, Hviterussland og Russland, og for at miljøhensyn blir inkorporert som grunnlag for unionen. I Hviterussland har våre partnere reist landet rundt med en mobil utstilling om energieffektiviseringstiltak, og har fått stor respons.

I Russland har vi i 2013 bidratt til at Russian Socio-Ecological Union (RSEU) kunne arrangere årsmøte for hele organisasjonen. RSEU er Russlands største nettverk av demokratiske miljøorganisasjoner, med medlemmer over hele Russland. Det er en stor utfordring å dekke kostnader til reise og opphold, og vi har blant annet fått støtte fra Klima- og miljødepartementet til dette. Vi har også videreført arbeidet for å stenge ned de eldste atomreaktorene ved Kola og Leningrad atomkraftverk, et arbeid som i 2013 hadde pågått i ti år. Det ble igangsatt arbeid med en egen rapport for å oppsummere resultatene av dette prosjektet.

Vi har fortsatt arbeidet med å støtte miljøorganisasjoner i Nordvest-Russland. Med nye agentlover i 2012 har arbeidet i 2013 vært vanskelig og usikkert for våre partnere, men vi har blant annet samarbeidet om miljøspørsmål rundt Barentshavet og Arktis. Sammen med vår russiske

partnerorganisasjon Kola Environmental Center har vi blant jobbet for å sette søkelys på miljø- og klimautfordringer i Barentshavet, og på fisk som global ressurs. Vi har gjennomført en rekke aktiviteter, som å arrangere tre «havrettsbord» i Norge og to i Russland. Vi har invitert politikere med på fisketurer, deltatt på flere internasjonale møter, og i felleskap utviklet politiske standpunkter.

I 2013 gjennomførte vi første runde med organisasjonsutveksling med støtte fra Fredskorpset, der hver av partnere i Norge, Nepal, Mosambik, Tanzania, Tadsjikistan og Togo har sendt og mottatt to personer for ett års utveksling. Naturvernforbundet sendte representanter til Nepal og i Tadsjikistan og mottok fra Tadsjikistan. Utvekslingen er et viktig bidrag til å styrke organisasjonene og partnerskapet.

Naturvernforbundet har i 2013 deltatt på årsmøte i Friends of the Earth Europe i Ungarn, der tema blant annet var arbeid opp mot Biomangfoldkonvensjonen (CBD) og forskjellige ENØK-prosjekter)

*Landsstyrerepresentant Erling Solvang på befaringsreise i Niger-deltaet i Nigeria, ett av verdens mest forurensede områder. Oljelekkasjer har forgiftet jordsmonn, drikkevann og fiskerike områder.
(Foto: Naturvernforbundets internasjonale avdeling)*

4) Kommunikasjon

Ny kommunikasjonsstrategi

På nyåret 2013 ble det satt i gang et arbeid for å utforme ny langsiktig kommunikasjonsstrategi for Naturvernforbundet, basert på en omgivelsesanalyse av organisasjonen og de kommunikasjonsutfordringene den har.

Hovedmålet for Naturvernforbundets nye kommunikasjonsstrategi er å bidra til medlemsvekst, økt engasjement og gjennomslag for Naturvernforbundets politikk. Den nye kommunikasjonsstrategien viser hvilken retning og mål Naturvernforbundet skal ha for vårt kommunikasjonsarbeid. Den beskriver strategiske grep for hvordan Naturvernforbundet gjennom riktig og planlagt kommunikasjon skal oppfylle de mål som er nedfelt i arbeidsprogrammets hovedsatsingsområder og strategiske arbeidsområder, og hvordan løse utfordringer.

Strategien er forankret i organisasjonens overordnede mål, og inneholder retningslinjer for hvordan vi skal påvirke vårt omdømme i tråd med hvilken profil vi ønsker, hvilke prinsipper vi ønsker å leve opp til og hvordan vi organiserer måten vi kommuniserer på. Videre beskriver strategien hovedbudskapet som ligger til grunn, hvilket inntrykk vi ønsker å etterlate hos prioriterte målgrupper, valg av kanaler og hvordan vi forholder oss til disse.

Det ble i Naturvernforbundets merkevareprosessen i 2009-2012 vedtatt å ta i bruk følgende signalsetninger:

- a. (Hva:) Naturvernforbundet beskytter naturen og bekjemper klimaendringene.
- b. (Hvorfor:) Naturvernforbundet tar vare på levende natur og livsgrunnlaget for framtidens generasjoner.
- c. (Hvordan:) Naturvernforbundet engasjerer seg for natur og miljø lokalt og globalt.

Disse er implementert i kommunikasjonsstrategien i følgende hovedbudskap:

Naturvernforbundet er Norges ledende natur- og miljøvernorganisasjon.

Vi er eldst, størst, demokratisk oppbygd og landsdekkende.

Naturvernforbundet arbeider for å beskytte naturen og bekjempe klimaendringene, for å sikre en levende natur og livsgrunnlaget for framtidens generasjoner. For å oppnå dette målet engasjerer Naturvernforbundet seg for natur og miljø både lokalt og globalt.

Magasinet Natur & miljø

I 2013 ble det gitt ut fem nummer av medlemsmagasinet Natur & miljø, to på 40 sider og tre på 48 sider. Redaksjonen har bestått av redaktør Kristian Skjellum Aas og journalist Tor Bjarne Christensen. I tillegg til magasinproduksjonen har redaksjonen bidratt med arbeidskraft inn i mange avdelinger og prosjekter (vassdragsbrosjyre, oljebrosjyre, landsmøteavis, plakater og løpesedler til landsmøtet, klimakommune-brosjyre, verveukeannonse, klima og fiskeri-brosjyre, presentasjoner av Naturvernforbundets historie, jubileumsbok, historiebok, jubileumsutstilling, Naturkalenderen 2014, oppbygging av digitalt arkiv, fotokonkurranse til jubileumsåret, dekning av klimatoppmøtet i Warszawa, utarbeidelse av jubileumslogo, med mer). Redaksjonen produserer også stoff for Miljøagentrapporten, bladet til Miljøagentene, og mottar betaling for dette.

Det ble produsert 163 saker til Natur & miljø's utgaver i 2013, mot 166 saker i 2012 og 185 saker i 2011. Det var 73 oppslag og 90 småsaker. Antall saker per nummer ligger mellom 25 og 42, med et snitt på 33. Bladet har sitt tyngdepunkt i temaene naturmangfold, med 47 av 163 saker, organisatorisk med 31 saker og klima med 30 saker. 78,5 prosent av sakene i Natur & miljø faller tematisk inn under satsingsområdene fra arbeidsprogrammet. Flere av disse sakene har også presentert hovedsatsingsområdene (kompetanse/engasjement, miljøfestival, energisparing, Levende Kyst). Blant annet hadde det ene temanummeret i 2013 Lofoten/olje som tema.

Cirka 35 prosent av kildene som er sitert i Natur & miljø er menn og kvinner fra Naturvernforbundet, enten lokalt, regionalt eller sentralt: 62 av 175. Ser vi på kjønnsbalansen, er det fortsatt en klar overvekt av menn blant Natur & miljø's kilder, selv om skjevheten har gått noe ned. I alt 122 av 175 siterte personer er menn (69,6 prosent), mens 53 er kvinner (30,4 prosent). Dette er en fordeling som er helt lik i fjor, men en bedring fra i 2011 da det var 75 prosent menn og 25 prosent kvinner.

Natur & miljø var kilde til 106 siteringer i andre medier i 2013. Rovdyr, olje, miljøgifter og klima peker seg ut som sitatsaker i 2013, med aller størst distribusjon på saken om Statens pensjonsfonds investeringer i 44 av de 90 verste klimaforurensere i verdenshistorien. Denne saken ble produsert til nett under klimaforhandlingene i Warszawa, i samarbeid mellom redaksjonen, info og leder Lars Haltbrekken.

Natur & miljø's godkjente opplag er på 16636 eksemplarer for 2013. Dette er en tilbakegang på 70, som skyldes opprydning i gratisabonnementer. Natur & miljø's nettside hadde i 2013 26511 unike sidevisninger på sine 51 publiserte saker.

Naturvernforbundet på nett

Fra 2012 til 2013 økte antallet besøkende på www.naturvernforbundet.no med hele 28,30 prosent, og antall unike besøkende som var innom Naturvernforbundets nettsted i løpet av året var 308 718. Dette er den klart største økningen vi har sett siden vi begynte å måle trafikk gjennom Google Analytics.

Vi ser en økning i de aller fleste sidene på nettstedet vårt. Særlig er det enkelte sesongrelaterte og statiske artikler som trekker opp, i tillegg til en del innhold relatert til stortingsvalget høsten 2013.

Med så mange nye besøkende til nettstedet vårt, så virker det også som om en del kommer feil, for vi ser at tiden de besøkende bruker hos oss går noe ned. Dette har kanskje en naturlig forklaring i mange nye besøk, men er likevel noe vi må jobbe for å rette opp i, for det kan være at de ikke finner det de leter etter.

Et av målene vi har jobbet for, er å få flere inn på bli medlem-siden. Besøket på denne siden økte noe (2,5 prosent), og vi ser også at dem som kommer til den siden bruker lengre tid der.

Over 60 prosent av besøkene på naturvernforbundet.no var på nettstedet vårt for første gang. Disse tallene har holdt seg ganske stabile de siste årene. Vi må dermed regne med at nesten 2 av 3

Topp 10 – våre best besøkte sider i 2013		
Side	besøk 2012	besøk 2013
1. Forsiden	73702	84932
2. Lær deg å kjenne igjen vårfuglene	14096	37859
3. Om Naturvernforbundet	9714	11015
4. Kontakt oss	10223	10872
5. Oslo og Akershus	9492	10606
6. Oljeboring i Lofoten. Valgrelatert	510	10225
7. Sekretariatet	6536	7543
8. Naturvern (fagside)	7307	6957
9. Ledige stillinger	4012	5616
10. Klima (fagside)	5750	5437

brukere som kommer til naturvernforbundet.no ikke kjenner oss noe særlig fra før. Hovedmålgruppen for nettstedet er potensielle nye medlemmer, så vi da kan vi regne med at vi trekker riktig målgruppe.

Over halvparten av besøkene til naturvernforbundet.no kom via Google, et tall som stadig har økt de siste årene. Grunnene kan være mange, men mer målrettet arbeid med søkemotoroptimalisering for vår del, samtidig som søkene blir mer spesialiserte, slik at man kommer direkte til fagsider og ikke direkte til forsiden vår, kan være muligheter. Vi ser også at selv om treffene til forsiden øker, så er økningen mye større på andre sider, slik at mange flere av de nye treffene kommer fra søkemotorer, og da Google i særdeleshet.

Vi har sett en kraftig økning i besøk fra smarttelefoner og nettbrett de siste årene. Antallet besøk fra mobiltelefoner var på 1-2 prosent i 2008, mens hvert femte besøk til nettstedet vårt er fra nettbrett eller smarttelefon i dag. Det viser at vi har et behov for mobil- og nettbrett-tilpassede sider, noe som kommer på plass i løpet av 2014.

Vi får stadig flere personer inn til nettstedet vårt via Facebook. Økningen har vært god de siste årene, og vi ser stadig oppgang. Særlig stor er økningen i treff fra Facebook via mobil, hvor oppgangen var på over 300 prosent fra 2011 til 2012, og den økte med 400 nye prosent til 2013. Trafikken har også doblet seg fra PC, så en bevisst satsing på å legge mange flere saker ut på Facebook-siden vår, sammen med mange flere følgere har gjort betydelige utslag.

Sosiale medier

Ved utgangen av 2012 hadde Naturvernforbundet i underkant av 3000 likes på Facebook. Ved utgangen av 2013 hadde Naturvernforbundet i underkant av 7.000 likes, som var en betydelig oppgang. Økningen skyldes en bevisst strategi for sosiale medier i ny kommunikasjonsstrategi, rundt hva og hvor ofte vi legger ut ting, og der målet er å inspirere og engasjere, samt bidra til debatt, i tillegg til å spre kunnskap om Naturvernforbundet og vår aktivitet. Ikke minst er det satset på å rute facebookfølgerne til våre nyhetssaker og fagstoff på nett for mer informasjon. Facebooksiden har blitt en mer aktiv kanal for dialog med medlemmer og generelt miljøinteresse, og utgjør nå en av de viktigste kanalene for å nå ut med informasjon fra våre nettsider. Vi vil fortsette arbeidet med å bygge opp en base med flere (aktive) følgere på Facebook.

På Twitter har vi hatt en økning i antall følgere fra 3500 følgere ved i 2012, til rundt 6000 følgere ved årsskiftet. Vi bruker i stor grad Twitter-kontoen til Naturvernforbundet til å legge ut lenker til egen nettside, og deltar i mindre grad i diskusjoner. Dette fordi enkeltpersoner ofte har mer troverdighet enn organisasjoner på Twitter. Hovedstrategien er å bygge opp politisk ledelse og hovedfagrådgivere som aktive deltagere på sosiale medier. Kontoene til leder Lars Haltbrekken og generalsekretær Maren Esmark er altså like viktige kanaler for å spre informasjon om våre saker og meninger om det fortløpende nyhetsbildet, det samme gjelder andre ansatte og tillitsvalgte hos oss.

Naturvernforbundet i media – rene tall

I perioden 1.1.2013 til 31.12.2013 var Naturvernforbundet nevnt i totalt 8271 artikler (totalsum minus treff på vår egen hjemmeside naturvernforbundet.no – 113 artikler) i norske medier. Det vil si at vi var nevnt i 690 artikler i måneden og i overkant av 23 artikler hver eneste dag i året. I disse tallene ligger det nesten bare trykte medier og nettmedier, siden oppslag i etermedia

fremdeles er vanskelig å måle og kommer i tillegg til disse tallene. Når det gjelder antall potensielle lesere eller spredning, så varierer disse tallene fra uke til uke.

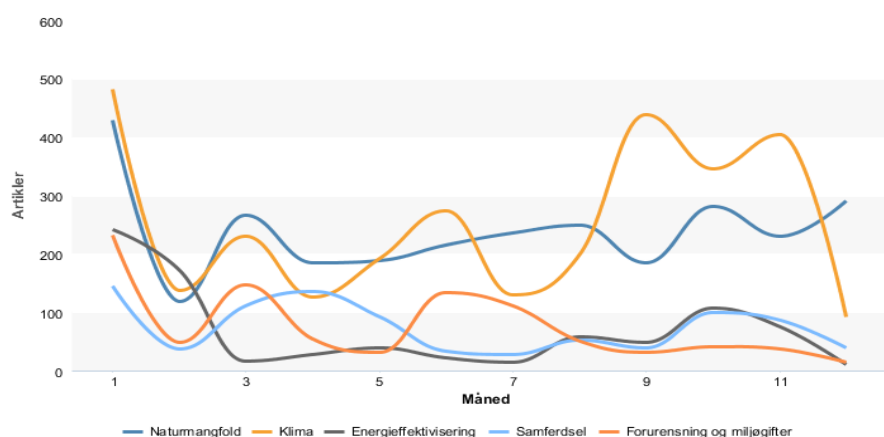
Over hele landet

De aller fleste sakene hvor Naturvernforbundet er presentert i media er i lokalmediene. Nesten tre av fire artikler hvor vi er nevnt er i lokale medier. 14 prosent er i rikspresen, mens 10 prosent er i regionaviser. 2 prosent er i tidsskrifter og den siste prosenten i fagpresse. De fylkene vi er størst i er Nordland, Akershus, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag, de samme fire fylkene hvor vi var størst i fjor. De fleste av talspersonene våre finner vi også i fylkes- og lokallagene rundt om i landet. Dersom vi ser på talspersoner fra sentralledet (politisk valgt ledelse og sekretariatet), ser vi at de står for rundt 44 prosent av presseklippene. Selv om tallene ikke gir noen garanti for at resten av sakene kommer fra fylkes- og lokallag, gir det en god indikasjon på at Naturvernforbundet er representert i media med tillitsvalgte og medlemmer over hele landet, og med et bredt spekter av talspersoner.

Bredt utvalg av saker

Ser vi på fordelingen av saker Naturvernforbundet er i media med, er det god spredning mellom flere temaer. Selv om vi ser at klima og naturmangfold, som er det vi jobber mest med, også er de sakene vi er mest på med. Dette stemmer også med funn fra de siste årene. (Denne figuren har også noen svakheter, ved at enkelte artikler har de samme søkeordene og derfor kan vises flere steder.) De klassiske naturvernsakene har høy prioritet i organisasjonen, både sentralt og ute i lokallagene, og er noe vi får mye pressdekning på. Ofte er det lettere å komme på med klimasaker enn naturvernsaker, noe vi også ser i år. En annen grunn til at naturvernsaker når så høyt opp, er at vi svært ofte er i media når det gjelder saker om rovdyr, og at disse sakene når ut til svært mange medier.

Fig. Naturvernforbundets pressdekning fordelt på tema – 1.1.2013 - 31.12.2013

5) Økonomi og administrasjon

Naturvernforbundets sekretariat har holdt hus i Grensen 9 de siste sju årene, men flyttet sommeren 2013 til nyoppussede lokaler i Mariboegt 8. Kontrakten gikk ut i Grensen 9, og vi fikk ikke fornyet den. Flyttingen skjedde i midten av juni, og gikk over alle forventning med innleid hjelp fra Møbelmeglerne. Miljøhuset består og vi deler fortsatt lokaler med Miljøagentene, Utviklingsfondet, Regnskogfondet og Tørrlandskoordineringsgruppa. Ved flyttingen hevet vi standarden på bygget ved å gå opp fra E til grønn D i miljøsertifisering for bygg som innebar nytt klimaanlegg og nytt miljøvennlig lysanlegg. Alle møblene er gjenbruk og det ble kjøpt svært lite nytt materiell. Lokalene er lyse og trivelige og alle ansatte er veldig fornøyde med sine nye kontorplasser. Det ble holdt en felles innflyttingsfest for alle organisasjonene der kronprinsparet deltok og ordføreren i Oslo åpnet de nye lokalene.

I 2013 har Naturvernforbundet videreutviklet og styrket systemene for økonomisk kontroll og oppfølging fra 2012, hvor vi installerte Visma Business med tilhørende moduler med en ASP-leverandør som sikrer det tekniske og backup for oss. I tillegg har alle budsjettansvarlige tilgang til økonomisk data via en citrix-løsning som bidrar til kontroll ned på prosjektnivå. I 2012 ble også for første gang budsjett og revidert budsjett lagt inn i økonomisystemet, noe som sikrer en bedre kontroll også mot budsjett for alle prosjektansvarlige. Vi har brukt de siste par årene med å bli kjent med de nye modulene og legge opp forskjellige rapporteringsrutiner for å kvalitetssikre all økonomisk data. Innføring av nye systemer har bidratt til å kutte ned på revisjonskostnadene, gitt bedre tidsriktig rapportering til donorer og har gitt bedre økonomisk styring.

I 2012/2013 ble også felleskostnader viderefakturert til alle prosjekter for å synliggjøre de reelle kostnadene ved prosjektet, ikke kun direkte som det hadde vært hittil. Dette har vært en stor endring for all prosjektledere, men det gir en bedre oversikt, og ikke minst kontroll, siden prosjektledere da kan kontrollere felleskostnader i tillegg til alle direkte kostnader. I 2014 vil vi fortsette med å utvikle bedre rapporter og gi kontinuerlig opplæring for å sikre at alle brukere av systemet bruker det optimalt og forstår helheten og konsekvensene ved avvik.

Sekretariatet kjører lønn og gir administrativ arbeidsgiverstøtte til flere fylkes- og lokallag, samt at det gjøres lønnskjøring for flere FNF-koordinatorer.

Vedlegg 1: Styrende organer

Sentralstyret

Sentralstyret har frem til landsmøtet i 2013 bestått av Lars Haltbrekken (leder), Ingeborg Gjærum (nestleder), Sunniva Eidsvoll Holmås, Ingar Flatlandsmo, Per Flatberg og Eirin Haneberg. Varamedlemmer har vært Gunnar Reinholdtsen, Kjell Fredrik Løvold og Ottar Michelsen. Silje Lundberg har møtt for Natur og Ungdom med fulle møterettigheter. De ansatte har vært representert med møte- tale- og forslagsrett ved Audun Randen Johnson og Aino Bogetvedt. I tillegg har generalsekretær møtt.

Sentralstyret ved utgangen av 2013 består av: Lars Haltbrekken (leder), Ellen Munden Paalgard (nestleder), Mads Løkeland, Eirin Haneberg, Ingeborg Gjærum og Ingar Flatlandsmo. Varamedlemmer har vært Gunnar Reinholdtsen, Kjell Fredrik Løvold, Mari Winsents og Bernt Bull. Sentralstyret har hatt syv fysiske møter i 2013, i tillegg har sentralstyret hatt fem uformelle telefonmøter.

Landsstyret

Landsstyret har hatt fem møter i 2013.

Følgende representanter satt i landsstyret frem til landsmøtet 2013.

Fylke/organisasjon	Fast	Vara
Aust-Agder	Jorunn Årstøl Stålsett	
Buskerud	Roar Carlsen	Ulla Norgaarden
Finnmark	Vigdis Siri	Svein Lund
Hedmark	Hege Sjølie	Oddvar Olsen
Hordaland	Hege Torghatten	Espen Edvardsen
Møre og Romsdal	Øystein Solevåg	Gunn N. Morstøl
Nordland	Erling Solvang	Ellen Solmo
Nord-Trøndelag	Kjell M. Derås	Marita N. Gustad
Oppland	Bjørn Frøsaker	Heidi Kristoffersen
Oslo og Akershus	Gert-Fredrik Malt	Kjersti Milvartsen
Rogaland	Marius Harlem	Anne Elisabeth Carlsen
Sogn og Fjordane	Jon Farestveit	Marit Vøien Nes
Sør-Trøndelag	Steinar Nygaard	Wilma Haagaas
Telemark	Tormod Svartdal	Sigrid Dahl
Troms	Ragnhild Sandøy	Tarjei Huse
Vest-Agder	Torbjørn Fredriksen	Lillian Nilsen
Vestfold	Øyvind Johnson	
Østfold	Trine Strømme	Ragnar Johnsen
Natur og Ungdom	Silje Lundberg	Embla Helle Nerland
Natur og Ungdom	Nora Gafari	

Miljøagentene	Ane Marte Rognskog	
Regnskogfondet	Nils Hermann Ranum	Yngve Kristiansen
Ansatte	Audun Randen Johnson	Aino Bogetvedt

Følgende representanter satt i landsstyret ved utgangen av 2013

Fylke/organisasjon	Fast	Vara
Aust-Agder	Jorunn Årstøl Stålsett	
Buskerud	Roar Carlsen	Wenche Johansen
Finnmark	Lotte H Ruge	Svein Lund
Hedmark	Hege Sjølie	Gjermund Gjestvang
Hordaland	Signe Sandberg	Synnøve Kvamme
Møre og Romsdal	Øystein Solevåg	Gunn N. Morstøl
Nordland	Erling Solvang	Brita Grøneng
Nord-Trøndelag	Kjell M. Derås	Ellen Andersson
Oppland	Paul Lindviksmoen	Monica Rønning
Oslo og Akershus	Gert-Fredrik Malt	Helen Svensson
Rogaland	Marius Harlem	Anne Elisabeth Carlsen
Sogn og Fjordane	Ove Eliassen	Marit Vøien Nes
Sør-Trøndelag	Steinar Nygaard	Ingeborg Briseid Kraft
Telemark	Tormod Svartdal	Sigrid Dahl
Troms	Ragnhild Sandøy	Rolf Egil Haugerud
Vest-Agder	Peder Johan Pedersen	Veslemøy Johnsen
Vestfold	Øyvind Johnsen	Lone Charlotte Haugland
Østfold	Trine Strømme	Kristin Kaasa
Natur og Ungdom	Arnstein Vestre	Ingrid Skjoldvær
Natur og Ungdom	Andrea Sofie Aasvang	
Miljøagentene	Ane Marte Rognskog	
Regnskogfondet	Nils Hermann Ranum	Yngve Kristiansen
Ansatte	Kjersti Album	Eivind Trædal

Vedlegg 2: Verv og representasjon i 2013

Hva	Type verv	Innehaver
Styringsgruppe Forum for natur og friluftsliv (FNF)	Medlem	Erling Solvang Nordland
Arbeidsutvalget for Forum for natur- og friluftsliv Troms	Medlem	Birgitte Blandhoel Troms
Forum for natur- og friluftsliv i Finnmark	Leder samarbeidsutvalget	Gunnar Reinholdtsen Finnmark
Referansegruppa, Universitetet i Tromsøs prosjekt: "Fjellrev i Finnmark"	Medlem	Vigdis Siri Finnmark
Rådgivende utvalg for Hallingskarvet Nasjonalpark	Medlem	Per Furuseth Buskerud
Forum for natur- og friluftsliv i Oppland	Komiteemedlem	Paul Lindviksmoen Oppland
Festivalen "Friluftsliv for alle" og konferansen Avfall	Koordinator	Ole Morten Fosslie Oppland
Arbeidsutvalget i Forum for Natur og Friluftsliv i Hordaland (FNF)	Leder av arbeidsutvalget	Nils Tore Skogland Hordaland
Rådgivende utvalg for Stølsheimen landskapsvernområde	Medlem	Lars Hole Hordaland
Rådgivende utvalg for Nærøyfjorden landskapsvernområde	Medlem	Torill Refsdal Aase Hordaland
Stiftelsen Loofts gave	Styremedlem	Nils Tore Skogland Hordaland
Styret i Energiforum (et samarbeid mellom Universitetet i Bergen, Norges Handelshøyskole, Bergen kommune, Hordaland Fylkeskommune, BKK, Bergen Energi og Naturvernforbundet Hordaland)	Styremedlem	Nils Tore Skogland Hordaland
Rådgivende sykkelgruppe for Bergensprogrammet	Medlem	Lars Hole og Nils Tore Skogland
Markarådet (opprettet av Miljøverndepartementet for å gi råd om forvaltningen av Marka)	Fast medlem	Knut Frigaard Oslo og Akershus, NOA
Kragerø Miljøforum (gjelder evt. lovbrudd i strandsonen, et forum med politiet og kommunen)	Møterett	Per-Erik Schulze Telemark
Kragerø Fairtradeforum (med kommunen og deler av handelsstanden)	Møterett	Per-Erik Schulze Telemark
Forum for natur- og friluftsliv i Sør-Trøndelag	Leder av arbeidsutvalget	Erik Brenna Sør-Trøndelag
Rovviltnefndmøtene i forvaltningsregion 6 (Midt-Norge)	Observatør	Erik Brenna, Sør-Trøndelag
Kontaktutvalg for rovviltforvaltning	Medlem	Arnodd Håpnæs
Konseptvalgutredning for trafikk-løsning i Tønsbergregionen	Medlem samarbeidsgruppe	Hans Ivar Nesse Vestfold
Konseptvalgutredning for vei og jernbane over	Medlem samarbeidsgruppe	Øyvind Johnsen

Oslofjorden		Vestfold
Klimarådet på Nøtterøy, Nøtterøy kommune	Medlem	Øyvind Johnsen og Hans Ivar Nesse Vestfold
Forum for Natur og Friluftsliv, Vestfold	Medlem	Øyvind Johnsen Vestfold
Forum for Natur og Friluftsliv Møre og Romsdal	Medlem av AU	Øystein Folden Møre og Romsdal
Studieforbundet natur og miljø, Møre og Romsdal	Styremedlem	Japke Stobbe Møre og Romsdal
Voksenopplæringsforbundet Vofo, Møre og Romsdal	Varamedlem i styret	Japke Stobbe Møre og Romsdal
Markarådet	Medlem	Japke Stobbe
Rådgivende utvalg for Jærstrendene landskapsvernområde (Fylkesmannen)	Medlem	Jørund Ubøe Soma Rogaland
Rogaland Bondelags jordvernvalg	Medlem	Erik Thoring Rogaland
Skjøtselgruppa i Stavanger kommune	Medlem	Erik Thoring Rogaland
Miljøgruppa i Strand menighet	Medlem	Egil Tjensvold Rogaland
Arbeidsutvalget FNF Agder	Medlem	Torbjørn Fredriksen Vest-Agder
Kontaktutvalget for rovviltforvaltningen i Vest-Agder	Medlem	Torbjørn Fredriksen Vest-Agder
Jernbanealliansens styre	Medlem, vara Medlem, leder	Lars Haltbrekken, Holger Schlaupitz
Kollektivkampanjens styre	Styremedlem	Holger Schlaupitz
ForUM - energi og klima gruppe	Vara medlem Medlem	Øystein Berg Bård Lahn
Grid Arendal	Styremedlem	Yngvild Lorentzen
Norsk klimastiftelse	Rådsmedlem	Lars Haltbrekken
Referansegruppa for Handlingsplan trua arter	Medlem	Ottar Michelsen
Kontaktutvalg for rovviltforvaltning	Medlem	Arnodd Håpnes Kjell F. Løvold
Referansegruppe for verdiskapning i verneområder under DN	Medlem	Kjell Deraas
Bioteknologinemda	Medlem	Dagny Johnson Hov
FSC-Norge	Representant	Arnodd Håpnes
Samarbeidsrådet for anadrom laksefiske i DN	Rådsmedlem	Arnodd Håpnes
UD/LMDs FAO komite	Komite-medlem	Jan Thomas Odegard
Referansegruppa for Den Naturlige Skolesekken	Medlem	Hilde Friis Solås
Svanens styre	Styrerepresentant	Kari M. Andersen
Klifs konsultasjonsgruppe for sedimentopprydding	Gruppemedlem	Per-Erik Schulze Vara Jorunn Vallestad
Miljødir referansegruppe for bergverk og miljø	Gruppemedlem	Mads Løkeland

Miljøhuset G9 Styringsgruppe	Uformelt styre	Maren Esmark
G9 Husgruppe	Arbeidsgruppe	Eli Voksø
Miljøagentenes styre	Styremedlem	Signe Lindbråten/ Anders Skrede
Grønn Hverdags styre og råd	Vara i styret Medlem Rådsmedlem,	Signe Lindbråten Johanne Houge Maren Esmark
Regnskogfondets styre	Styremedlem	Jan Thomas Odegard
Tømmerkampanjen	Kontaktperson	Johanne Houge
Samarbeidsrådet for naturvernsaker m NJFF, WWF, DNT	Styreleder og sekretariat	Arnodd Håpnes Maren Esmark
Styringsgruppe Forum for natur og friluftsliv – FNF	Medlem	Steinar Alsos Erling Solvang Maren Esmark
Foundation for Environmental Education	Styremedlem	Per-Erik Schulze
Blått Flagg, nasjonal jury	Medlem	Per-Erik Schulze
Rammeavtaleorganisasjonene for informasjonsarbeid RORG	Kontaktperson	Yngvild Lorentzen
Bistandstorget Arbeidsgruppe om korrupsjon	Medlem	John Lineikro Eli Voksø
Friends of the Earth International og Europe	Kontaktperson	Yngvild Lorentzen Maren Esmark
Blue vision for The North Sea, Nordsjø-NGOene	Deltaker i internasjonal arbeidsgruppe	Per-Erik Schulze
Environmental movements in the South (EMIS)	Styret	John Lineikro
Virke	Medlem/Kontaktperson	Eli Voksø
Fagpressen	Medlem	Kristian Aas
Referansegruppe for satellittregnskap om frivillig sektor	Medlem	Øystein Berg
Frivillighet Norge	Medlem	Eli Voksø
Prosjektgruppa Jomfruland marine nasjonalpark	medlem	Per-Erik Schulze

Dette er ikke en utfyllende liste. De lokale og regionale vervene oppgitt i listen over er eksempler på liknende verv andre steder i landet.

Vedlegg 3: Samarbeidspartnere og støttespillere

Samarbeidspartnere og støttespillere	
Miljøverndepartementet	Hovedbidragsyter gjennom grunnstøtten til miljøorganisasjoner, samt støtte til enkeltprosjekter som: Oljefri gjennom Fremtidens Byer, Miljøjussportal og opplæring i naturmangfoldsloven, oppstart prosjektet oljefri i Vestfold, CBD (Konvensjonen om biologisk mangfold) samt reisestøtte til klimaforhandlinger.
Direktoratet for naturforvaltning/ Miljødirektoratet (fra 1. juli)	Prosjektstøtte til arbeid for rovdyr, fjellrev, lokal forvaltning av verneområder, villaks og vassdrag
Fagforbundet	Hovedstøttespiller og dialogpartner i arbeidet med klimatiltak i kommunene
WaterCircles/BeSure	Hovedstøttespiller og dialogpartner i arbeidet med miljøvennlige produkter og løsninger
NorgesGruppen	Hovedstøttespiller og dialogpartner i arbeidet med miljøvennlige produkter og løsninger innen dagligvarebransjen
Statkraft	Hovedstøttespiller og dialogpartner i arbeidet med bærekraftig energiproduksjon
Jøtul	Støttespiller og dialogpartner i arbeidet med energieffektive oppvarmingsløsninger
Norsk varme	Støttespiller og dialogpartner i arbeidet med energieffektive oppvarmingsløsninger
Renas	Hovedstøttespiller og dialogpartner i arbeidet for å redusere avfall og miljøgifter på avveie
ENJO	Støttespiller og dialogpartner i arbeidet for å redusere miljøgifter
Ruter	Støttespiller og dialogpartner i arbeidet med gode kollektivtrafikk-løsninger
NSB	Stipend til arbeidet for økt satsing på jernbane
GullAdam	Støttespiller for arbeidet med gjenvinningsløsninger, har bidratt med midler til journaliststipend.
Viking redningstjeneste	Støttespiller for arbeidet med gode miljøløsninger
Trondheim kommune	Partner i prosjektet Oljefri Trondheim
EUs program for energieffektivisering	Prosjektstøtte til Top10/besteprodukter.no/energismart.no
Sør-Trøndelag fylkeskommune	Partner i prosjektet Oljefri Trøndelag. Støtte til det studentdrevne prosjektet ENØK-assistanse
Nord-Trøndelag fylkeskommune	Partner i prosjektet Oljefri Trøndelag
Asker kommune	Partner i prosjektet Oljefri og oppdragsgiver for rådgivningstjeneste i energieffektivisering
EnergiNorge	Støttespiller til prosjektet Klimaambassadører

Samfunnsmidler fra Utdanningsforbundet og Tryg Forsikring	Støttespiller til prosjektet Klimaambassadører
Utdanningsforbundet	Dialogpartner for et bærekraftig samfunn og at klima- og miljøutfordringer blir tillagt større vekt i norsk utdanning
Finsefondet	Bidragster til arbeidet med motorferdsel
Statkraft Varme	Partner i prosjektet Oljefri Trondheim
Aust-Agder fylkeskommune	Partner i prosjektet Oljefri Sørlandet
Vest-Agder fylkeskommune	Partner i prosjektet Oljefri Sørlandet
Kristiansand kommune	Partner i prosjektet Oljefri Sørlandet
Rogaland fylkeskommune	Partner i prosjektet Oljefri Rogaland
Sandnes kommune	Partner i prosjektet Oljefri Rogaland
Stavanger kommune	Partner i prosjektet Oljefri Rogaland

Hovedstøttespillere internasjonalt	
Miljøverndepartementet	Bidragster til prosjekter i Russland i vårt arbeid for organisasjonsbygging og Arktis
Utenriksdepartementet	Hovedbidragster til prosjekter i Sentral-Asia, Russland, Hvite-Russland og Kaukasus
Norad	Hovedbidragster til prosjekter i Afrika og arbeidet for klima og skog
Fredskorpset	Hovedbidragster til internasjonalt sør-sør og nord-sør samarbeid
Barentssekretariatet	Bidragster til prosjekter i Russland og samarbeid med arktiske land.

Vedlegg 4: Eksempler på høringer, brev og innspill i 2013

Tittel/tema	Mottaker	Dato
Klage på «Endret tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven»	Miljøverndepartementet	11.1
Utslepp av gruvelslam til sjø vurdert opp mot EUs Water Framework Directive og den norske vassforskrifta	ESA	14.1
Høringsuttalelse til NOU 2012: 16 samfunnsøkonomiske analyser	Finansdepartementet	15.1
EUs vass?rammedirektiv og utslipp av gruvelslam til sjø	Miljøverndepartementet	15.1
Konsekvensutredning etter petroleumsloven		16.1
Høringsuttalelse endringer i Energiloven og Energilovforskriften	Olje- og energidepartementet	18.1.
Sterk utslippsvekst fra nye veger	Nasjonal transportplan	21.1.
Nasjonal transportplan må kutte klimagassutslippene	Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk venstreparti	25.1
Høringsuttalelse direktiv om energieffektivisering	Olje- og energidepartementet	30.1.
Direkteinnspill ang. ny utslippstillatelse til Wifa, Kragerø	Miljødirektoratet	Jan
Klage på «Endret tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven» for Rana Gruber	Klif	Jan
Vedr: NVEs tilråding om utbygginger av vassdrag i Stormheim Meahceavaggi, Tromsø kommune	Miljøverndepartementet, Olje- og energidepartementet, NVE	4.2
Høringsuttalelse på forslag om å endre lov av 26. juni 1998 nr 47 om fritids og småbåter paragraf 40 vannscootere	Miljøverndepartementet	5.2
Statsbudsjett for 2014	Statsministeren og diverse andre ministre	15.2.
Fellesbrev DNV	De norske Veritas	18.2.
Høringsinnspill – Endring i småbåtloven om bruk av vannscooter	Miljøverndepartementet	Febr.
Klage på manglende klagerett, Grieg Seafood konsesjon	Fylkeskommunen i Rogaland	Febr.
Felleshøring fra miljø-NGOene om «Kunnskapsinnhenting om virkninger av petroleumsaktivitet i det nordøstlige Norskehavet	Miljødirektoratet	Febr.
Behov for mer registreringer av verneverdige skoger på Statskogs grunn	Miljøverndepartementet	4.3.
Restriktivt regelverk for snøscooterkjøring i utmark	Stortinget, Miljøverndepartementet	4.3.
Høringsuttalelse til krav til biodrivstoff og flytende biobrensel	Klima- og forurensningsdirektoratet	5.3.
Opprop vedrørende motorisert ferdsel i utmark	Stortinget	6.3
Om penger til skogvern	Statsminister, Finansminister og Miljøvernminister	11.3.
Klage på vedtak i rovviltnemnd 4 og 5	Fylkesmannen	12.3
Høringsuttalelse til kommunedelplan med konsekvensutredning for E 16 Skaret–Hønefoss	Hole kommune, Ringerike Kommune	14.3.
Felles brev om mer midler til skogvern	Miljøverndepartementet	11.3

Rapporten "Gods fra trailer til tog"	Stortinget	20.3.
Ferjefri E 39 – Har dere glemt noe	Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk venstreparti.	20.3
Togtilbud på sørlandsbanen	Samferdselsminister	4.4.
Anmeldelse NTE Stjørdalselva	Stjørdal lensmannskontor	15.4.
Uttalelse til høring av havvind	Olje- og energidepartementet	18.4.
Generelt høringssvar ang. Lågen-pakken	Norges vassdrags- og energidirektorat	19.4.
Høringsuttalelser per omsøkt prosjekt i Lågen- pakken	Norges vassdrags- og energidirektorat	19.4.
Innspill til el-sertifikatordningen	Norges vassdrags- og energidirektorat	24.4.
Mattilsynet klage på humleimport	Mattilsynet	25.4
Anmeldelse av humleimportør for spredning av mørk jordhumle.	Hamar politistasjon	25.4
420 kV kraftlinje gjennom Sør-dalen naturreservert i Bremanger	Miljøvernministeren	25.4.
Innspill til stortingsbehandling av NTP 2014 - 2023	Kollektivtransport og jernbane	14.5.
Skogvern i Troms – Prosess og store mangler	Fylkesmannen i Troms	16.5
Høring: Meld. st. 38 (2012-2013) Verksemda til Avinor	Avinor	28.5.
Oppfølging klage på avslag på klagerett. Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane Lutelandet Offshore.	Miljødirektoratet	Mai
Naturvernforbundet i Bergen, høringsinnspill ang søknad om forsøk med brenning av farlig avfall i søppelforbrenningsanlegget.	Fylkesmann i Hordaland	Mai
La oljen og gassen ligge	Stortinget	6.6
Nei til åpning for petroleumsvirksomhet i is-fylte farvann	Stortinget	12.6.
Arbeid med trua arter og naturtyper stagnerer	Direktoratet for naturforvaltning	18.6.
Revisjon av Norsk PEFC Skogstandard	PEFC Norge	25.6.
Regionalplan for Rondane og Sør-Innkjetten	Fylkesmann	25.6.
Høringsuttalelse til konseptvalgutredning for Buskerud bypakke 2	Statens vegvesen	25.6.
Høringssvar fra Naturvernforbundet i forslag om forskriftsendringer for motorferdsel i utmark og kommenterer til forslag om forsøksprosjekt	Miljøverndepartementet	27.6.
Støtter NSG ulovlig skuddpremiering og grov faunakriminalitet	Norsk Sau og Geit	11.7.
Klage på endring av vilkår for fellingstillatelse på bjørn i Saltdal	Fylkesmannen i Nordland	26.7.
Overrakt underskriftsliste og innspill med tiltaksforslag, vedr Forvaltningsplan Nordsjøen og Skagerrak. På vegne av en rekke lokal- og fylkeslag med på oppropet	Miljøverndepartementet	Aug.
Høringsinnspill på tiltaksplan for Løkken Gruver, utslipp av kobber til vassdrag bl.a. Sammen med Naturvernforbundet i Trøndelag.	Fylkesmann i Sør Trøndelag	Aug.
Høring på søknad fra Norsk Gjenvinning om tillatelse til utslipp av PFC forbindelser fra oljeavfallsbehandlingsanlegg Fagerstrand	Miljødirektoratet	Aug.
Regjeringserklæring/Samarbeidsavtale	Høyre, Frp, Venstre, Krf	12.9.
Høringsuttalelse utredning om fjernvarmeregulering	Olje- og energidepartementet	13.9.

Høringsuttalelse til søknad om konsesjon for Tolga kraftverk	Norges vassdrags- og energidirektorat	15.9.
Utvid ulvesona	Miljøverndepartementet	24.9.
Høringsinnspill ang. søknad om utfylling i sjø, Ytre Øyrane, Førde.	Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Sept.
Høringsinnspill - SAR sin søknad om tillatelse til mottak, mellomlagring og behandling av farlig avfall fra offshore oljevirkksomhet i Gismarvik, Tysvær kommune, med tilhørende utslipp til Førresfjorden.	Miljødirektoratet	Sept.
Høringsuttalelse til kommunedelplan og konsekvensutredning for E 18- korridoren Lysaker-Slependen	Bærum Kommune	14.10
Klage på vedtak om tillatelse til utsetting av utenlandske treslag gnr. 25 bnr. 1 i Vikna kommune	Miljødirektoratet Fylkesmannen Nord Trøndelag	23.10
Høringsuttalelse til fjernvarmeutvidelse i Moss og Rygge	Norges vassdrags- og energidirektorat	25.10.
Høringsuttalelse til forslag til statlige planbestemmelse for lokalisering av kjøpesentre og handel	Miljøverndepartementet	27.10
Høringsuttalelse til forslag til statlige planretningslinjer for samordnet bolig, areal og transportplanlegging	Miljøverndepartementet	27.10.
Naturvernforbundets innspill til arbeidet med nye energiregler	Olje- og energidepartementet	28.10
Kunnskapsinnhenting om virkninger av petroleumsaktivitet i det nordøstlige Norskehavet	Miljøverndepartementet	28.10
Finansbrev til Jensen	Finansminister	29.10
Avgifter på mineralolje, diesel og bensin	Finansminister	29.10.
Høring på søknad fra Norsk Gjenvinning avd. Kristiansund om endring av tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven	Fylkesmann i Møre og Romsdal	Okt.
Innspill til statsbudsjettet 2014	Finanskomiteen på Stortinget	4.11.
Kommunal og modernisering brev til Sanner	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	5.11
Utenriks brev til Brende	Utenriksdepartementet	5.11
Innspill til statsbudsjettet 2014	Energi og miljøkomiteen Næringskomiteen Kommunal og forvaltningskomiteen Utenrikskomiteen Stortinget	november
Skrinlegg skogplanteplanene.	Miljøverndepartementet	11.11.
Høringsuttalelse dispensasjon for bruk av reservegasskraftverket på Nyhamna	Olje- og energidepartementet	12.11
Statsbudsjett 2014. Kirke, utdannings og forskningskomiteen		14.11
Miljø brev til Sundtoft	Miljøverndepartementet	20.11
Olje og energi brev til Lien	Olje- og energidepartement	21.11
Bekymringsmelding vedrørende mulig flytting av ansvaret for villaksforvaltningen fra Miljøverndepartementet til Nærings og	Miljøverndepartementet	28.11

fiskeridepartementet		
Samferdsel baner til Sverige fellesbrev	Samferdselsdepartementet	2.12
Rovviltnemndas vedtak om kvote for jakt på gaupe 2014 – klage	Rovviltnemnd 2	3.12
Dobbeltspor Kommesrud- Langset – utredning av alternativ	Eidsvoll kommunestyre	5.12
Kommentarer til miljødirektoratets oversending av klage på utsleppsløype til Rana Gruber AS	Miljøverndepartementet	10.12
Innspill til videre utredning av eventuell Oslo fjordforbindelse og ringeriksbane	Samferdselsminister	13.12
Stans ulvejakta	Rovviltnemnd 2	18.12
Naturvernforbundet ønsker en god jul!	Stortingsrepresentantene	18.12
Planting av fremmede treslag mens klagebehandling foregår – Brudd på lov og miljøsertifisering	Intertec Certification AB	19.12
Klage på Fylkesmannen i Sogn og Fjordane sitt løype til utfylling for asfaltverk i Jølstras utløp.	Miljødirektoratet	Des.

Vedlegg 5: Årsberetning og regnskap

Legges inn når dette er godkjent av Landsstyret

Årsmelding 2014

Naturvernforbundet
100 år
1914 - 2014

Innhold

Forord	3
1 Organisasjon	5
Hundreårsjubileet	5
Sterk medlemsvekst i jubileumsåret	11
Miljøfestival og folkefest	13
Styrking av Naturvernforbundet i regionene	17
Aktive lokallag og fylkeslag	17
Studentarbeid	17
Organisasjonsbygging - Naturvernskolen	18
Internasjonalt og Nordisk samarbeid	18
Medlemsutvikling og medlemskap	19
2) Politisk og faglig arbeid	21
Naturglede	21
Redusert oljeleting	21
En rik og mangfoldig natur	22
Vasskraft og vindkraft og kraftledninger	23
Fiskeri og oppdrett	25
Gruver	26
Skog	26
Spare for å bevare	26
Redusert klimagassutslipp	27
Framtidens byer	28
3) Internasjonalt prosjektarbeid	29
Evaluering av "ren energi i Afrika" programmet	30
Evaluering av "Oilwatch Afrika"-programmet	30
Arbeid etter ny kommunikasjonsstrategi	32
Magasinet Natur & miljø	33
Naturvernforbundet på nett	33
Sosiale medier	34
Naturvernforbundet i mediene – rene tall	35
5) Økonomi og administrasjon	37
Vedlegg 1: Styrende organer	38
Vedlegg 2: Verv og representasjon i 2014	39
Vedlegg 3: Samarbeidspartnere og støttespillere	42
Vedlegg 4: Brev og høringsuttalelser fra Naturvernforbundet i 2014	44
Vedlegg 5: Årsberetning og regnskap (ettersendes)	46
Vedlegg 6: Oversikt jubileumsaktiviteter	47

Forord

«Ennå dunder det noen fosser ned mellom fjellveggene, slik de har gjort siden landet ble bygget. Ennå finnes det dype skogpartier, hvor urskogen står som den gjorde den gang kun fredløse folk søkte inn i skogdypets øde. Ennå kretser våk og ørn høyt over ville tinder og ennå streifer hjorten langs vår kyst slik den gjorde i våre forfedres tid.»

Sitatet er fra Naturvernforbundets første årsmelding. I 2014 feiret vi vårt hundreårsjubileum, og dette har preget svært mye av aktiviteten. I hundre år har vår organisasjon slåss for å ta vare på skogene, fjellene, kysten, på fuglene og dyrene, ja på selve livet. Fra en forsiktig start, har organisasjonen gjennom hundre år vokst – den har spredt seg ut fra Sør-Varanger i nord til Mandal i sør, fra Askøy i vest til Aremark i øst. Den har løftet blikket også ut over Norges grenser og spredt seg til Nigeria, Tadsjikistan, til Russland og mange andre land. Naturvernforbundet driver aktivt natur- og miljøarbeid i over 20 land. Fra å være en organisasjon for noen utvalgte, har den blitt en organisasjon for alle. Vi er en organisasjon som i første rekke er avhengig av folks fritid og naturvernengasjement. I dag teller vi hundrevis av ildsjeler rundt om i det ganske land. Ildsjeler som bruker fritiden sin på noe av det aller viktigste – det å sikre at vi også i framtiden skal ha en levelig natur. Et utall dugnadstimer er lagt ned, de har skapt Naturvernforbundets historie – og norsk historie.

Landet vårt ville sett annerledes ut uten Naturvernforbundet. Mange av Naturvernforbundets seire er umulige å se. Slik som atomkraftverkene som ikke ble noe av. De store veiene som aldri ble bygget gjennom Oslomarka, og demninger som aldri er bygd. Samtidig: Ingen har så store, ruvende og vakre monumenter over sine seire som nettopp oss: Vettisfossen, Rondane nasjonalpark, Trillemarka naturreservat, og ikke minst har vi fortsatt ei sol som speiler seg i ei fortsatt oljefri havoverflate utenfor Lofoten. Alt er seire Naturvernforbundet har vunnet gjennom med.

I 2014 har Naturvernforbundet feiret sitt hundreårsjubileum! Og det har vært jubileumsarrangementer fra Kirkenes til Lillesand: Kunstutstilling, filmframvisning, fotoutstilling, miljømaraton, seminarer, marsj, busstur, jubileumskaker- og middager og naturgledeturer. Og ikke minst har vi hatt en fantastisk miljøfestival i Oslomarka og Folkefest i Spikersuppa.

Målet med jubileumsfeiringen var en feiring over hele landet, gjennom hele året og for flere enn bare Naturvernforbundets medlemmer. Vi har i løpet av 2014 fått nærmere 900 nye medlemmer. Dette er største årlige medlemsøkning vi har hatt på 14 år.

Politisk har 2014 vært preget av stor aktivitet rundt om i lagene, særlig med kamp mot naturødeleggende vann- og vindkraft. Hovedprioritet har vært Kalvvatnan, der vi har en sterk allianse med reinbeitedistriktene lokalt, og Siragrunnen, hvor det er uforståelig at i det hele tatt vurderes å bygge ut med de store fugletrekkene som går langt kysten her.

I Førdefjorden og Repparfjorden er det stor lokal motstand og mye engasjement mot planene om å bruke fjordene til avfallsplass for gruveindustrien. Naturvernforbundet har jobbet iherdig for å løfte fram de store miljøkonsekvensene dette vil ha og har en fin allianse med fiskere, oppdrettere, reiseliv og lokale- og regionale politikere og aktivister.

E 39 og særlig i Kristiansand har lokallaget jobbet for å hindre enn utvidelse av motorveien forbi sentrum. Det nye lokallaget i Vest-Finnmark har hatt stor aktivitet og fokus har særlig vært på bevaring

av Repparfjorden og oppdrettsnæringens miljøutfordringer. Nasjonalt så har endelig diskusjonen om behovet for reduksjon i norsk petroleumsvirksomhet nådd opp i media og i politikken, og det har vært gledelig å se at flere partier nå støtter oss i kravet om en nedtrapping av oljevirksomheten. Forslaget om å tillate fornyelseskjøring med snøskuter har også preget 2014.

Våre russiske partnere ble medlemmer av Friends of the Earth (FOE) høsten 2014, men sliter med en hverdag der det er blitt langt tøffere å jobbe med miljøvern både i Ukraina og Russland.

I januar ble det klart at Grønn Hverdag ble lagt ned, da økonomien ikke lenger strakk til videre drift. I samarbeid med Framtiden i våre hender har Naturvernforbundet tatt over boet etter Grønn Hverdag og vi arbeider med en strategi for videre forbruksarbeid.

Oslo, 30. april 2015

Maren Aschehoug Esmark
generalsekretær

1 Organisasjon

Hundreårsjubileet

Naturvernforbundets hundreårsjubileum har blitt feiret gjennom hele 2014. Gjennom ulike aktiviteter var målet at jubileet skulle bidra til at flere blir kjent med Naturvernforbundet, hva vi står for, og hva vi gjør, at vi skulle bli flere ble medlemmer, at økonomien ble styrket og at jubileumsaktivitetene fikk en varig verdi for organisasjonen.

Lokale jubileumsarrangementer og feiringer over hele landet i regi av lokal- og fylkeslag

I jubileumsåret var det hovedsakelig lagt opp til lokale feiringer, og det har vært mange ulike jubileumsaktiviteter rundt omkring i hele landet. Stiftelsesdagen 18. februar ble markert av mange lag, og gjennom hele året har det vært større og mindre arrangementer. Alt fra jubileumsstand på torget til kunstutstilling og kongelig besøk. I vedlegget til årsmeldingen har vi forsøkt å nevne alle de lokale jubileumsarrangementene vi vet om. Her nevnes et utvalg av de større arrangementene.

18. februar startet det hele med en flott busstur som **lokallaget i Søgne og Kristiansand** arrangerte. Bussen var fylt opp med gjester fra forvaltning, næringsliv og samarbeidspartnere og underveis ble det fortalt om Naturvernforbundets historie og vist fram viktige seire slik som Timenes naturreservat hvor det i dag ikke er et kjøpesenter takket være innsats fra bl.a. Naturvernforbundet.

Naturvernforbundet i Østfold arrangerte en større kunstutstilling på Solli Brug, ved Råde i Østfold. Det ble lagt ned mye arbeid og et knippe håndplukkede kunstnere stilte ut sine naturbaserte kunstverk med fokus på hvor vakker og mangfoldig naturen er. Det var malerier, tegninger, skulpturer og fotografier. Utstillingen åpnet lørdag 26. april og det var i løpet av helgen rundt 2000 mennesker som besøkte utstillingen. Fylkesordfører Ole Haabeth åpnet utstillingen, Naturvernforbundets leder Lars Haltbrekken holdt en åpningstale. I helgene var det aktiviteter for familiene med «Din nabo er en drage» og natursti langs elva. Totalt så over 7000 mennesker den flotte utstillingen!

Fylkeslaget i Sogn og Fjordane inviterte til jubileumsmiddag på Skei med lokal Jølsterare. Ordfører i Jølster kommune Oddmund Klakegg gratulerer Naturvernforbundet med 100-årsdagen og sa at fylkeslaget i Sogn og Fjordane gjorde en viktig jobb. Nyvalgt leder Marit Vøien Nes.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus hadde to store feiringer på vårparten. Først var det foredrag, lykkeønskninger, dikt og musikk på Skøyen hovedgård i Oslo 29. april, som er selve stiftelsesdagen til Østlandske Kretsforening, som senere ble til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus. Det var særlig den lange og vellykkede kampen for å bevare naturen i Oslomarka som ble vektlagt på dagens arrangement. Siste lørdag i mai var det festmiddag på Tryvannsstua med rundt 100 gjester og mange hyggelige taler og noen gaver.

Folkefest for Repparfjorden. I Kvalsund i Finnmark ble det helgen 20.–22. juni holdt en jubileumsfest for Fjorden. Natur og Ungdom var medarrangør og det som senere ble lokallaget i Vest-Finnmark. Det var over 200 deltakere i det som Avisen Finnmarken omtalte som: «Protestfest for Repparfjorden. Over 200 naturvernere og lokale feiret seg selv og naturen». Mari Boine sang og det var mange lokale bidragstere. Også aktivister fra Førdefjorden deltok.

Naturvernforbundet inviterer til
jubileumsmarkering og miljøfestival

MILJØBYGGET I KVALSUND

Fredag 20 juni
18:00 Kortreist mat fra Rydningen Gård
Laksesuppe av havlaks. kr 180,-
19:00 Åpning
Ved leder i Naturvernforbundet, Lars Haltbrekken.
Åpning av kunstutstilling
med Maret Anne Sara, Andreas Holtung, Annelise Josefsen og Silvia Rehnlund - samt Naturvernforbundets jubileumsutstilling.
Konsert
Mari Boine, Marion Palmer og Irene Persen - kr. 150,-

Lørdag 21 Juni
12:00 Utstillinger og åpen Kafe
12:00 Barneprogram
Joik/Opplesning/med billedvisning fra boka *Afruvva*, ved Karen Anne Buljo
13:00 Lunsj
Kortreist mat fra Rydningen Gård. Gryterett av reinsdyr, grønnsaker og friske urter. kr 180,-

14:00 Foredrag
ved Sigvald Persen, sjøsamisk kompetansesenter. Lokal kunnskap, fjorder og økologi i endring.
15:00 Foredrag
ved Anne-Line Thingnes Førsund, Naturvernforbundets gruveutvalg, Førdeaksjonen. Hvorfor sier vi nei til gruveavfall i Førdefjorden og Repparfjorden.
16:00 Folkefest
i samarbeid med Natur og Ungdom. Appeller, Kulturinnslag ved Ivar Thomassen, Boknakaran m.fl.
20:00 middag
Kortreist mat fra Rydningen Gård. Urtemarinert lam kr 180,-
21:00 Fest for Fjorden
Max Mackhè og Boknakaran cc. kr 200,-

Søndag 22 juni
11:00 Samling for Repparfjordelva
Oppmøte ved Repparfjordbrua. Knut Altmann orienterer om laks og laksefiske i Repparfjordvassdraget.
11:30 Tur til gruveområdet ved Follidal
Turguide er Aslak Lango fra Fiettar reinbeitedistrikt

Mari Boine, Boknakaran, Max Mackhè, Ivar Thomassen, Karen Anne Buljo, Marion Palmer, Irene Persen m.fl.

FOLKEFEST
for Repparfjorden
20.-22. juni

Naturvernforbundet
100 år
1914-2014

Naturvernforbundet i Nordland arrangerte naturgledehelg 8.–10. august i Nasjonalparksenteret i Nordland, Storjord i Saltdal, med fokus på naturglede og verneverdier. Foredrag, overnatting på Saltdal turistsenteret, Storjordstua og egne telt på Roparneset. Ulike aktiviteter og turer for store og små.

Varaordfører i Tromsø, Anni Skogmann, åpnet miljømaraton og jubileumsfeiringen på Tromsø kunstmuseum som **fylkeslaget i Tromsø** arrangerte 18. oktober. Det ble mange svært gode foredrag, teaterforestilling, filmvisning og festmiddag på fylkeshuset til slutt. Der var det hyggelige ord fra fylkesmann, dikt, taler og sang.

Fylkeslaget i Hordaland hadde stor feiring 18. oktober med miljøagenter og mange aktiviteter og spennende foredrag. HM Kong Harald besøkte feiringen, sammen klima- og miljøminister Tine Sundtoft og mange fler. Om kvelden var det stor middag og hyggelige taler.

Forra-marsjen 35 år etter. Fylkeslaget i Nord Trøndelag og lokallagene i Meråker/Stjørdal og Levanger markerte hundreårsjubileet med en ny «Forra-marsj». Det var godt over 100 deltakere som fikk servert en smak av Gaske-laante og fikk lære historien om hvordan Forra ble vernet.

Fylkeslagene i Trøndelag arrangerte jubileumskonferanse i slutten av oktober med faglig innhold, naturglede og spennende presentasjoner.

HVA GIR NATUREN OSS?
Naturvernforbundet i Trøndelags jubileumskonferanse 25.10 kl. 12-16 Statens hus Trondheim
Lønsj fra kl. 11:30 (0,-/50,-) Program og påmelding: www.deltager.no/hvagirnaturenoss (Gratis)

VANN MAT FRILUFTSOPPLEVELSER LUFT HUMLER MYR SKOG
ASBJØRN MOEN ELLINOR MARITA JÅMA HEIDI SØRENSEN TOR BOLLINGMO
ANDERS TODAL JENSEN KARI GÅSVATN LARS HALTBREKKEN OTTO FRENGEN

ØKO
UKA
100 år

Sterk medlemsvekst i jubileumsåret

Vi har i løpet av 2014 hatt en økning på 866 nye medlemmer. Fra 20.346 ved årsskiftet i 2013 og til 21 212 ved årsskiftet i 2014. Dette er største årlige medlemsøkning vi har hatt på 14 år, og vi har ikke vært så mange medlemmer siden 1998.

Vi har fått mer enn normalt på giverbrev, og flere nye fastgivere samt at flere av fylkes- og lokallagene har fått pengegaver i forbindelse med jubileet. Trolig har jubileumsaktivitetene hatt varig verdi for organisasjonen, selv om det er vanskelig å måle. Året har vist at det er veldig mange gode ideer og enorm gjennomføringsevne rundt omkring i Naturvernforbundets fylkes- og lokallag. Erfaringen fra jubileet med mange arrangementer over hele landet med samme budskap kan brukes videre til nye satsinger.

Aktivitetsmidlene for 2014 var øremerket jubileumsarrangementer, og beløpet ble hevet fra 200 000 kroner til 300 000 kroner. Fristen for å søke var 16. desember, og i ettertid skulle vi ønske at det var to frister slik at fylkes- og lokallag som kom på gode ideer i løpet av året også kunne fått midler. Vi skulle også gjerne hatt langt større beløp å dele ut.

Organisasjonen har vært synlig gjennom hele året, og jubileumsbudskapet har vært en sentral del av mediesynligheten. Mediene har etter hvert på egen initiativ gjengitt at vi er eldst, størst, og har gjort en forskjell de siste 100 år. Det ble gjort en omfattende jobb overfor mediene med bra uttelling. Vi hadde ønsket mer omtale på langsomme flater (magasiner), men fikk til mye likevel. Fokus har vært på både fortid, nåtid og framtid, og aktive med gode historier er trukket fram. Vi fikk gunstige tilbud fra ulike medier på egenannonsering i jubileumsåret og har hatt en jevn og god synlighet gjennom året.

Jubileumsprofil

Det ble laget et jubileumsmerke som har blitt brukt gjennomført på alt materiale i jubileumsåret. Vi har fått mange tilbakemeldinger om at merket ble godt mottatt og det er benyttet i stor grad på en mengde publikasjoner, programmer, nettsider, annonser og annet materiell. Ett fylkeslag valgte å utarbeide egen jubileumslogo (Oslo og Akershus). Vi søkte Posten om å få eget frimerke i anledning 100-årsjubileet, men fikk det dessverre ikke.

Jubileumsnettsider på nett

Vi fikk laget flotte jubileumsnettsider som lever videre etter jubileumsåret. De viser vår stolte historie og hva vi har oppnådd de første 100 år. Det ble utviklet en del funksjonalitet som har verdi for oss videre, men sidene er ikke veldig godt besøkt (ikke etterspurt i utgangspunktet), men vi tror at de som har vært inne på jubileumssidene har fått mye nyttig og god informasjon om Naturvernforbundets 100 år lange historie. Milepæloversikten, teksten om Naturvernforbundet samt alle utgitte nummere av Natur & miljø er søkbare og gir en god del treff gjennom Google.

Fotokonkurranse i samarbeid med Norsk Selskap For Fotografi (NSFF)

Vi har sett et godt engasjement fra medlemmer og ikke-medlemmer på fotokonkurransen gjennom hele året. Det har vært et større antall bidrag enn tidligere fotokonkurranser. Tema for fotokonkurransen var naturglede, med årstidene som deltemaer.

Foto: Atle Helland - vinner fotokonkurransen, og forsiden av Natur & Miljø nr. 1-2014.

Jubileumsutgave av medlemsbladet Natur og miljø

I tillegg til historiske tilbakeblikk i utgavene av magasinet som gis ut i løpet av året, ble Natur & miljø nr. 1-2015 i sin helhet viet jubileet. I et utvidet 100 sider nummer ble vår historie og seiere presenteres. Vi har fått mange gode tilbakemeldinger på nummeret, som også er distribuert vidt. Nummeret er godt egnet til verving og profilering av organisasjonen. Også den årlige Naturkalenderen hadde fokus på jubileet.

Transporterbar fotoutstilling

Det ble utarbeidet en flott transporterbar fotoutstilling, som lokal- og fylkeslag har stilt ut mange steder over hele landet på biblioteker, skoler og andre aktuelle steder i jubileumsåret. Formatet var enkelt og svært anvendelig, og utstillingen har nådd ut til langt flere enn om det hadde vært en stor utstilling som måtte sendes rundt i landet. Utstillingen vil også bli brukt videre.

Økonomisk støtte

Innsamlingen fra det private givermarkedet har gitt god uttelling gjennom gavebrev til medlemmer. Fylkeslag har fått økte inntekter, f.eks. fikk Naturvernforbundet i Oslo og Akershus private gaver på 200 000 kroner. Også Vest-Agder og lokallagene i Kristiansand og Søgne har fått pengegaver. Klima- og miljødepartementet ga støtte til folkefesten. Skogeierforbundet ga en storslått gave på miljøfestivalen med treplanter til alle deltakere og Skogselskapet donerte en helgrillet elg! Til folkefesten fikk vi også god pris på både artister og utstyr. Til kalender og fotoutstilling fikk vi trykke fotografier fra flere kjente norske fotografer uten honorar. Vi fikk en negativ tilbakemelding fra Norske naturfotografer, som mente vi ikke burde be om gratis bilder. Vi forklarte og beklaget henvendelsen vår.

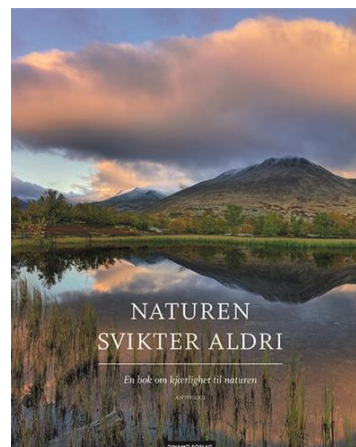
Naturvernforbundet har fått 300 000 kroner ekstra i jubileumsgave fra Finsefondet. Det har ikke vært gjort spesielle forsøk på å hente inn ekstra gaver/penger fra næringsliv, da det ikke har vært kapasitet. Mangelen på et formelt, sentralt arrangement gjorde at det ikke var mulig å invitere samarbeidspartnere til en jubileumsfeiring der de kunne gitt en hilsen og en gave i offentligheten.

Erfaringene fra Oslo og Akershus og Kristiansand viser at det er lettere å gi pengegaver eller andre gaver dersom det er en formell anledning.

Jubileumsbøker

I anledning jubileet så har Dinamo forlag gitt ut en praktbok i samarbeid med oss. Det har vært en tidkrevende prosess, men med et strålende resultat. Boken *Naturen svikter aldri* ble fort utsolgt da den kom høsten 2014, og nytt opplag er trykket opp.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus har utgitt to flotte bøker i forbindelse med jubileet, «De siste eventyrskogene» og «Naturglede og kamp i hundre år: Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 1914-2014». Naturvernforbundet i Hordaland har gitt ut «På lag med naturen i 100 år». Fylkeslaget i Troms planlegger utgivelse av sin jubileumsbok i 2015. Naturvernforbundets historiebok er også under utarbeidelse.

Miljøfestival og folkefest

Naturvernforbundets miljøfestival 2014 ble arrangert på Kobberhaughytta og Studenterhytta i Nordmarka i Oslo 31. juli–3. august. Festivalen ble arrangert som et samarbeid mellom Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og sekretariatet sentralt. Det var 127 personer i alle aldre innom i løpet av festivalen. Budskapet var naturvern i 100 år i tråd med Naturvernforbundets 100-årsjubileum, og naturglede. Dette passet godt med lokalitet og valg av samarbeidsfylke for årets Miljøfestival. Naturglede ble lagt som ledesnor for programmet, og på bakgrunn av tidligere festivalers evalueringer var også fokus i noe større grad på målgruppa barnefamilier. Dette ble og gjort i samsvar med Naturvernforbundets fokus på å øke aktiviteten i denne målgruppa i medlemsmassen. Festivalen var svært vellykket!

Flere artige aktiviteter for store og små på miljøfestivalen 2014 i Nordmarka.

Gapahuk bygging på Miljøfestivalen 2014 i Nordmarka.

Folkefesten ble gjennomført søndag 3. august i Spikersuppa i Oslo sentrum. Festen ble en suksess, med over 1000 besøkende innom i løpet av de to timene det varte. Målet for folkefesten var å ha en åpen feiring med kultur og fest på et lett tilgjengelig sted i Oslo-området. Det å ta naturen til byen har også vært viktig.

I Spikersuppa hadde vi våre egne stands, med info om Naturvernforbundet, akvarier med dyr fra Oslofjorden og ta-og-føle-på-utstillingen fra Sogn og Fjordane. Miljøagentene arrangerte natursti og hos Natur og Ungdom kunne man male miljøbudskap på handlenett. Flere andre organisasjoner var til stede med stands og aktiviteter for store og små. Fra scenen var det underholdning fra klovnen Bibi, som hadde flammeshow og etterpå delte ut ballonger til barna, det var tekstlesning fra Kjersti Ericksson og konserter med The BonBons, Moddi og Gatas Parlament. Folkefesten var jevnt over godt besøkt, og Spikersuppa var full av folk stort sett hele tiden.

Akvarier med dyr fra Oslofjorden og ta-og-føle-på-utstillingen fra Sogn og Fjordane.

Flere artister bidro til god stemning under folkefesten. Her The BonBons (over) og Moddi (under).

Styrking av Naturvernforbundet i regionene

Naturvernforbundets fylkeslag har heltidsansatte i Hordaland, Rogaland, Oslo og Akershus, Trøndelag og Finnmark/Nordland. I tillegg har lokallaget i Kristiansand en heltidsansatt leder. I tillegg er det deltidsansatte i Buskerud, Vestfold og Sogn og Fjordane.

Regionsatsingen til Naturvernforbundet innebærer en styrking av regioner ved at to eller flere fylkeslag i fellesskap får en regionssekretær som finansieres fra sentrale midler. Trøndelag var først ute i 2011, og i løpet av de fire årene har det vært en markant økning i aktivitet i de to trøndelagsfylkene.

Naturvernforbundet har vært ansvarlig for mange arrangementer og vært mer synlig i mediene.

Organisatorisk er det stor aktivitet i de ulike lokallagene. Her er det spesielt Malvik, Melhus/Klæbu, Hitra/Frøya og Stjørdal/Meråker som enten er nye lag, eller har hatt økt aktivitet i løpet av perioden.

I 2013 kom regionsatsingen til Nord-Norge, og allerede første året førte dette til økt aktivitet, mer synlighet i mediene og medlemsvekst. Den gledelige trenden har fortsatt i 2014, og Finnmark har vært et av fylkeslagene med størst vekst i medlemmer fra 2012 til 2014 og har økt fra 303 til 382 medlemmer. Nordland har også i samme perioden hatt en vekst på fra 582 til 655 medlemmer, og også Troms har økt medlemsantallet noe fra 2013 til 2014. I mai 2014 trakk fylkeslaget i Troms seg fra samarbeidet, og det er nå fylkeslagene i Finnmark og Nordland som koordinerer arbeidet til regionssekretæren.

Regionsatsingen ble vedtatt videreført på landsmøtet i 2013, men da fristen gikk ut, var det ingen fylkeslag som hadde søkt så ordningen blir utlyst igjen i 2015.

Gjennom Forum for natur og friluftsliv (FNF) har mange av Naturvernforbundets fylkeslag en ekstra ressurs i de fylkesvise FNF-koordinatorene. Samarbeidet med andre organisasjoner som Den Norske Turistforening (DNT), Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF), regionale friluftsråd, 4H og liknende er svært godt og gir en ekstra styrke i plansaker og i henvendelser og dialog med kommuner og fylkeskommuner. En omorganisering av FNF har vært diskutert gjennom hele 2014, og her har Naturvernforbundet vært representert ved fylkesleder i Nordland, som sitter i FNF-styringsgruppa, samt generalsekretær.

Aktive lokallag og fylkeslag

Naturvernforbundet har aktive lokallag i samtlige fylker, og aktive fylkeslag i alle fylker med unntak av Aust-Agder. I løpet av 2014 ble det startet opp nytt lokallag i Vest-Finnmark (Finnmark) og i Sandefjord (Vestfold) ble lokallaget revitalisert etter noen inaktive år.

Studentarbeid

Naturvernforbundet og Natur og Ungdom har i dag studentlag på Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen, Universitetet i Trondheim, Universitetet på Ås, Universitetet i Bodø og Høgskolen i Rauland. Aktiviteten i lagene er varierende. Det samme er kontakten med Naturvernforbundets fylkes- og lokallag.

Studentlagene har hver en representant i et studentstyre. I tillegg har studentlagene demokratiske rettigheter i Naturvernforbundet og Natur og Ungdom gjennom representasjon på landsmøtene. I Natur og Ungdom har også studentlagene observatørstatus i Landsstyret.

I 2014 har studentsatsingen hatt en person (Eva-Maria Niedermeier) ansatt i 30 prosent stilling. Denne stillingen er finansiert av Naturvernforbundet og Natur og Ungdom i fellesskap. Naturvernforbundets

studentansvarlig (Anders Haug Larsen) og Natur og Ungdoms to sentralstyremedlemmer med særlig ansvar for studentarbeidet bidrar også i gjennomføringen av arbeidet.

I samarbeid med Natur og Ungdom gjennomførte vi i oktober en reise for 12 studenter til St. Petersburg. De møtte våre partnere og lærte om miljøutfordringer i denne regionen. Turen blir fulgt opp av en artikkelsamling som deltakerne skriver, og målet er å holde dem engasjert i miljøarbeid videre.

Organisasjonsbygging - Naturvernskolen

Som en del av naturvernskolen har det i 2014 blitt utviklet et lederkurs for tillitsvalgte i organisasjonen. Kurset bygger på en modell fra vår danske søsterorganisasjon. Naturvernforbundets aller første lederkurs ble avholdt i november 2014, med deltakere fra hele landet. Det planlegges at kurset arrangeres på høsthalvåret i årene som kommer. Lederkurset var dominert av kvinner, og oppfylte således en av målsetningene i likestillingsplanen om å skolere og få flere kvinnelige aktive.

Naturvernskolen skal være et pedagogisk tilbud til Naturvernforbundets medlemmer og tillitsvalgte. Gjennom kurs og en ressursdelingstjeneste på nett skal Naturvernskolen sørge for økt kunnskap og engasjement i hele landet om hvordan jobbe med, og vinne, sine lokale natur og miljøsaker.

Naturvernskolen legger opp til samlinger. Ut over lederkurset har det i løpet av året vært flere samlinger for fylkes- og lokallag. Helgen 24.–26. januar var lokallagsmedlemmer og andre interesserte samlet i Bodø til helgeseminar om miljøutfordringer i nord. Samme helg var det inspirasjonssamling i Bergen for studenter. 24.–26. oktober var det medlemssamling i Trøndelag, en helg med skolering, verksteder og sosialt samvær for aktive medlemmer i Naturvernforbundet. Som en del av samlingen var det også en åpen jubileumskonferanse med tema «Hva gir naturen oss?»

Hvert år arrangerer Naturvernforbundet, i samarbeid med Natur og Ungdom, eget klimaseminar for studenter. 20. september ble «Klimaseminalet 2014» arrangert i Trondheim med 200 deltagende studenter.

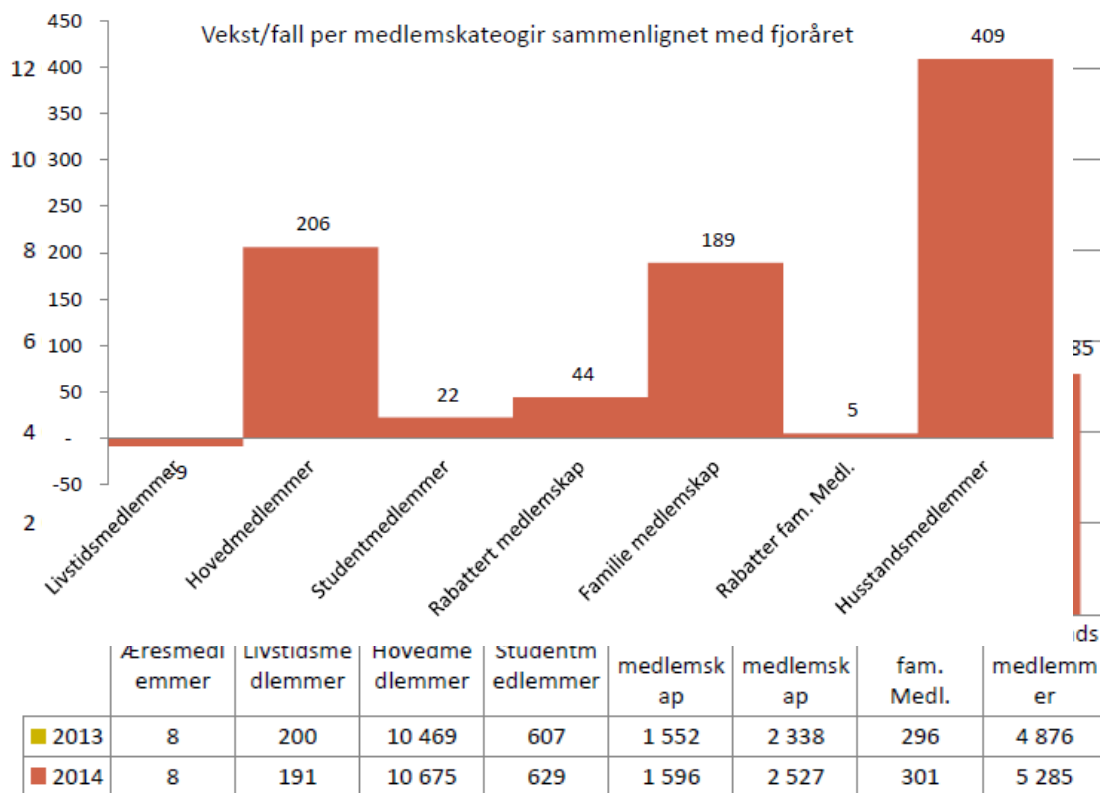
Internasjonalt og nordisk samarbeid

Høsten 2014 var det igjen møte med de nordiske miljøorganisasjonene, denne gangen på Skovsgaard Gods ved Rudkøbing i Danmark. Til stede var Landvernd fra Island, Naturfredningsforeningen fra Danmark, Naturskyddforeningen fra Sverige og Suomen luonnonsuojeluliitto og Natur och Miljö fra Finland, der lederne fra alle organisasjonene møttes og diskuterte felles utfordringer. Tema for diskusjonene var landbruk, klimavennlige kommuner og naturkunnskap og aktiviteter for barn.

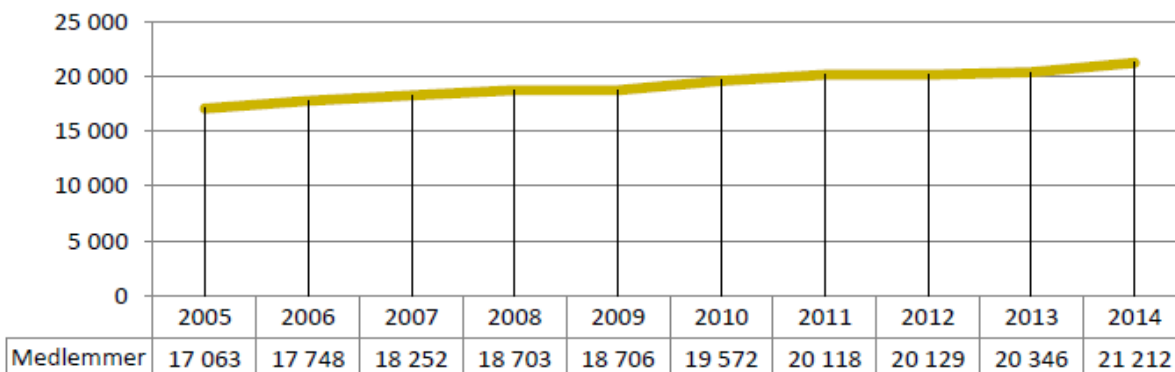
Naturvernforbundet deltok med to representanter på Friends of the Earths globale årsmøte som ble avholdt på Sri Lanka i oktober. Mari Syrrist fra internasjonalt utvalg og generalsekretær var med og hadde særlig fokus på kampanjer opp mot klimaforhandlingene i Pari i 2015 samt diskusjoner om REDD+. Den norske regnskogssatsingen fikk ved flere anledninger noe ros for god gjennomføring. Vår russiske partner gjennom mange år, Russian Social and Ecological Union (RSEU), ble godkjent som foreløpige medlemmer av Friends of the Earth, noe vi fra Norge har ønsket lenge.

Medlemsutvikling og medlemskap

Medlemstallet per 31. desember 2014 var 21 212. Det er en økning 886 medlemmer sammenliknet med fjoråret (4,26 prosent).

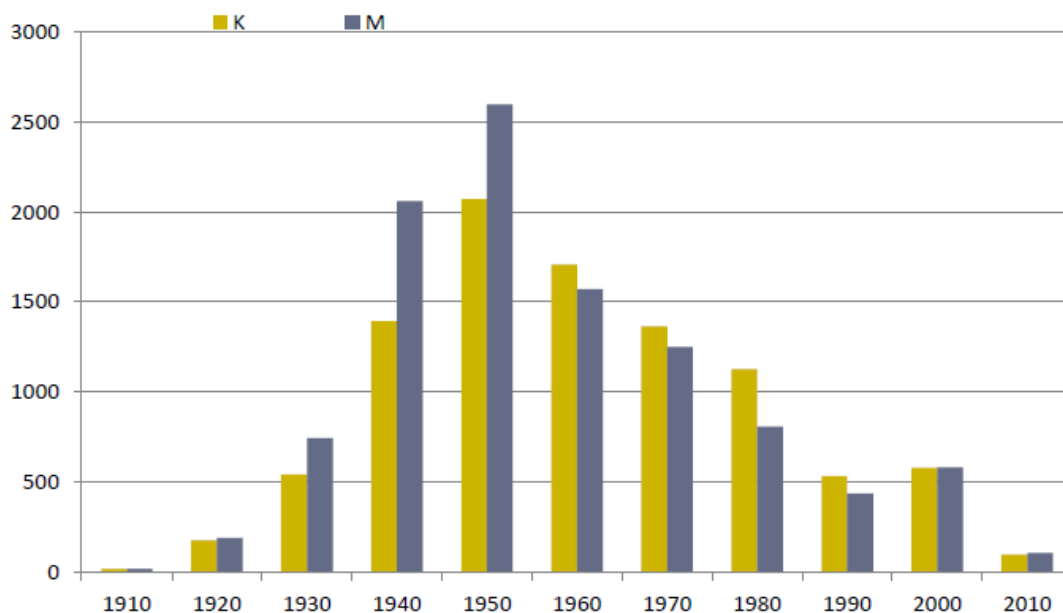
Medlemsutvikling siste 10 år.

Naturvernforbundet har hatt en jevn økning i medlemmer de siste ti årene.

Naturvernforbundet hadde i 2014 en kjønnsfordeling på 52 prosent menn og 48 prosent kvinner. Nedenfor vises alder og kjønns sammensetning for medlemmene:

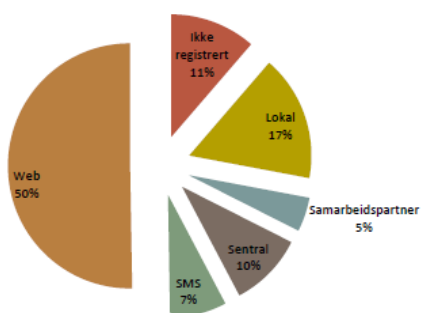
Medlemmer 2014: Aldersfordeling og kjønn

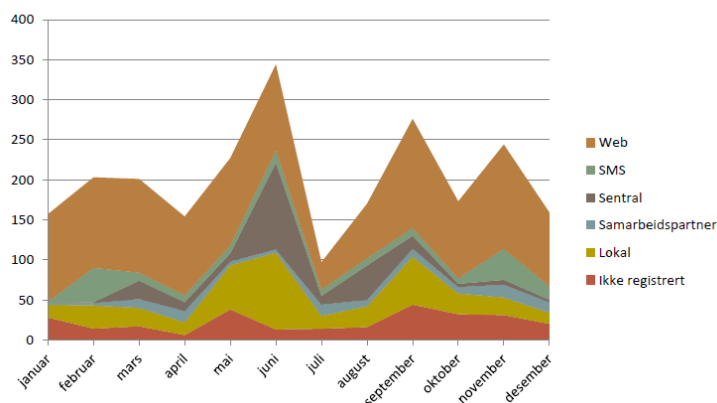
I løpet av 2014 er det blitt gjennomført bl.a. gjenverving av tidligere medlemmer på telefon (våren), verveuke (høsten) og rekruttering av nye medlemmer via Facebook.

Nettsidene utgjør den største innmeldingskanalen i 2014.

Kanal/kilder 2014

Innmelding kanal/kilde per mnd. 2014

2) Politisk og faglig arbeid

Naturglede

Naturglede har vært et viktig satsingsområde i organisasjonen i 2014. Gjennom formidling og arrangementer har vi lagt vekt på gleden ved gode naturopplevelser og alt det fantastiske naturen gir oss, og som vi vanligvis tar for gitt. Det har blitt gjennomført en lang rekke naturgledeturer og arrangement, mange av dem knyttet til jubileumsfeiringen. Om lag 60 ulike turer og arrangement med naturglede som tema har blitt gjennomførtvart rundt omkring i organisasjonen med direkte støtte fra sekretariatet, i tillegg til mange turer sekretariatet ikke har vært involvert i. Turene har hatt et bredt spekter av innhold og en god geografisk fordeling, med arrangement i nesten alle fylker. Mange av arrangementene var spesielt rettet mot barnefamilier, noe som fungerte bra. Antall deltakere på arrangementene har variert fra under ti til over tusen. Der arrangementene er blitt evaluert, har tilbakemeldingane nesten utelukkende vært positive.

I tillegg til turene ble det arrangert en naturgledesamling for frivillige i organisasjonen, med foredrag, erfaringsutveksling og tureksempel. I tilknytning til denne samlinga ble det også utarbeidet en presentasjon (kokebok for naturgledeturar) med gode ideer og tips til arrangering av naturgledeturer. Denne vil vi jobbe videre med og videreutvikle i Friluftslivets år 2015. Tema for årets fotokonkurranse var også naturglede.

Redusert oljeleting

Ny regjering erklært høsten 2013 at det ikke ville bli startet noen åpningsprosess for petroleumsutvinning utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja (LoVeSe). Denne gledelige beskjeden medførte at ikke vært et behov for en større kampanje slik Naturvernforbundet og våre alliansepartnere fryktet. Dermed har vi sluppet å bruke ressurser på ny LoVeSe-kampanje, og vi har derfor hatt anledning til å jobbe mer med andre saker.

Naturvernforbundet har hatt flere oljerelaterte utspill og arbeidet for brems i norsk oljeutvinning generelt har vært prioritert. Under Arendalsuka og oljemessa i Stavanger ble oljesaken igjen løftet i mediene. Naturvernforbundet greide å sette dagsorden i Arendal ved å gå strategisk ut i forkant å kreve redusert oljetempo. Dette ble fulgt opp i sosiale medier, og det ble skrevet en kronikk i forbindelse med oljemessa som hadde overskriften «Elefanten i rommet»:

http://naturvernforbundet.no/energi/fossil_energi/olje/naa-snakker-vi-om-olje-elefanten-i-rommetarticle31698-118.html

Sammen med de andre miljøorganisasjonene har vi også jobbet med et utspill med seks klimaspørsmål til Jonas Gahr Støre og Erna Solberg, der fokus også var på oljeutvinningstempo. Vi har sendt høringsuttalelse mot oljeutvinning i nye områder og nye konsesjonsrunder og har planlagt for å jobbe mer med oljesaker i 2015.

Vi har fortsatt vårt samarbeid med Oilwatch Afrika, og mer spesifikt ERA i Nigeria. Til Nigeria har vi i 2014 fått støtte til å lage en kampanjefilm for norsk publikum om oljeforurensingen i Nigerdeltaet. Arbeidet i Nigeria har vært løftet fram i norske medier, og særlig har underskriftkampanjen mot Shell bidratt til å løfte saken. Det har også vært et møte i Norge der Godwin Ojo, leder av Friends of the Earth Nigeria deltok. Oilwatch-prosjektene våre ble evaluert av NORAD i 2014, og resultatet viser at programmet i stor grad bidrar til at berørte lokalsamfunn deltar i miljøkonsekvensutredninger før inngrep og i undersøkelser etter oljeutslipp og står noe sterkere overfor både myndigheter og oljeselskaper. Potensialet er stort for mer kampanjearbeid og ytterligere erfaringsutveksling.

I Norge har vi allianse med fagbevegelse, kirke og andre miljøorganisasjoner for å bremse oljeutvinningen generelt, bl.a. med underskriftsaksjonen, konferansen Broen til framtiden 2014 og ny konferanse i mars i år. Det ble høsten 2014 lansert en underskriftskampanje der Naturvernforbundet og flere andre miljøorganisasjoner står sammen med fagbevegelsen, kirken og Klimavalgalliansen: «Brems norsk oljeutvinning – 100 000 klimajobber nå».

Det har vært møte med Folkeaksjonen oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja om videre samarbeid og planer for 2015 og det er arrangert klimaseminar i Trondheim med bl.a. debatt om oljesponsing av forskning. Vi har også hatt utspill mot videre kulldrift på Svalbard.

En rik og mangfoldig natur

Naturvernforbundet ved Jorunn Vallestad var representert på naturtoppmøtet under FNs biomangfoldkonvensjon i Sør-Korea i oktober. Og vi har deltatt på Friends of the Earth Europes (FOEE) koordineringsmøte om biomangfold.

Høsten 2014 ga FOEE ut en bok om naturbevarere over hele Europa, der en historie om en person og en viktig naturvernsak fortelles med flotte bilder og litt tekst. Av 18 saker, var to av dem fra Norge. Anne-Line Thinges Førsund var portrettert med historien om kampen for Førdefjorden og Silje Lundberg om kampen for å bevare Lofoten oljefritt.

Rovdyr

Faggrunnet om bestandsmål for ulv og ulvesone er lagt fram fra Klima- og miljødepartementet. Naturvernforbundet deltok på orienteringsmøte og samordnet et felles innspill med WWF og Foreningen Våre Rovdyr.

Naturvernforbundet er den eneste naturvernorganisasjon som arbeider direkte inn mot flere av rovdyrnemndene. Vi deltar på jevnlig nemndsmøter i region 6 og bidrar med kunnskapsbaserte innspill til den pågående forvaltningen. Dette for å bidra til å sikre en bedre og konfliktdempende oppfølging av rovdyrforliket, til beste for rovdyra. Vi gir også jevnlig innspill til ulveforvaltningen (region 4 og 5) og litt mer sporadisk og generelt inn mot rovviltregion 2, 3 og 7.

I 2014 har vi også spesielt fulgt opp arbeidet med den nasjonale prosessen om nytt forlik omkring bestandsmålet for ulv i nært samarbeid med WWF og Foreningen Våre Rovdyr. Her har vi ved flere anledninger gitt kunnskapsbaserte innspill til de sentrale aktørene i prosessen, både gjennom direkte møter og i skriftlige innspill. På høsten påklaget vi vedtaket i nemda i Oslo, Akershus, Østfold og Hedmark, som ga fellingstillatelse på inntil seks ulver.

Vi har deltatt på to todagersmøter i Kontaktutvalget. Seks av våre medlemmer i rovdyrutvalget deltok på den årlige nasjonale rovviltkonferansen på Hamar 13.–14 januar. Vi hadde internt møte i Naturvernforbundets rovdyrutvalg søndag 12. januar, før konferansen.

Vi har tett koordinering og faglig samarbeid med WWF og Foreningen Våre Rovdyr, særlig knyttet til den forestående gjennomgangen av ulvepolitikken. Vi samarbeider om felles innspill og koordinerer felles møter med politikere og forvaltning. Vi har i tillegg gitt flere tunge rovdyrpolitiske innspill både til Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet i 2014, både alene og sammen med andre organisasjoner. Vi leverte også betydelige kunnskapsbidrag gjennom møter med flere relevante aktører knyttet til et Dok 8-forslag angående oppfølging av rovdyrforliket (Dokument 8:23 S (2013–2014)). Vi gjennomførte bl.a. en møteserie med seks av åtte politiske partier på Stortinget i anledning saken.

Naturvernforbundet sitter i rådgivende utvalg for rovdysersenteret på Flå, og vi har gitt videobidrag til den permanente utstillingen i rovdysersenteret. Vi har også gitt skriftlig bidrag til informasjonstidsskriftet «Rovdyrviten» i 2014.

Naturvernforbundet har et aktivt rovdyrutvalg med frivillige som har 9 medlemmer og som så godt som ukentlig har mailutveksling og diskusjoner om politiske utspill og annet arbeid samt deling av erfaringer og ny kunnskap. Dette arbeidet går jevnlig og det betinger både god faglig og politisk oppfølging samt at vi aktivt er oppdatert på hver enkelt rovviltregions til en hver tid pågående diskusjoner og utfordringer. Dette omfatter alt fra fastsetting av fellingskvoter, diskusjoner og innspill til forvaltningsplaner og ikke minst oppfølging og eventuell påklaging av vedtak som gjøres. Her er det også inkludert til dels omfattende mediearbeid.

Landsstyret vedtok også en uttalelse om rovdyr i 2014. Dette viser at hele organisasjonen er opptatt av norsk rovdyrpolitikk og vårt landsstyre mener det er avgjørende at Naturvernforbundet spiller en sentral rolle på vernesiden.

Vi har bidratt med en rekke leserinnlegg også i 2014. I tillegg har vi deltatt i en del NRK-innslag, debatter og diskusjoner, som ikke kommer fram av medieoversikten nedenfor. Vi har bidratt mest i regionale NRK-sendinger, men også noe nasjonalt, f.eks. i Dagsnytt Atten og nyhetene.

Fremmede arter

Vi sendte høringsvar på ny forskrift om fremmede organismer 15. oktober. Her er det mulig Honorata kan legge inn noe mer?

Motorferdsel

Arbeidet med å stoppe eller i det minste få modifisert regjeringens varslede lovendring for å tillate fornøyleskjøring med snøskuter i utmark, har hatt høy prioritet gjennom hele året.

Vi har styrket og driftet Naturvernforbundets «motorferdselnettverk», med et femtitalls medlemmer fra hele landet. Nettverket har fortløpende utvekslet informasjon, kompetanse, synspunkter og lokale referanser med hensyn til lokal praksis - og lokale utskielser.

- Tatt initiativ til å formalisere og forsterke løpende samarbeid med DNT og Norsk Friluftsliv
- Hatt utbredt myndighetskontakt, dvs. møter med departementer, partier og enkeltpolitikere
- Tatt initiativ til opprop med kjente personer, med tidligere miljøvernministre, vinterprofiler, profilerte jurister mfl.
- Laget omfattende høringsuttalelse, samt bidratt med kompetanse til andres uttalelser samt mobilisert enkeltpersoner til å skrive egne uttalelser.
- Lagt ned mye arbeid med å få oppmerksomhet i mediene
- Hatt høy aktiviteter på sosiale nettverk
- Laget grunnlagsdokumenter for appeller, innledninger til debatter, kompendium med medieoppslag osv.

Vasskraft og vindkraft og kraftledninger

Også i 2014 var det stor aktivitet på vassdragsvernfronten i Naturvernforbundet. Følgende aktiviteter bør nevnes:

- Gjengedalsvassdraget: Vi har sendt høringsuttalelse, stort lokalt engasjement, mange grunneiere er imot.
- Vellykket vassdragstreff i Vinstra 13.–14. juni: Spennende variert program og om lag 20 deltakere.
- Vassdragsvernrådet hadde fire møter.
- Kronikk om Nedre Otta, på trykk i Nationen
- Nedre Otta og Kåja: Leder var på raftetur med stortingspolitikere 11. september for å kjempe for Nedre Otta og Gudbrandsdalslågen
- Jevnlig oppdatering av Facebook-sida til Redd elvene

Diverse brev og høringer sendt til NVE og Olje- og energidepartementet (OED) der vi bl.a. har bedt om et møte om Ullsfjord-utbyggingene i Troms, Sauland kraftverk og Årdalsvassdraget. Flere møter er avholdt høsten 2014. Det er sendt høringsuttalelser angående bl.a. til Dalen II og Songesand kraftverk, to vannkraftprosjekter midt i området som er foreslått som Preikestolen nasjonalpark

Vi har hatt flere lobbymøter med de fleste stortingspartier og OED og Klima- og miljødepartementet (KLD) om Nedre Otta, Trongfossen og Ullsfjord, som også ga mange medieoppslag

Samarbeidet med WWF, DNT og SABIMA er videreført der vi følger viktige nasjonale prosesser som høring av konsekvensutredningsforskriften og forskrift om miljøvurderinger samt endringer i energilovforskriften med tilhørende veileder for kommunal behandling

Vindkraft

Når det gjelder vindkraft, har 2014 vært preget av mye lobbyarbeid, godt samarbeid med flere miljøorganisasjoner og utarbeidelse av felles krav til fornybarsatsing. Vi har jobbet mye med vindkraft. Viktige saker har vært innspill til energimeldingen, Riksrevisjonens rapport med kritikk av dagens konsesjonssystem og kontrollstasjon for elsertifikatordningen. Og vi har naturlig nok også jobbet en del med Kalvvatnan og Siragrunnen.

Vassdragsseminar til Samarbeidsrådet for naturvernsaker (SRN) ble i 2014 gjort om til et vindkraftseminar og det var godt program og bra oppmøte. Dagen etter hadde vi en felles samling for aktive i DNT, NJFF og Naturvernforbundet med et variert program vi fikk gode tilbakemeldinger på.

Kort oppsummering av vindkraftarbeid i 2014:

- 27. februar: Felles SRN kronikk «[Planløs vindkraftsatsing](#)»
- 10. mars: Innspill til [energimeldingen](#)
- 28. mars: Vindkraftseminar «[Blowin`in the wind](#)», SRN-seminar med over 70 deltakere
- 1. april: Innspill til [Riksrevisjonens undersøkelse](#) av effektivitet i konsesjonsbehandlingen av fornybar energi (NNV, SABIMA, FRIFO, DNT, WWF)
- 16. mai: Innspill til [elsertifikatordningen](#), kontrollstasjon (NNV, DNT, SABIMA og FRIFO)
- 19. mai: Storingsmøte med EMK og KKK "Veien til fornybarsamfunnet – hvordan sikre demokrati og naturmangfold i kraftutbyggingen? Gjennomført i samarbeid med MDG, WWF, SABIMA og DNT
- 2. juni: [NVE vindkraftseminar](#): Lars holdt innlegg om «Naturvernforbundet og vindkraft»
- 26.–27. juli Kalvvatnan, [markering](#) mot utbygging, rundt 200 personer var til stede
- 1. august: Klage på Kalvvatnan vindkraftverk i Nordland sendt

- 29. september: Innspill til [energilovforskriften](#)- kommunal behandling av mindre vindkraftanlegg (NNV, WWF, SABIMA, Norsk Friluftsliv)
- 8. oktober: Siragrunnen i Rogaland, [befaring](#) med Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
- 30 oktober: Møte med administrasjonen i OED om energimeldingen med SABIMA, DNT og WWF, der vi fremmet fem krav til fornybarsatsinga: kunnskapsløft, miljøkrav, helhetlig planlegging, modernisering av regelverket, fornybar må erstatte fossilt
- 16.oktober, generalsekretær holdt foredrag på Norges Energidager på Holmenkollen
- 10. desember: Møte med NVE-direktør Per Sanderud om Kalvvatnan og Siragrunnen vindkraftverk sammen med Norske reindriftsamers landsforbund, reinbeitedistriktene ved Kalvvatnan og fylkeslagene i Nordland, Nord-Trøndelag og Rogaland
- Jevnlige møter med SABIMA, DNT og WWF for å utarbeide felles strategi om nødvendige endringer i dagens fornybarpolitikk. SRN samarbeidet har i større grad konsentrert seg om vindkraft i 2014

På sommeren arrangerte de tre berørte reinbeitedistriktene i Binndal og Namsskogan sammen med Naturvernforbundet i begge fylker en svært vellykket samling ved Kalvvatnan som protest mot planene om et omfattende vindindustrianlegg. Her ble alliansen mellom næring og naturvern knyttet tettere, og det ble en god del medieoppmerksomhet i ettertid. Rett før jul kom innstillingen fra NVE til OED der de anbefaler at vår klage på konsesjonen til Kalvvatnan ikke tas til følge. Saken ligger nå til endelig behandling i OED og det blir politisk arbeid opp mot olje- og energiministeren framover mot sommeren.

I Rogaland var det befaring ved Siragrunnen i begynnelsen av oktober, og fylkesleder, daglig leder i Rogaland, generalsekretær og fagrådgiver deltok på befaringen. Også her ble det god dialog og muligheter for videre samarbeid med bl.a. fiskerinæringen. Det er stor motstand lokalt og både fylkesmann, fiskeridirektoratet og riksantikvaren har fremmet innsigelse.

Fiskeri og oppdrett

Regjeringen jobber med en stortingsmelding om vekst i oppdrettsnæringen, og Naturvernforbundet har deltatt på innspillsmøtene både i Bodø og i Bergen.

Vi har deltatt på befaring av lukka oppdrettsanlegg og laksefelle i Etne, samt på innspillsmøte til Havbruksmeldinga. Vi har også vært aktive i mediene på saker rundt mulig MTB-økning og problematikken rundt lakselus og rømming.

Høsten 2014 døde Gunnar Album som har vært ansatt i Naturvernforbundet siden 1992. Gunnar har gjennom to tiår bygd opp organisasjonens kyst- og fiskeriarbeid og ledet Naturvern-forbundets Barentshavkontor i Steigen. Globalt jobbet Gunnar utrettelig med bekjempelse av ulovlig fiske. Da tsunamien rammet i 2004, tok Gunnar initiativet til Kystaksjonen som reparerte båter og kanoer og hjalp mange tusen kystfiskere på Sri Lanka. I 2006 ble han og Kystaksjonen tildelt Fiskeridepartementets fyrtårnpris for innsatsen. Gunnar har lært generasjoner av unge miljøvernere om økofilosofi, fiskeriforvaltning og solidaritet.

Gruver

Det har videre vært et tett samarbeid mellom sekretariatet, gruveutvalget og lokale aksjonsgrupper om arbeid mot fjorddeponi i Førdefjorden og Repparfjorden. Vi har gjort faglig og politisk arbeid samt medieutspill.

Det foregår et kontinuerlig arbeid for å prøve å hindre sjødeponi i Førdefjorden og Repparfjorden, gjennom politisk påvirkning, brev, mediarbeid og ulike arrangementer. Gruveutvalget har hatt møter omlag én gang i måneden.

Vi har et godt samarbeid med andre organisasjoner, og oppdatering i sakene har vært et fast innslag på de siste møtene i Villaksalliansen.

10. juni var vi med og arrangerte stortingsseminar om gruve drift sammen med Venstre, SV, MDG og KrF. Gode fagfolk innledet om ulike aspekter, mellom anna alternativ til sjødeponi. Dessverre var det flere representanter fra gruveindustrien i salen enn det var politikere, men likevel et godt gjennomført arrangement.

20.–22. juni ble det arrangert stor folkefest for Repparfjorden i Kvalsund. Det nyoppstarta lokallaget i Vest-Finnmark gjorde sammen med nordområdekoordinator Geir Jørgensen en veldig god jobb med program og gjennomføring.

I vår og sommer har viking-seilbåten «Havelgen» vært og sett langs Norges kyst med budskapet «Nei til gruveavfall i sjø».

Skog

Vi har sammen med SABIMA avgitt høring på forslag til ny landbruksveiforskrift. Vi deltok på presentasjon av rapporten «Gjødsling av skog som klimatiltak» og vi avga sammen med SABIMA høringssvar på denne. Vi har skrevet avsnittet «Skogen – artsrik, mystisk og spektakulær» til Naturvernforbundet i Trøndelags jubileumsskrift. Det er skrevet noen klager på vedtak om tillatelse til bruk av fremmede treslag. Behovet for mer penger til skogvern har vært et hovedtema i Naturvernforbundets innspill til statsbudsjettet, og er også tatt med i innspill til grønn skattekommisjon og var tema i eget møte med mat- og landbruksminister. Det har vært et tett samarbeid med fylkeslag i Møre og Romsdal og lokallag i Vesterålen om bruk av fremmede arter til utplantning og det ble i september 2014 avholdt en samling i samarbeid mellom fylkeslaget i Nordland, lokallaget i Vesterålen, skogutvalget og sekretariatet med fokus på bl.a. sitkagran.

Vi har starta opp et samarbeidsprosjekt med Friends of the Earth i Tsjekkia om skogforvaltning og medvirkning i denne.

Dessverre fikk vi avslag på søknaden om midler til skogarbeid fra KLD, og det har vært vanskelig å finne finansiering til dette arbeidet.

Spare for å bevare

Også i 2014 har Naturvernforbundets klimaprojekt bidratt til at enda flere har erstattet oljefyrte anlegg og ildsteder med fornybare oppvarmingsløsninger og rensset og fjernet sin oljetank. Vi har sammen med kommunene arrangert 9 informasjonsmøter med til sammen 815 deltakere. Nettsiden oljefri.no har i 2014 hatt over 50 000 besøk. Dette viser at siden fortsatt har en jevn økning, og at

2014 kan vise til det høyeste besøkstallet siden nettsiden ble lansert i 2010. Etter flere år med jevn stigning i antall innsendte forespørsler ble 2014 et markant bedre år med nesten dobling (96 prosent) fra 445 i 2013 til 871 i 2014.

I 2014 lanserte vi Oljefri i fem nye kommuner: Stavanger, Sandnes og Randaberg i Rogaland, Nøtterøy i Vestfold og Arendal på Sørlandet. Vi har også tatt flere steg for å gjøre prosjektet tilgjengelig i hele landet og har nå tilbyderdekning nesten over hele landet. Oljefri har ellers registrert 59 medieoppslag på trykk, nett, radio og TV, høyeste tall for et år siden prosjektets oppstart i 2008. Flere av sakene har dessuten vært på nasjonale medier, som NRK og TV2, mens noen av oppslagene har vært på trykt i godt over 50 lokalaviser rundt om i landet.

Borettslag og sameier: Vi har i flere år jobbet opp mot borettslag og sameier med vårt Oljefri-prosjekt. Vi ser at det for mange borettslag er vanskelig å få gjort oppgradering, rehabilitering og energibesparende tiltak fordi en ikke blir enige om fordeling av kostnadene. Vi har gjort en kartleggingsjobb for å se på holdningene til dette og deltatt i et forskningsprosjekt sammen med bl.a. Sintef Byggforsk, NBBL og TOBB.

Energismart: Det europeiske samarbeidsprosjektet TopTen har fortsatt vært et viktig arbeid for Naturvernforbundet. Etter fjorårets lansering av nettsiden med navnet www.energismart.no, har vi opplevd en stor økning i trafikken på sidene og flere henvendelser fra forbrukere og medier. Målet med siden er å gi forbrukere tips til energisparing og atferdsendringer som fører til reduksjon i energiforbruket. TopTen-samarbeidet har som mål å gi forbruker oversikt over de mest energieffektive produktene innenfor de mest strømintensive produktene i hjemmet. I Norge har vi hatt fokus på at butikker og grossister tar inn de mest energieffektive produktene som er på markedet, som til nå har vist seg vanskelig. Sammen med de 19 partnerne i prosjektet følger Naturvernforbundet også de politiske prosessene rundt EUs Eco-design-direktiv.

Kampanje om riktig vedfyring: I 2014 gjennomførte vi kampanjen Riktig vedfyring sammen med Feiermesternes Landsforening, Miljødirektoratet, Norsk Ved og Norsk Varme. Samarbeidspartnerne har gitt ut en brosjyre og video om hvordan en skal tenne opp riktig, samt tips om mest miljøvennlig oppvarming. Vi har også laget nettsiden www.riktigvedfyring.no samt gjort en del medieoppslag. Det er også gjennomført lokale kampanjer i Bergen og Asker.

Redusert klimagassutslipp

Klimavalgalliansen og «Broen til framtiden»: Naturvernforbundet deltok i Klimavalg 2013, en partipolitisk uavhengig allianse som mobiliserte for å få klimautfordringen høyere opp på dagsordenen før stortingsvalget. Dette arbeidet er i 2014 videreført som Klimavalgalliansen hvor Naturvernforbundet har vært aktive. Nå jobbes det fram mot lokalvalget i 2015. Sammen med andre miljøorganisasjoner, fagbevegelse og kirke ble konferansen «Broen til framtiden» arrangert i februar 2014 for å vise hvor viktig det er med omstilling fra oljealderen til en satsing på framtidens løsninger. Dette alliansearbeidet har bidratt til å løfte klimasaken i flere sammenhenger. Som en del av arbeidet med en ny konferanse i 2015 har vi startet en innsamling av underskrifter for å bremse norsk oljeutvinning og satse på klimajobber.

Klimaambassadører: Naturvernforbundet og Natur og Ungdom samarbeider om å rekruttere unge studenter til å holde foredrag på skoler og for andre. I 2014 har vi holdt to kurs for 22 nye klimaambassadører. Vi har holdt over 200 foredrag for over 6000 personer. Responsen fra lærere og elever er veldig positiv.

Politisk arbeid for energieffektivisering: Naturvernforbundet har sammen med andre miljøorganisasjoner og bransjeorganisasjoner arbeidet for en satsing på energieffektivisering i byggsektoren. Vi har bl.a. presset på for bedre støtteordninger for de som vil gjennomføre energitiltak. Regjeringen lovte å innføre et skattefradrag for ENØK-tiltak i statsbudsjettet. Inntil videre har de utvidet støtteordningen til Enova, som Naturvernforbundet har vært med å påvirke.

Framtidens byer

I 2014 har vi hatt fokus på areal- og transportplaner regionalt, ikke minst på Østlandet. Ny regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus har vært en viktig sak, og vi har satt søkelyset på miljøriktig areal- og transportplanlegging også andre steder, bl.a. i Grenland, med et eget jubileumsarrangement om bybane. Vi avholdt også et internt seminar om lokalt energi- og miljøarbeid, der areal- og transportplanlegging inngikk som en viktig del. Vi har også hatt utspill om «togkonkurransen», der vi ber staten prioritere jernbanesatsing i regioner som gjennom sine virkemidler fører en areal- og transportpolitikk som bygger opp om jernbanen og begrenser bilbruken.

Vi har også engasjert oss i infrastrukturprosjekter med potensielt store negative konsekvenser for natur, miljø og klima. E 16 og Ringeriksbanen og ny Oslofjord-kryssing er blant de største sakene, foruten et stort arbeid som utføres av lokallaget i Kristiansand mot ny motorveg (ringveg) forbi byen. Utbygging av veg og bane har også vært et viktig tema i vårt arbeid med statsbudsjettet for 2015, der vi har vært særlig opptatt av å vri bevilgningene fra motorvegutbygging til jernbane, særlig økt vedlikeholdsinnsetning. Vi har også deltatt i referansegruppa for ny Nasjonal transportplan 2018–2027. Naturvernforbundet har også utført sekretariatsoppgaver for Jernbanealliansen, som Naturvernforbundet er en del av (sammen med bl.a. NHO og LO), der bl.a. arbeidet for å få mer gods på jernbane står sentralt.

Naturvernforbundet har også bidratt til debatt om biodrivstoff, særlig relatert til utspill fra bl.a. luftfartsbransjen om produksjon av biodrivstoff fra norsk skog til bruk i luftfarten, noe som kan være problematisk av både natur- og klimahensyn. I tillegg har vi fortsatt vårt fokus på å hindre videre utbygging av de store flyplassene, som har store klimakonsekvenser.

Naturvernforbundet Hordaland har videreført sitt elsykkelprosjekt «Prøvekjøre», som gjør at flere får øynene opp for elsykkel som alternativ til bil.

3) Internasjonalt prosjektarbeid

I 2014 har Naturvernforbundet videreført det internasjonale arbeidet i tråd med internasjonal strategi 2011-2020 som ble vedtatt av Landsstyret i februar 2011. En viktig del av Naturvernforbundets internasjonale arbeid er å bidra til å styrke miljøbevegelsen gjennom prosjektsamarbeid om energi og klima med partnere i 15 land i øst og sør. Vi ser at våre partnere blir stadig sterkere aktører nasjonalt. Mange av våre partnerland har begrenset politisk rom for det sivile samfunn, likevel deltar de fleste av våre partnere i viktige prosesser med bidrag til utvikling av bedre miljøpolitikk på nasjonalt nivå. I tillegg har vi alene og i samarbeid med andre organisasjoner deltatt i en rekke internasjonale prosesser.

Vi har videreført arbeidet med de to programmene «ren energi» og «Oilwatch i Afrika» med støtte fra NORAD. Ren energi arbeidet omfatter partnerorganisasjoner i Mosambik, Togo og Nigeria, samt støtte til nettverkene Young Volunteers for the Environment (JVE). Oilwatch inkluderer Nigeria og Oilwatch partnere i Uganda, Ghana og Sør Afrika. Gjennom flere år har vi samarbeidet med miljøbevegelse i Nigeria og berørte lokalsamfunn om opprydning og erstatning etter et større oljeutslipp i Bodo i 2008. Sammen har vi nå fått Shell til å vedta opprydning av utslippet og bønder og fiskere har til sammen mottatt nesten 700 mill. kroner i erstatning. I Uganda har vår samarbeidspartner NAPE fått gjennomslag i arbeidet mot oljeutvinning i et viktig fiskeriområde i Lake Albert.

Vi har videreført samarbeidsprosjekt med Regnskogfondet, der vi følger bruken av de norske regnskogsmilliardene samt arbeider opp mot klimaforhandlingene.

Med støtte fra Utenriksdepartementet har vi videreført arbeid med energi, klima og utdanning i de tidligere landene i Sovjetunionen. Gjennom skoleprosjektet SPARE har om lag 300 000 elever lært om klimaproblemene og hvordan riktig energibruk kan bidra til å løse dem. På skolene har praktiske energiltak gjort skolehverdagen bedre for mange tusen elever. En egen guide er utarbeidet for å vise hvordan innemiljøet kan forbedres, samtidig som energiforbruket reduseres. Vi har jobbet med politisk påvirkningsarbeid mot den nye tollunionen mellom Kazakhstan, Hviterussland og Russland, og for at miljøhensyn blir inkorporert som grunnlag for unionen. I Hviterussland har våre partnere reist landet rundt med en mobil utstilling om energieffektiviseringstiltak og har fått stor respons.

Russland er fortsatt et av Naturvernforbundets viktigste samarbeidsland med RSEU, Russlands største nettverk av demokratiske miljøorganisasjoner som hovedpartner. I 2014 har forholdet for miljøorganisasjoner blitt stadig vanskeligere med stadige kontroller og trusler om å bli stemplet som fremmede agenter. Vi har også videreført arbeidet for å stenge ned de eldste atomreaktorene ved Kola og Leningrad atomkraftverk, et arbeid som finansieres over atomhandlingsplanen. Det utgitt en egen rapport for å oppsummere resultatene av dette prosjektet gjennom ti år. Andre prosjekter tar for seg energieffektivisering, havmiljø, bevaring av naturverdier og miljøundervisning.

Uttekslingen gjennom Fredskorpset har fortsatt i 2014 med partnere i Nepal, Mosambik, Tanzania, og Kenya. Naturvernforbundet har sendt deltakere til Mosambik og Kenya, mens vi har hatt deltakere fra Kenya og Mosambik på vårt kontor i Oslo. Uttekslingen er et viktig bidrag til å styrke organisasjonene og partnerskapet.

Naturvernforbundet har i 2014 deltatt på årsmøte i Friends of the Earth (FOE) og samarbeidet med FOE om å inkludere RSEU som nytt medlem i Russland.

Våre partnere i Hviterussland har gjennomført en omfattende turne med en stor utstilling om energieffektivisering i bygg. I tillegg jobber de med tre pilotkommuner om etablering av energi- og klimaplaner.

Evaluerings av "ren energi i Afrika" programmet

Teamets hovedfunn

- Partnerne har gjort store framskritt når det gjelder å sikre at berørte lokalsamfunn deltar i miljøkonsekvensutredninger før inngrep og i undersøkelser etter oljeutslipp. Dette gjør at de står sterkere overfor både myndigheter og oljeselskaper og det skjeve styrkeforholdet blir noe utjevnet.
- Partnerne har sørget for å gi opplæring av berørte lokalsamfunn og lagt til rette for at de kan rapportere raskt og presist om nye oljeutslipp, slik at dette blir kjent for allmenheten.
- Partnerne utnytter ikke på langt nær potensialet for å arbeide med kampanjer og annen form for påvirkning av beslutninger på et overnasjonalt nivå.
- Utveksling av kunnskap og erfaringer skjer i begrenset grad. Dette gjelder mellom berørte lokalsamfunn og mellom medlemsorganisasjoner.

Våre vurderinger

- Rapporten gir en god analyse av programmet og er nyttig for å justere arbeidet for de to siste årene i planperioden.

Teamet har generelt sett hatt en velvillig innstilling til aktørene i programmet og kunne ha vært mer problematiserende, særlig når det gjelder hvordan partnerne fungerer som et regionalt nettverk og forholdet mellom Naturvernforbundet og nettverket.

Evaluerings av "Oilwatch Afrika"-programmet

Teamets hovedfunn

- Partnerne har gjort store framskritt når det gjelder å sikre at berørte lokalsamfunn deltar i miljøkonsekvensutredninger før inngrep og i undersøkelser etter oljeutslipp. Dette gjør at de

står sterkere overfor både myndigheter og oljeselskaper og det skjeve styrkeforholdet blir noe utjevnet.

- Partnerne har sørget for å gi opplæring av berørte lokalsamfunn og lagt til rette for at de kan rapportere raskt og presist om nye oljeutslipp, slik at dette blir kjent for allmenheten.
- Partnerne utnytter ikke på langt nær potensialet for å arbeide med kampanjer og annen form for påvirkning av beslutninger på et overnasjonalt nivå.
- Utveksling av kunnskap og erfaringer skjer i begrenset grad. Dette gjelder mellom berørte lokalsamfunn og mellom medlemsorganisasjoner.

Våre vurderinger

- Rapporten gir en god analyse av programmet og er nyttig for å justere arbeidet for de to siste årene i planperioden.
- Teamet har generelt sett hatt en velvillig innstilling til aktørene i programmet og kunne ha vært mer problematiserende, særlig når det gjelder hvordan partnerne fungerer som et regionalt nettverk og forholdet mellom Naturvernforbundet og nettverket.

4) Kommunikasjon

Arbeid etter ny kommunikasjonsstrategi

I 2014 begynte Naturvernforbundet å jobbe etter ny langsiktig kommunikasjonsstrategi som ble utarbeidet i 2013, basert på en omgivelsesanalyse av organisasjonen og de kommunikasjonsutfordringene den har.

Hovedmålet for Naturvernforbundets nye kommunikasjonsstrategi er å bidra til medlemsvekst, økt engasjement og gjennomslag for Naturvernforbundets politikk, i tillegg til å bygge omdømmet. Den nye kommunikasjonsstrategien viser hvilken retning og mål Naturvernforbundet skal ha for vårt kommunikasjonsarbeid. Den beskriver strategiske grep for hvordan Naturvernforbundet gjennom riktig og planlagt kommunikasjon skal oppfylle de mål som er nedfelt i arbeidsprogrammets hovedsatsingsområder og strategiske arbeidsområder, og hvordan løse utfordringer. I bunnen ligger Naturvernforbundets hovedbudskap:

Naturvernforbundet er Norges ledende natur- og miljøvernorganisasjon.

Vi er eldst, størst, demokratisk oppbygd og landsdekkende.

Naturvernforbundet arbeider for å beskytte naturen og bekjempe klimaendringene, for å sikre en levende natur og livsgrunnlaget for framtidens generasjoner. For å oppnå dette målet engasjerer Naturvernforbundet seg for natur og miljø både lokalt og globalt.

I 2014 har naturligvis kommunikasjon rundt hundreårsjubileet hatt størst fokus, og jubileet har også gitt oss en unik mulighet til å naturlig trekke fram våre seire og å framstå som et vinnerlag. I tillegg har vi i denne sammenhengen passet på å vise at Naturvernforbundet er en organisasjon som gjør ting, ved å passe på å synliggjøre våre aktiviteter i egne kanaler. Dette bygger kunnskap om Naturvernforbundet som organisasjon. Vi har kombinert naturglede som tema inn i kommunikasjonsarbeidet rundt jubileet der dette har passet.

For å få mobilisert folk, få flere medlemmer og nå ut til en bredere forsamling, samt oppnå konkrete endringer i politikk eller næringsliv, forsøker vi å dreie kommunikasjonen vår mot en mer positiv vinkling som skaper engasjement for de endringer vi ønsker der dette er mulig. Hver gang vi sier nei til noe, kan vi også si ja til noe.

I kommunikasjonsarbeidet vårt forsøker vi også å ha fokus på å framstå som mer løsningsorienterte. Der det finnes alternative løsninger skal disse synliggjøres. Og videre passe på å tilby handlingsalternativ utover ren informasjon til folk.

Vår argumentasjon er ofte politikkpreget, og blir ofte for teknisk (mye fagterminologi/tunge begreper), uten tydelige konsekvenser for folk, og mangler alternativer. Det blir da vanskelig for folk flest å få øye på selve konflikten/kjernen av problemet, og å forstå problemet. Derfor har vi i 2014 fokusert på å kommunisere mer folkelig, engasjerende og direkte, og bruke bilder, illustrasjoner og kart for å forenkle vanskelig og tungt stoff. Og på å tydeliggjøre selve kjerneproblemet, peke på konsekvensene og sammenhenger for folk.

Implementering av kommunikasjonsstrategien

Hele organisasjonen var involvert i utviklingen av kommunikasjonsplanen i 2013. Ferdig full- og kortversjon av kommunikasjonsstrategien er presentert og gjennomgått for ledergruppa, og for de ansatte på 3 ansattmøter. De viktigste strategiske grepene ble en periode implementert i de

ukentlige mediemøtereferatene som huskeliste. De ansatte har tatt i bruk flere av de viktigste kommunikasjonsiltakene i sitt arbeid.

Ferdig full- og kortversjon av kommunikasjonsstrategien er også presentert og gjennomgått med de styrende organer, med oppfordring til å diskutere kommunikasjonsiltak i sine fylkeslag, og den er sendt ut til alle lag/tillitsvalgte med oppfordring om å se på hvilke tiltak man kan ta tak i lokalt av de viktigste strategiske grepene i kortversjonen. Vi hører tillitsvalgte snakker om de viktigste strategiske grepene for å bygge omdømme. Arbeidsprogram komiteen har tatt inn de viktigste kommunikasjonsmålene i sitt utkast til nytt arbeidsprogram for 2016-2017.

Vi vil fortsette å jobbe videre med tiltakene i kommunikasjonsstrategien i tiden framover.

Magasinet Natur & miljø

I 2014 ble det gitt ut fem nummer av medlemsmagasinet Natur & miljø. To på 40 sider, to på 48 sider og jubileumsnummeret på 100 sider. I vårhalvåret var bemanningen stabil, med redaktør og én journalist. I høsthalvåret har bemanningssituasjonen vært ekstremt krevende. Journalist Tor Bjarne Christensen har hatt velferdspermisjon siden midten av august, og er i skrivende stund ikke tilbake. Nr. 4 ble produsert kun av redaktør, mens det ble leid inn vikar (Ole Gunnar Onsøien) til produksjonen av nr. 5. Normal bemanningssituasjon ventes i løpet av høsthalvåret 2015. 87,9% av Natur & miljø's saker var relatert til et satsingsområde i Naturvernforbundets arbeidsprogram. I denne oversikten har vi holdt jubileumsnummeret, som i sin helhet var en av storsatsingene i hovedsatsingsområde 1, jubileet, utenfor. 33% av siterte kilder er kvinner, en liten økning fra 2013. 36% av siterte kilder er fra Naturvernforbundet.

61,5% av bildene i Natur & miljø inneholder mennesker. Dette er en kraftig økning fra tidligere år, og en bevisst satsing fra redaksjonen. Kvinneandelen er på 45,7%, nærmest uendret fra 2013 (46,7%), men forbedret fra 2012 (42,6%), 2011 (30,7%) og 2010 (23,4%). Dette skjer til tross for at jubileumsstoffet inneholder flest menn på bildene, da de aller fleste sentrale tillitsvalgte gjennom 100 år har vært menn, og vi fikk jubileumshilsninger fra eksterne aktører der brorparten var menn.

Natur & miljø's godkjente opplag for 2013/14 er på 17 561 eksemplarer, opp fra 16 636 i 2012/13. Økningen skyldes medlemsvekst og gratisdistribusjon av jubileumsnummeret.

I tillegg til å produsere og utgi Natur & miljø bidrar redaksjonen på mange av Naturvernforbundets prosjekter og aktiviteter. Eksempler fra 2014 er vindkraftbrosjyren «I vinden», Naturvernforbundets bildearkiv, rapporten «Opening closed rooms», jubileumsannonsen «Tar du naturen for gitt?», klistremerket «Uadressert reklame? Nei takk!», nettannonse til friluftsmessen, fotoansvar på flere arrangementer, design og layout til brosjyren «Klimakonsekvenser av prioriteringer på banenettet», layout på sommerbrev, foredrag om Naturvernforbundets historie, arbeidet med jubileumsbok og historiebok, jubileumsutstillingen, Naturkalenderen 2015, jubileumsfotokonkurranse, dekning av klimaforhandlinger og produksjon av stoff til Miljøagentrapporten.

Redaksjonen har i 2014 bygd opp et arkiv med alle tidligere utgitte nummer av Natur & miljø, Natur & miljø Bulletin, Miljøjournalen og Norsk Natur. Disse ligger nå fritt tilgjengelig på nettet.

Naturvernforbundet på nett

I 2014 fikk Naturvernforbundets nettsider nytt utseende, og gikk over til responsivt design, som gjør at sidene tilpasser seg alle enheter. Det var på høy tid, for vi har de siste årene sett at stadig flere besøkende kommer fra håndholdte enheter (mobil og nettbrett).

Som det har gjort de sist årene økte antallet unike visninger også fra 2013 til 2014 – denne gangen med nesten 19 prosent, til 367 066 visninger. Mens antallet unike brukere har økt enda mer, med nesten 29 prosent.

De mest besøkte sidene er det enkeltartikler med stor spredning i sosiale medier eller via søkemotorer. Saken om mikroplast hadde nesten halvparten av de drøye tolv tusen besøkende inntil i løpet av en enkelt dag, hvor de kom via en særdeles populær sak på facebook-sidene våre. For første gang ser vi at selve forsida på nettstedet har hatt en nedgang – likevel har det totale besøket hatt en god økning.

Topp 10 – våre best besøkte sider i 2014		
Side	besøk 2013	besøk 2014
1. Forsiden	84932	74523
2. Lær deg å kjenne igjen vårfuglene	37859	49223
3. Oslo og Akershus	10606	13669
4. Mikroplast	0	12616
5. Om Naturvernforbundet	11015	11325
6. Kontakt	10872	10714
7. Konsekvenser av global oppvarming	5014	8497
8. Miljøvern i Nigeria (engelsk side)	1837	7214
9. Miljøvern i Russland (engelsk side)	4041	6661
10. Sekretariatet	7543	5653

Blant de viktigste målene med omleggingen var at det skulle bli lettere og mer tydelig å bli medlem i Naturvernforbundet, noe tallene klart viser at ble oppnådd – det var en økning på hele 47 prosent fra 2013 til 2014. Vi har også hatt en pen økning i medlemmer i 2014, hvor nettsidene er største kanal for innmelding.

2014 ga en økning i både nye og returnerende besøkende, men økningen av de som ikke har vært inntil nettstedet tidligere var særlig markant. I 2013 var i overkant av 60 prosent nye besøkende, mens den i 2014 var nærmere 70 prosent. Disse tallene har vært ganske stabile de siste årene, men økningen som har kommet det siste året har vært større enn tidligere.

Søkemotorer er fremdeles det som bringer klart flest til nettsida. Nesten 70 prosent av trafikken til naturvernforbundet.no kommer fra søkemotorer, mens henvisninger og lenker fra sosiale medier er det som øker klart mest – med hele 200 prosent fra 2013 til 2014.

I 2014 hadde – som de aller fleste andre nettsteder, naturvernforbundet.no en veldig økning i bruk av nettstedet på telefon og nettbrett. Mobilbruken ble mer enn doblet fra 2013 til 2014, mens bruken av nettbrett økte med over 60 prosent. Fra desktop var økningen på en drøy prosent, så vi kan bare anta at økningen de kommende årene vil komme på håndholdte enheter. Fordelingen mellom desktop og håndholdte enheter var i 2014 på 70 / 30 i favør desktop, mens den i 2013 var på 80 / 20.

Den mest markante økningen til nettsidene har likevel kommet via sosiale medier, hvor facebook på mobiltelefon nå er det vi får flest henvisninger fra – flere enn fra desktop. Henvisningene fra facebook har økt med 60 prosent (300 prosent økning året før). Samtidig som vi får stadig flere følgere på facebook-sidene våre, ser vi at dette blir en stadig viktigere kanal for oss.

Sosiale medier

I løpet av de siste årene har sosiale medier blitt en stadig viktigere kanal for å nå ut med budskapet vårt. Ved utgangen av 2012 hadde Naturvernforbundet i underkant av 3.000 følgere på Facebook, mens vi ved utgangen av 2014 hadde rundt 16.500. På to år har vi mer enn femdoblet antallet følgere, og hatt en bevisst satsning og læring rundt hvilke saker vi legger ut og hvordan vi tilpasser budskapet i sosiale medier. Økningen i antall følger skyldes en videreføring av det gode arbeidet som er gjort på sosiale medier det siste året, og en mye strengere praksis på hva som legges ut og hvordan det presenteres for å øke respons og engasjement fra følgerne.

Facebooksiden har blitt en mer aktiv kanal for dialog med medlemmer og generelt miljøinteresse, og utgjør nå en av de viktigste kanalene for å nå ut med informasjon – egen eller andres som vi tenker kan være relevant. Arbeidet med sosiale medier har i lang tid vært inne i en god fase, og vi vil fortsette arbeidet med å øke antallet følgere.

Med oppkjøpet av Grønn Hverdag (sammen med Framtiden i Våre Hender) kom facebook-sida deres med i konkursboet, med rundt 30 000 følgere. Den har også vært en viktig kilde til å nå ut med forbrukerrelaterte saker. Vi ser også at aktivitetsnivået på Grønn Hverdags facebooksider til tider er svært høyt, og at det er svært god kanal for å nå ut med forbruksrettede miljøraker til et engasjert publikum.

På twitter har vi økt fra rundt 6000 ved slutten av 2013 til 8500 i desember 2014. Twitter bruker vi mest til å legge ut lenker til egne saker, og til å snakke direkte til politikere og journalister. Vi har i løpet av året også gjennomført flere kurs for organisasjonen for å få flere fagrådgivere til å bruke twitter, slik at de selv kan være med i diskusjonen med andre premissleverandører på sine fagfelt. Dette fordi enkeltpersoner ofte har mer troverdighet enn organisasjoner på Twitter. Hovedstrategien er å bygge opp politisk ledelse og hovedfagrådgivere som aktive deltakere på sosiale medier. Mange har tatt det i bruk, og vi ser at vi har flere som deltar aktivt i ordskiftet på twitter i 2014 enn vi har hatt tidligere.

I 2014 registrerte vi Naturvernforbundet på instagram til miljøfestivalen. Vi har nå rundt 400 følgere, og har prøvd å bruke det litt i kampanjer, men ennå ikke utmeislet en strategi for hvilke saker og områder det er naturlig å benytte det. Vi ser absolutt potensialet i å være der, men inntil videre er det andre kanaler som har vært mer brukt.

Naturvernforbundet i mediene – rene tall

I perioden løpet av 2014 var Naturvernforbundet nevnt i totalt 7620 artikler (totalsum minus treff på vår egen hjemmeside naturvernforbundet.no: 158 artikler). Dette er en liten nedgang for første gang på mange år. Det vil si at vi er nevnt i 635 artikler i måneden, og rundt 21 artikler hver eneste dag. I disse tallene ligger det nesten bare trykte medier og nettmedier, siden oppslag i etermedier er vanskelig å måle nøyaktig. Når det gjelder antall potensielle lesere så har Retriever utviklet et verktøy for å måle dette – og det viser at vi har nådd flere lesere i 2014 enn året før, til tross for færre treff i antallet artikler.

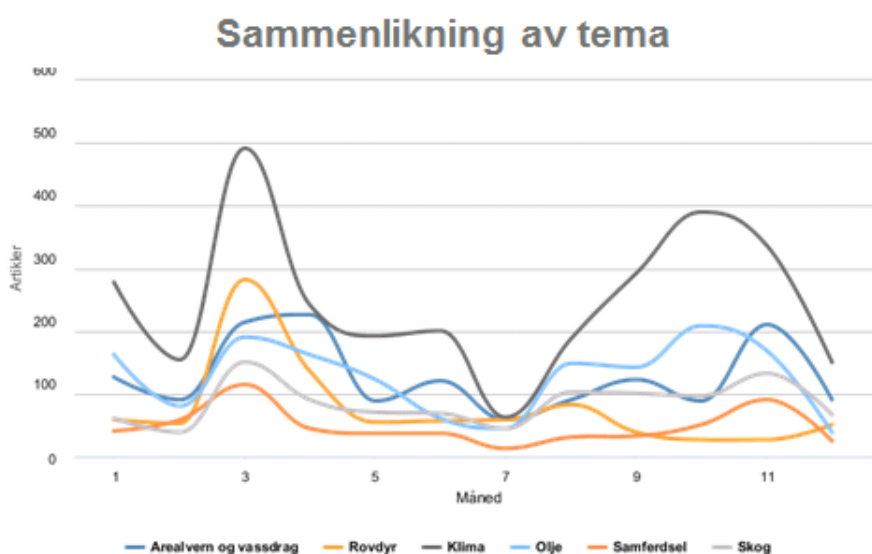
Over hele landet

De aller fleste sakene hvor Naturvernforbundet er presentert i mediene, er i lokalmediene. Det gjelder for nesten fem av seks saker. Rikspresse står for 12 prosent og regionavis for 8. Nordland, Akershus, Hordaland og Møre og Romsdal er de fylkene hvor vi er størst. Dette er mye det samme som tidligere år, og kan ha en sammenheng med mange kommuner (og dermed også lokalaviser) i de aktuelle fylkene, samtidig som vi har mange aktive og dyktige lokallag der.

De fleste talspersonene finner vi også rundt om i landet, og ikke nødvendigvis sentralt. Dersom vi ser på talspersoner fra sentralledet så er de nevnt i rundt 37 prosent av presseklippene, mens andre personer i organisasjonen står for de resterende 63 prosentene. Selv om tallene ikke gir noen garanti for at resten av sakene kommer fra fylkes- og lokallag, gir det en god indikasjon på at Naturvernforbundet er representert i mediene med tillitsvalgte og medlemmer over hele landet, og med et bredt spekter av talspersoner.

Bredt utvalg av saker

Ser vi på fordelingen av saker Naturvernforbundet er i mediene med, er det god spredning mellom flere temaer. Selv om vi ser at klima og naturmangfold, som vi jobber mest med, også er de sakene hvor vi mest representert i mediene. Dette stemmer også med funn fra de siste årene. Fra tidligere år har den store bolken som heter Naturmangfold blitt delt opp, for å synliggjøre de mange temaene vi jobber under paraplyen naturmangfold – i areal / vassdrag og rovdyr. (Denne figuren har også noen svakheter, ved at enkelte artikler har de samme søkeordene og derfor kan vises flere steder – dette er nok særlig overlappende når det gjelder olje og klima.) De klassiske naturvernsakene har høy prioritet i organisasjonen, både sentralt og ute i lokallagene, og er noe vi får mye pressedekning på. En annen grunn til at naturvernsaker når så høyt opp, er at vi svært ofte er i mediene når det gjelder saker om rovdyr, og at disse sakene når ut til svært mange medier. Ofte er det lettere å komme på med klimasaker enn naturvernsaker, noe vi også ser for 2014, men det at det finnes såpass mange saker med rovdyr og arealvern / vassdrag, synliggjør at det gjøres et godt arbeid på disse områdene over hele landet.

Her er det nok en god del saker som kommer dobbelt – noe særlig klima drar nytte av.

Figur 1 - Sammenlikning av tema 1.1.2014-31.12.2014

5) Økonomi og administrasjon

Naturvernforbundets sekretariat holder til i Mariboes gate 8 etter flytting fra Grensen 9 B i juni 2013. Miljøhuset har blitt et populært sted for større møter og samlinger, og sammen med våre naboer Regnskogsfondet, Utviklingsfondet, TKG og Miljøagentene leier vi ofte ut det store møterommet med plass til nærmere 100 personer.

Sekretariatet kjører lønn og gir administrativ arbeidsgiverstøtte til flere fylkes- og lokallag, samt at det gjøres lønnskjøring for flere FNF-koordinatorer. I 2014 har Naturvernforbundet også tatt over total ansvaret for økonomi og lønn for Miljøagentene.

Abelia ble valgt som ny arbeidsgiverorganisasjon etter flere år som medlem av Virke. Hovedårsaken til byttet var en endring fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjonsordning for de ansatte. Høsten 2014 fikk vi god hjelp av Kjeller Forsikringsmegling til en omfattende runde for å endre pensjonsordning. Vi hadde egne møter med 5 forskjellige pensjonsleverandører der fokus var på muligheten for å ha en fossilfri pensjonsordning. Til slutt ble DNB Miljøinvest valgt som utgangspunkt for den nye ordningen. Ansatte født før 1958 fikk muligheten til å bli stående i den gamle ordningen i KLP.

I 2014 har vi etablert oss i Mariboes gate med et nytt system trådløst serversystem som gir bedre tilgang til server, programvare og økonomisystem både innenfor og utenfor huset. Dette inkluderer en endring til trådløs bedrift, hvor alle ansatte er tilgjengelig på mobil og i tillegg har vi de siste par årene byttet stasjonære PC-er med bærbare, for å gi oss mer fleksibilitet til å benytte de nye systemene.

I 2014 har Naturvernforbundet videreutviklet og styrket systemene for økonomisk kontroll og oppfølging som har vært fokus de siste par årene. I 2014 har alle prosjektansvarlige også fått direkte tilgang fra økonomisystemet til sine rapporter inkludert budsjetter som gir dem bedre kontroll helt ned på konto- og prosjektnivå. Vi har brukt tid på opplæring i systemene, men ser at opplæring er en kontinuerlig oppgave og vil bruke tid våren 2015 å styrke prosjektarbeidet fra økonomi til ferdigstillelse av prosjektet. Selv om vi ser at noen prosjekter trenger mer oppfølging har innføringen av nye systemer bidratt til å kutte ned på revisjonstidsbruken, gitt bedre tidsriktig rapportering til donorer og har gitt bedre økonomisk styring.

I 2014 har vi sett at nye systemer også gir en ekstra kostnad, og vi vil se på kostnadsbesparelser i 2015 slik at administrasjon- og felleskostnader kan reduseres noe. Felleskostnader blir viderefakturert til alle prosjekter for å synliggjøre de reelle kostnadene ved prosjektet.

Vedlegg 1: Styrende organer

Sentralstyret

Sentralstyret har i 2014 bestått av Lars Haltbrekken (leder), Ellen Munden Paalgard (nestleder), Ingeborg Gjerum, Mads Løkeland, Ingar Flatlandsmo og Eirin Hivand Haneberg. Varamedlemmer har vært Gunnar Reinholdtsen, Kjell Fredrik Løvold, Mari Winsents og Bernt Bull. Arnstein Vestre har møtt for Natur og Ungdom med fulle møterettigheter. De ansatte har vært representert med møte- og forslagsrett ved Kjersti Album og Eivind Trædal. I tillegg har generalsekretær møtt.

Sentralstyret har hatt 5 fysiske møter i 2014, i tillegg har sentralstyret hatt 2 formelle og 11 uformelle telefonmøter.

Landsstyret

Landsstyret har hatt 4 møter i 2014.

Følgende representanter satt i landsstyret i 2014.

Fylke/organisasjon	Fast	Vara
Aust-Agder	Jorunn Årstøl Stålsett	
Buskerud	Roar Carlsen	Wenche Johansen
Finnmark	Lotte H Ruge	Svein Lund
Hedmark	Hege Sjølie	Gjermund Gjestvang
Hordaland	Synnøve Kvamme	
Møre og Romsdal	Øystein Solevåg	Gunn N. Morstøl
Nordland	Erling Solvang	Brita Grøneng
Nord-Trøndelag	Kjell M. Derås	Ellen Andersson
Oppland	Paul Lindviksmoen	Monica Rønning
Oslo og Akershus	Gert-Fredrik Malt	Helen Svensson
Rogaland	Marius Harlem	Anne Elisabeth Carlsen
Sogn og Fjordane	Ove Eliassen	Marit Vøien Nes
Sør-Trøndelag	Steinar Nygaard	Ingeborg Briseid Kraft
Telemark	Tormod Svartdal	Sigrid Dahl
Troms	Ragnhild Sandøy	Rolf Egil Haugerud
Vest-Agder	Peder Johan Pedersen	Veslemøy Johnsen
Vestfold	Øyvind Johnsen	Lone Charlotte Haugland
Østfold	Trine Strømme	Kristin Kaasa
Natur og Ungdom	Arnstein Vestre	Olav Aga
Natur og Ungdom	Andrea Sofie Aasvang	Ingrid Skjoldvær
Miljøagentene	Emilie Bersaas	
Regnskogfondet	Nils Hermann Ranum	Yngve Kristiansen
Ansatte	Kjersti Album	Eivind Trædal

Vedlegg 2: Verv og representasjon i 2014

Hva	Type verv	Innehaver
Styringsgruppe Forum for natur og friluftsliv (FNF)	Medlem	Erling Solvang Nordland
Arbeidsutvalget for Forum for natur- og friluftsliv Troms	Medlem	Anne Kari Eliassen Troms
Forum for natur- og friluftsliv i Finnmark	Leder samarbeidsutvalget	Gunnar Reinholdtsen Finnmark
Referansegruppa, Universitetet i Tromsøs prosjekt: "Fjellrev i Finnmark"	Medlem	Vigdis Siri Finnmark
Rådgivende utvalg for Hallingskarvet Nasjonalpark	Medlem	Per Furuseth Buskerud
Forum for natur- og friluftsliv i Oppland	Komiteemedlem	Paul Lindviksmoen Oppland
Festivalen "Friluftsliv for alle" og konferansen Avfall	Koordinator	Ole Morten Fossli Oppland
Arbeidsutvalget i Forum for Natur og Friluftsliv i Hordaland (FNF)	Leder av arbeidsutvalget	Nils Tore Skogland Hordaland
Rådgivende utvalg for Stølsheimen landskapsvernområde	Medlem	Lars Hole Hordaland
Rådgivende utvalg for Nærøyfjorden landskapsvernområde	Medlem	Torill Refsdal Aase Hordaland
Stiftelsen Loofts gave	Styremedlem	Nils Tore Skogland Hordaland
Styret i Energiforum (et samarbeid mellom Universitetet i Bergen, Norges Handelshøyskole, Bergen kommune, Hordaland Fylkeskommune, BKK, Bergen Energi og Naturvernforbundet Hordaland)	Styremedlem	Nils Tore Skogland Hordaland
Rådgivende sykkelgruppe for Bergensprogrammet	Medlem	Lars Hole og Nils Tore Skogland
Markarådet (opprettet av Miljøverndepartementet for å gi råd om forvaltningen av Marka)	Fast medlem	Knut Frigaard Oslo og Akershus, NOA
Kragerø Miljøforum	Møterett	Per-Erik Schulze Telemark
Kragerø Fairtradeforum (med kommunen og deler av handelsstanden)	Møterett	Per-Erik Schulze Telemark
Forum for natur- og friluftsliv i Sør-Trøndelag	Leder av arbeidsutvalget	Erik Brenna Sør-Trøndelag
Rovviltnemndmøtene i forvaltningsregion 6 (Midt-Norge)	Observatør	Erik Brenna, Sør-Trøndelag
Kontaktutvalg for rovviltforvaltning	Medlem	Arnodd Håpnes
Konseptvalgutredning for trafikkkløsning i Tønsbergregionen	Medlem samarbeidsgruppe	Hans Ivar Nesse Vestfold
Konseptvalgutredning for vei og jernbane over Oslofjorden	Medlem samarbeidsgruppe	Øyvind Johnsen Vestfold
Klimarådet på Nøtterøy, Nøtterøy kommune	Medlem	Øyvind Johnsen og Hans Ivar Nesse Vestfold

Forum for Natur og Friluftsliv, Vestfold	Medlem	Øyvind Johnsen Vestfold
Forum for Natur og Friluftsliv Møre og Romsdal	Medlem av AU	Øystein Folden Møre og Romsdal
Studieforbundet natur og miljø, Møre og Romsdal	Styremedlem	Japke Stobbe Møre og Romsdal
Voksenopplæringsforbundet Vofo, Møre og Romsdal	Varamedlem I styret	Japke Stobbe Møre og Romsdal
Rådgivende utvalg for Jærstrendene landskapsvernområde (Fylkesmannen)	Medlem	Jørund Ubøe Soma Rogaland
Rogaland Bondelags jordvernvalg	Medlem	Erik Thoring Rogaland
Skjøtselgruppa i Stavanger kommune	Medlem	Erik Thoring Rogaland
Miljøgruppa i Strand menighet	Medlem	Egil Tjensvold Rogaland
Arbeidsutvalget FNF Agder	Medlem	Torbjørn Fredriksen Vest-Agder
Kontaktutvalget for rovviltforvaltningen i Vest-Agder	Medlem	Torbjørn Fredriksen Vest-Agder
Jernbanealliansens styre	Medlem, vara Medlem, leder	Lars Haltbrekken, Holger Schlaupitz
Kollektivkampanjens styre	Styremedlem	Holger Schlaupitz
ForUM - energi og klima gruppe	Medlem	Ola Elvevold
Grid Arendal	Styremedlem	Yngvild Lorentzen
Norsk klimastiftelse	Rådsmedlem	Lars Haltbrekken
Kontaktutvalg for rovviltforvaltning	Medlem	Arnodd Håpnæs Kjell F. Løvold
Referansegruppe for verdiskapning i verneområder under DN	Medlem	Kjell Deraas
Bioteknologinemda	Medlem	Dagny Johnson Hov
Villaksalliansen	Medlem	Jorunn Vallestad
FSC-Norge	Representant	Arnodd Håpnæs
Samarbeidsrådet for anadrom laksefiske i DN	Rådsmedlem	Arnodd Håpnæs
Referansegruppa for Den Naturlige Skolesekken	Medlem	Hilde Friis Solås
Svanens styre	Styrerepresentant	Kari M. Andersen
Norsk Institutt for Naturforskning	Styremedlem	Lars Haltbrekken
Miljødirektoratets konsultasjonsgruppe for sedimentopprydding	Gruppemedlem	Per-Erik Schulze Vara Jorunn Vallestad
Miljøhuset styringsgruppe	Arbeidsgruppe	Eli Voksø
Miljøagentenes styre	Styremedlem Vara	Anders Skrede Maren Esmark
Regnskogfondets styre	Styremedlem	Jan Thomas Odegard
Tømmerkampanjen	Kontaktperson	Johanne Houge
Samarbeidsrådet for naturvernsaker m NJFF, WWF, DNT	Styreleder og sekretariat	Arnodd Håpnæs/ Honorata Gajda Maren Esmark
Rammeavtaleorganisasjonene for	Kontaktperson	Yngvild Lorentzen

informasjonsarbeid RORG		
Bistandstorget Arbeidsgruppe om korrupsjon	Medlem	John Lineikro Eli Voksø
Friends of the Earth International og Europe	Kontaktperson	Yngvild Lorentzen Maren Esmark
Blue vision for The North Sea, Nordsjø-NGOene	Deltaker i internasjonal arbeidsgruppe	Per-Erik Schulze
Environmental movements in the South (EMIS)	Styret	John Lineikro
Abelia	Medlem/Kontaktperson	Maren Esmark
Fagpressen	Medlem	Kristian Aas
Frivillighet Norge	Medlem	Eli Voksø
Prosjektgruppa Jomfruland marine nasjonalpark	medlem	Per-Erik Schulze

Dette er ikke en utfyllende liste. De lokale og regionale vervene oppgitt i lista over er eksempler på liknende verv andre steder i landet.

Vedlegg 3: Samarbeidspartnere og støttespillere

Samarbeidspartnere og støttespillere	
Klima- og miljødepartementet	Hovedbidragsyter gjennom grunnstøtten til miljøorganisasjoner, samt støtte til enkeltprosjekter som: Oljefri gjennom Framtidens byer, arktisk miljøvernssamarbeid, reisestøtte CBD-møter (Konvensjonen om biologisk mangfold) og Aichi-måltiltak
Miljødirektoratet	Prosjektstøtte til arbeid for naturglede- og friluftaktiviteter, rovdyr, miljøjussportal og opplæring i naturmangfoldsloven og villaks
Fagforbundet	Hovedstøttespiller og dialogpartner i arbeidet med klimatiltak i kommunene
WaterCircles	Hovedstøttespiller og dialogpartner i arbeidet med miljøvennlige produkter og løsninger
NorgesGruppen	Hovedstøttespiller og dialogpartner i arbeidet med miljøvennlige produkter og løsninger innen dagligvarebransjen
Statkraft	Hovedstøttespiller og dialogpartner i arbeidet med bærekraftig energiproduksjon
Jøtul	Støttespiller og dialogpartner i arbeidet med energieffektive oppvarmingsløsninger
Norsk varme	Støttespiller og dialogpartner i arbeidet med energieffektive oppvarmingsløsninger
Renas	Hovedstøttespiller og dialogpartner i arbeidet for å redusere avfall og miljøgifter på avveie
ENJO	Støttespiller og dialogpartner i arbeidet for å redusere miljøgifter
NSB	Stipend til seminar om miljøvennlig transport for stortingspolitikere
Viking redningstjeneste	Støttespiller for arbeidet med gode miljøløsninger
Trondheim kommune	Partner i prosjektet Oljefri Trondheim
EUs program for energieffektivisering	Prosjektstøtte til Top10/besteprodukter.no/energismart.no
Asker kommune	Partner i prosjektet Oljefri
EnergiNorge	Støttespiller til prosjektet Oljefri
Samfunnsmidler fra Utdanningsforbundet og Tryg Forsikring	Støttespiller til prosjektet Klimaambassadører
Utdanningsforbundet	Dialogpartner for et bærekraftig samfunn og at klima- og miljøutfordringer blir tillagt større vekt i norsk utdanning
Finsefondet	100-årsjubileumsgave til naturmangfoldarbeidet
Sparebankstiftelsen DNB	Gave til utstyrspakker til lokallag som skal gjøre turer til en større naturopplevelse, samt standutstyr
Liv og Dag Vogts dyrevernfond	Støtte til arbeidet med Østmarka nasjonalpark
WWF natur og rovdyrfond	Gave til rovdyrarbeid
Aust-Agder fylkeskommune	Partner i prosjektet Oljefri
Vest-Agder fylkeskommune	Partner i prosjektet Oljefri
Kristiansand kommune	Partner i prosjektet Oljefri

Rogaland fylkeskommune	Partner i prosjektet Oljefri
Sandnes kommune	Partner i prosjektet Oljefri
Stavanger kommune	Partner i prosjektet Oljefri
Randaberg kommune	Partner i prosjektet Oljefri
Nøtterøy kommune	Partner i prosjektet Oljefri
Vestfold fylkeskommune	Partner i prosjektet Oljefri
Hordaland fylkeskommune	Partner i prosjektet Oljefri
Askøy kommune	Partner i prosjektet Oljefri
Radøy kommune	Partner i prosjektet Oljefri
Lindås kommune	Partner i prosjektet Oljefri
Bergen kommune	Partner i prosjektet Oljefri
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Partner i prosjektet Oljefri
LOS	Partner i prosjektet Oljefri
Hadelandsregionen	Partner i prosjektet Oljefri
Enova	Partner i prosjektet Oljefri
Lyse	Partner i prosjektet Oljefri
NITO Takst	Partner i prosjektet Oljefri
Norges Eiendomsmeglerforbund	Partner i prosjektet Oljefri
Norsk VVS Energi- og Miljøteknisk Forening	Partner i prosjektet Oljefri

Hovedstøttespillere internasjonalt	
Klima- og miljødepartementet	Bidragssyter til prosjekter i Russland og vårt samarbeid med bl.a. Russian Socio-Ecological Union innen organisasjonsbygging, energieffektivisering, klima, miljøundervisning og Arktis
Utenriksdepartementet	Hovedbidragssyter til prosjekter i innen organisasjonsbygging, energieffektivisering, klima og miljøundervisning i Sentral-Asia, Hvite-Russland, Ukraina, Moldova og Kaukasus
Norad	Hovedbidragssyter til prosjekter i Afrika og arbeidet for ren energi, oilwatch og klimaforhandlinger. Norad gir også støtte til vårt informasjonsarbeid i Norge
Fredskorpset	Hovedbidragssyter til utvekslingsprogram innen ren energi for husholdninger med utveksling mellom partnerorganisasjoner sør-sør og nord-sør
Barentssekretariatet	Bidragssyter til et prosjekt med samarbeid med arktiske land og Russland
Strålevernet	Bidragssyter til Dekom prosjektet – nedlegging av atomkraftverk i Russland

Vedlegg 4: Brev og høringsuttalelser fra Naturvernforbundet i 2014

Langt de fleste brev og høringsuttalelser sendes av fylkes- og lokallag og er omtalt i lagenes årsrapporter og er ikke inkludert her.

Lista er ikke uttømmende.

16.12.2014 Krav til sortering for energiutnyttelse av restavfall
04.04.2014 Brev til EMK-rovdyr
06.01.2014 Energi-møteforespørsel
08.01.2014 Samferdsel-fartsgrenser
14.01.2014 Forureining-nanopartiklar Førdefjorden
13.02.2014 Innspill til statsbudsjettet 2015
02.04.2014 Samferdsel-retningslinjer NTP, kommentar
10.03.2014 Energi-innspill energimelding
26.06.2014 Samferdsel-togkonkurranse
24.04.2014 Finans-innspill grønn skattekommisjon
26.06.2014 Samferdsel-E 16 og Ringeriksbanen
21.08.2014 Vannkraft - Ullsfjorden - anmodning om møte med OED
25.08.2014 Skattefradrag ENØK Brev statsministeren kontor
25.08.2014 Samferdsel-klimavirkemidler luftfarten
03.09.2014 Samferdsel-Fylkesmannen i Nord Trøndelag
04.09.2014 Forventninger Oslo kommune.
29.09.2014 Samferdsel-langdistansetog
03.10.2014 Samferdsel-E 134 Damåsen-Saggrenda KS2
21.10.2014 Statsbudsjettet 2015-oppsummering av endringsforslag
24.01.2014 Samferdsel-elsykler
06.02.2014 Samferdsel-indikatorsett bymiljøavtaler
20.05.2014 Finanskomiteen-revidert statsbudsjett
29.09.2014 Energi-vindkraft kommunal behandling
29.09.2014 Energi-vindkraft kommunal behandling
20.10.2014 Statsbudsjettet 2015-finanskomiteen
03.11.2014 Statsbudsjettet 2015-kommunal- og forvaltningskomiteen
11.11.2014 Nedgravde oljetanker KLD
03.11.2014 Statsbudsjettet 2015-næringskomiteen
05.11.2014 Statsbudsjettet 2015-energi- og miljøkomiteen
14.01.2015 Vannkraft - Vigdøla i Luster S&Fj Brev til OED
27.10.2014 Høring offentlig innkjøp
22.09.2014 Høring motorferdsel 19 sept 2014
22.08.2014 Høringsinnspill Klimavoteforskriften
20.01.2014 Høringsinnspill Klimavoteforskriften
11.01.2014 Naturvernforbundet Høring NOU 10 2013

- 19.03.2014 Utkast brev til KLD evaluering av rovdyrnemnder
- 19.12.2014 Uttale til forvaltingsplanar for vatn sjødeponi gruveavfall
- 06.01.2014 Energi-møteforespørsel
- 08.01.2014 Samferdsel-fartsgrenser
- 14.01.2014 Forureining-nanopartiklar Førdefjorden
- 06.02.2014 Samferdsel-indikatorsett bymiljøavtaler
- 14.02.2014 Statsbudsjettet 2015 korrigert
- 05.03.2014 Samferdsel-retningslinjer NTP
- 10.03.2014 Energi-innspill energimelding
- 26.06.2014 Samferdsel-togkonkurranse
- 24.04.2014 Finans-innspill grønn skattekommisjon
- 29.04.2014 Samferdsel-utredning av Ringeriksbanen
- 26.06.2014 Samferdsel-E 16 og Ringeriksbanen
- 03.09.2014 Samferdsel-Fylkesmannen i NT
- 04.09.2014 Forventninger Oslo kommune
- 29.09.2014 Samferdsel-langdistansetog
- 03.10.2014 Samferdsel-E 134 Damåsen-Saggrenda KS2
- 21.10.2014 Statsbudsjettet 2015-oppsumming av endringsforslag
- 23.11.2014 Samferdsel-klimarapport NTP
- 24.11.2014 Samferdsel-E 16 og Ringeriksbanen
- 05.12.2014 Brev KLD om Førdefjorden og blålange
- 29.10.2014 Brev om straumtilhøve i Repparfjord til Mdir frå Naturvernforbundet
- 20.01.2014 Brev til kommunaldep om Repparfjorden
- 05.06.2014 Brev til Nordic Mining
- 28.04.2014 Brev til riksrevisjonen om gjennomgang av norsk mineralforvaltning
- 30.10.2014 Engebøfjellet – ny høring i innsigelsessak –
Brev frå Naturvernforbundet og Vevring og Førdefjorden miljøgruppe
- 10.02.2014 Kommenterarar til Nordic Minings tilsvaer til Naturvernforbundets brev om nanopartiklar i Førdefjorden
- 20.01.2014 Krav om nano konsekvensutgreiing i Repparfjord
- 20.01.2014 Letter to IMO and London Convention and Protocol secretariat
- 16.09.2014 Nordic mining brev om film
- 05.02.2014 Skogbrev KLD
- 08.10.2014 Statsbudsjett 2015 Naturvernforbundets forslag til endringer
- 29.10.2014 Ytterlegare modellering av partikkelspreiing i Kvalsund - Brev til HI frå Naturvernforbundet

Vedlegg 5: Årsberetning og regnskap (ettersendes)

Legges inn når dette er godkjent av Landsstyret i juni 2015

Vedlegg 6: Oversikt jubileumsaktiviteter

Miljøfestival i Nordmarka – Naturvernforbundet sentralt og Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

31. juli–3. august: Naturvernforbundet i samarbeid med fylkeslaget i Oslo og Akershus arrangerte Miljøfestival for hele familien på Kobberhaughytta og Studenterhytta, med avslutning på Naturvernforbundets 100-årsjubileums Folkefest i Spikersuppa i Oslo 3. august.

Folkefest i Spikersuppa i Oslo – Naturvernforbundet sentralt

Søndag 3. august: Folkefesten avsluttet Naturvernforbundets miljøfestival, og fant sted i Spikersuppa i Oslo sentrum. Aktiviteter for store og små, gratiskonsert med Gatas Parlament, Moddi og The BonBons, natursti m.m.

Naturvernforbundet i Buskerud

18. februar: Vi markerte stiftelsesdagen Naturvernforbundet i Buskerud og Drammen med en stand på Bragernes Torg i Drammen.

I forbindelse med 100-årsjubileet til Naturvernforbundet har fylkeslaget besøkt samtlige kommunesentra i Buskerud, en informasjonsturné Buskerud i elbil. Det var en markering i hver kommune, hvor bl.a. våre kommentarer til kommunens Energi- og klimaplaner ble overlevert, eventuelt sammen med fylkeslagets forslag til tiltak.

Naturvernforbundet i Drammen

17-23. februar: Fotoutstilling i foajeen på Papirbredden, Drammen.

Naturvernforbundet i Elverum

9. august: Jubileumsforedrag på Jakt- og friluftsdagene i Elverum. Generalsekretær deltok.

Naturvernforbundet i Finnmark:

20-22. juni: Folkefest for Repparfjorden i Kvalsund. Det var godt besøkt arrangement, med bl.a. konserter, appeller og tur til gruveområdet. Natur og Ungdom hadde aksjonsleir samme helg og deltok på store deler av folkefesten.

Naturvernforbundet i Gran og Lunner

15.–16. november: Miljøfilmfestival i samarbeid med Brandbu kino. Det ble vist totalt 8 filmer i løpet av helgen. I tillegg var det to foredrag og «stand-up for naturen» med Kine Hellebust.

Naturvernforbundet i Grenland

11. september: Jubileumskonferanse om samferdsel. Politikere, byråkrater, naturvernere og andre interesserte deltok på fagseminaret der ulike foredragsholdere ga et innblikk i de mulighetene som ligger og venter på at kommuner og fylke setter i gang.

27. september: Naturvernforbundet mottok Finsefondets miljøpris, 200 000 kroner, for 2014. Leder mottok prisen på vegne av organisasjonen.

Naturvernforbundet i Hordaland

18. februar: 100 årsdagen ble feiret i Bergen med byvandring, taler, musikk og ikke minst kake. De fikk også utdelt Hordaland fylkeskommunes miljøpris for 2013 (utdelt i 2014)

Lørdag 18. oktober: Fylkeslaget i Hordaland hadde stor feiring med miljøagenter og mange aktiviteter og spennende foredrag. HM Kong Harald besøkte feiringen, sammen klima- og miljøminister Tine Sundtoft og mange flere. Om kvelden var det stor middag og hyggelige taler.

Naturvernforbundet i Inderøy

Lørdag 14. juni: Jubileumstur til verneområder i Inderøy (ekstern guide og foredragsholder)
30. juni: Botanikktur

Naturvernforbundet i Kristiansand og Søgne

18. februar: Busstur hvor lokallagene viste fram mange miljøseiere og miljøløsninger i de to kommunene. Bussen var fylt opp med gjester fra forvaltning, næringsliv og samarbeidspartnere.

Naturvernforbundet i Kristiansand

Torsdag 22. mai arrangeres tur til Lyngbudalen naturreservat, med bl.a en av Agders største barlindforekomster.

Naturvernforbundet i Kongsberg

18. februar: Markerte stiftelsesdagen med arrangement i Gågata i Kongsberg, med bål og pølser, verving og utdeling av materiell.

Naturvernforbundet i Lillehammer

13. mars: Årsmøte med innledning av Lars Haltbrekken med et populærforedrag om Naturvernforbundets arbeid i 100 år, men også om naturvernutfordringer framover. Fotoutstillingen var også hengt opp og tema på et åpent møte i tilknytning til årsmøtet.

Naturvernforbundet i Lillesand

Søndag 18. mai tur i Lillesand med bl.a. miljøvernminister Tine Sundtoft. Tema for turen var «Strandsona for alle». Godt oppmøte.

Naturvernforbundet i Midt-Telemark

Som en del av jubileumsåret 2014 har Naturvernforbundet i Midt-Telemark kjørt en lokal kampanje på gjenbruk. Kampanjen heter "Gammel – men god" som både er en henspeling på at gamle ting fortsatt kan være godt brukbare og at Naturvernforbundet som hundreåring fortsatt er en viktig og vital organisasjon. Målet har vært å sette fokus på de enorme mengdene med søppel som en gjennomsnittsnordmann produserer hvert år, samt å endre folks bevissthet rundt egne forbruksvaner. Lokallaget har vært til stede på en rekke arrangementer gjennom året.

Kampanjetilstedeværelse på Loppemarkedet på Bø skule

Kampanjetilstedeværelse på Telemarkfestivalen

Kampanjetilstedeværelse på Oktobermarknad

Naturvernforbundet i Nordland

Fylkeslaget arrangerte naturgledehelg 8.–10. august i Nasjonalparksenteret i Nordland, Storjord i Saltdal, med fokus på Naturglede og verneverdier. Foredrag, overnatting på Saltdal turistsenteret, Storjordstua og egne telt på Roparnesset. Ulike aktiviteter og turer for store og små.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal

14.–17. august: Slåttedugnad på Vollaætra i Sunnda

November: Møre og Romsdal fylkeskommunes miljøpris 2014 går til Naturvernforbundet Møre og Romsdal v/fylkesleder Øystein Folden. Naturvernforbundet er 100 år i 2014 og har i Møre og Romsdal uredt deltatt i debatten og sett dagsorden, i store og små miljøspørsmål knytt til bærekraftig utvikling, energi, forurensing, rovvilt, arts mangfold og klimaspørsmål.

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag

18.–19. februar: Åpning av fotoutstillingen på biblioteket i Steinkjer. Kort foredrag / tale om nordtrøndersk natur og hvorfor det er viktig å ta vare på den. Hilsningstaler, Kulturinnslag.

15. mars: Årsmøte med åpent møte med et tilbakeblikk på Naturvernforbundets historie i Nord-Trøndelag.

Fylkeslaget i Nord-Trøndelag og lokallagene i Meråker/Stjørdal og Levanger

De markerte hundreårsjubileet med en ny «Forra-marsj» 35 år etter. Det var godt over 100 deltakere som fikk servert en smak av Gaske-laante og fikk lære historien om hvordan Forra ble vernet.

Naturvernforbundet i Oppland

3.–16. mars: Fotoutstilling på biblioteket i Lillehammer. Biblioteket stilte ut bøker og komplementerte utstillingen.

22. mars: Byttemarked på Lillehammer. Et samarbeid mellom Naturvernforbundet og Diakoniet i Lillehammer.

13.–15. juni: Vassdragstreff i Vinstra. Foredrag og naturgledeturer. Treffet ble arrangert i samarbeid med vernegruppa Vern Nedre Otta og Laugens venner, FNF Oppland og Norges Jeger- og Fiskerforbund.

Naturvernforbundet i Orklaregionen

22. januar: Førpremiere på Arne Nevras «Norske Naturperler» om Grytdalen og Songlie-eiendommen i Orkdal/Snillfjord. Leder deltok på filmframvisningen.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

29. april: Formell mottakelse/festmøte på hundreårsdagen til NOA. Myndigheter, samarbeidspartnere, tidligere og nåværende tillitsvalgte og andre aktuelle var invitert til en feiring. Arrangementet fant sted på Skøyen hovedgård.

Onsdag 21. mai: Bygdøy folkepark - En kongstanke blir virkelighet. Tur til Dronningberget, Sæterhytten, gjennom lindeskogen til Wedel-monumentet. Deretter til Hengsengjordene for å avslutte på Rodeløkken kafe.

Lørdag 24. mai: Festmiddag på Tryvannsstua med rundt 100 gjester og mange hyggelige taler og noen gaver. Landsstyret deltok på middagen.

Søndag 25. mai: Båttur på fjorden med veteranbåt med S/S Volla, en ekte toppseilskonnert som seilte til naturperler i indre Oslofjorden. Fokus var på naturreservater, ferdselsrestriksjoner i fjorden, dens betydning for fugleliv og rødlistede arter.

Naturvernforbundet i Rauma

30. august: Temakveld om slått av verdifulle slåtteenger i Tingvoll og Sunndal, litt om Naturvernforbundet og tid for samtale. Jubileumsutstillinga til Naturvernforbundet står på Tingvoll bibliotek fram til vinterferien.

Naturvernforbundet på Røros

10. februar: Feiring og foredrag i Falkbergsalen i Storstuggu på Røros, Verdenspremiere på NRK-filmen om moskusen Idun i Femundsmarka. Godt oppmøte og leder deltok.

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane

26.–27. april: Fylkeslaget i Sogn og Fjordane inviterte til jubileumsmiddag på Skei med lokal Jølsterare. Ordfører i Jølster kommune, Oddmund Klakegg, deltok, sammen med vår generalsekretær.

Naturvernforbundet i Søgne

Søndag 25. mai: Jubileumstur til Herøya i Søgne. Over 80 personer var samlet da naturlosene Peder Johan Pedersen og Laila Haakonsen ønsket velkommen. Turen endte med fødselsdagskake. Ordfører i Mandal, Tore Askildsen, holdt hilsningstale til jubilaranten.

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag

1. mars: Åpning av 100-årsjubileet i Sør-Trøndelag – Lavollen, Bymarka, Trondheim. 80 deltok som ble servert. Innledning om Naturvernforbundet og jubileet, historisk foredrag om Bymarka og foredrag med bilder av den enslige Jerven i Bymarka.

13. mars: Årsmøte med åpent temamøte om Rotvoll – verdifull matjord og spesielt kulturlandskap.

5. juni: Verdens miljøverndag. Fokus på kulturlandskapet i en by. Kampen om det verdifulle landskapet ved Rotvoll. Foredrag om ulike sider av området og kampen som ble tapt i 1991 mot Statoil. Avsluttet på den økologiske virksomheten på gården Rotvoll Nedre.

Naturvernforbundet i Trøndelag

24.–26. oktober: Medlemssamling med jubileumskonferansen «Hva gir naturen oss?» På konferansen ble også årets Trøndersk natur- og miljøpris delt ut til Ørlandet kommune.

Naturvernforbundet i Troms

Juni-september: Fossevandringar med unike naturopplevelser og vandringar langs elvefar med fosser og severdigheter mellom fjord og fjell.

Lørdag 18. oktober: Varaordfører i Tromsø, Anni Skogmann, åpnet miljømaraton og jubileumsfeiringen på Tromsø kunstmuseum som fylkeslaget i Tromsø arrangerte 18.oktober. Det ble mange svært gode foredrag, teaterforestilling, filmvisning og festmiddag på fylkeshuset til slutt. Der var det hyggelige ord fra fylkesmann, dikt, taler og sang. Vår generalsekretær deltok.

Naturvernforbundet i Tønsbergdistriktet

29. oktober: Spanderte jubileumskake på kommunestyrene i Nøtterøy og Tønsberg, etter tur, begge to på samme kveld. Sammen med kaken fikk representantene et ark med litt ros, og noen utfordringer fra oss. På Nøtterøy fikk de også slippe til med en kort hilsen og appell.

Naturvernforbundet i Valdres

- 1.–16. april: Jubileumsutstilling Fagernes bibliotek
- 22. april–2. mai: Jubileumsutstilling Sør-Aurdal, Bagn bibliotek
- 3.–16. mai: Jubileumsutstilling Etnedal (Bruflat) bibliotek
- 20.–30. mai: Jubileumsutstilling Øystre Slidre (Heggenes) bibliotek
- 2.–16. juni: Jubileumsutstilling Vestre Slidre (Slidre) bibliotek
- 16.–28. juni: Jubileumsutstilling Vang bibliotek

Naturvernforbundet i Østfold

26. april–4. mai: Naturvernforbundet i Østfold arrangerte en større kunstutstilling på Solli Brug, ved Råde i Østfold. Det ble lagt ned mye arbeid og et knippe håndplukkede kunstnere stilte ut sine naturbaserte kunstverk med fokus på hvor vakker og mangfoldig naturen er. Det var malerier, tegninger, skulpturer og fotografier. Utstillingen åpnet lørdag 26. april med fylkesordfører og leder deltok. Det var i løpet av tre uker over 7000 mennesker som besøkte utstillingen. I tilknytning til utstillingen var det også «Din nabo er en drage»-arrangement.